

รายงานการพิจารณาศึกษา

เรื่อง ระบบทวิวุฒิ โอกาสของผู้เรียนอาชีวศึกษา ของ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง
ระบบทวิวุฒิ โอกาสของผู้เรียนอาชีวศึกษา

ของ
คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

นายดวง อันทะไชย
ประธานคณะกรรมการ

นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่หนึ่ง

พลเอก ประสาท สุขเกษตร
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สอง

นายทรงเดช เสมอคำ
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สาม

นายอน กาจกระโทก
เลขานุการคณะกรรมการ

นายเจลา พวงมลัย
โฆษกคณะกรรมการ

นายพีระศักดิ์ พอจิต
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ

พลเอก ู้ด เบื้องบน
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายวีระศักดิ์ พุทธะกุล
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน
กรรมการ

พลเอก สลีน ทองกัถ์
กรรมการ

นางสุนี จึงวิโรจน์
กรรมการ

รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร
กรรมการ

นายรณวิทย์ ปรีชญัตถะกุล
กรรมการ

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ที่ สว ๐๐๑๙.๑๙/(ร ๕)

วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ระบบทวิวุฒิ โอกาสของผู้เรียนอาชีวศึกษา

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภาครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภาเป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกระทำกิจการ พิเคราะห์ข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติแต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชนโดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึงเน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พิจารณาศึกษา ติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปัจจุบันคณะกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายตวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก ประสาท สุขเกษตร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายทรงเดช เสมอคำ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายออน กาจกระโทก	เลขานุการคณะกรรมการ
๖. นายเฉลา พวงมาลัย	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นายพีระศักดิ์ พอจิต	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. พลเอก อู๊ด เบื้องบน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. นายวีระศักดิ์ พุทธระกูล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. พลเอก สสิน ทองภักดี	กรรมการ
๑๑. นางสุนี จึงวิโรจน์	กรรมการ
๑๒. นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน	กรรมการ
๑๓. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	กรรมการ
๑๔. นายรณวรินทร์ ปรียฉัตรตระกูล	กรรมการ

บัดนี้...

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาและจัดทำรายงานการพิจารณาการศึกษาเรื่อง ระบบทวิวุฒิ โอกาสของผู้เรียนอาชีวศึกษา เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาการศึกษาเรื่องดังกล่าว ต่อวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๘

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบและนำเสนอรายงานของคณะกรรมการต่อที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

(ลงชื่อ) ตวง อันทะไชย

(นายตวง อันทะไชย)

ประธานคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

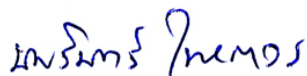
สำเนาถูกต้อง

(นางอำพรณนี ปินตาวงศ์)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการการศึกษา คนที่หนึ่ง

สำเนาถูกต้อง

(นายนพรินทร์ ไทยถาวร)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการการศึกษา คนที่สอง

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการศึกษา

สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๑๗ - ๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : edu.senateth@gmail.com

นพรินทร์ พิมพ์

อำพรณนี/เจตจำนงค์ ทาน

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง
ระบบทวิวุฒิ โอกาสของผู้เรียนอาชีวศึกษา
ของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภาครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภาเป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติแต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชนโดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึงเน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พิจารณาศึกษา ติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “ระบบทวิวุฒิ โอกาสของผู้เรียนอาชีวศึกษา” และได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ซึ่งปรากฏผล ดังนี้

๑. การดำเนินงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้ตั้งคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาตามคำสั่งที่ ๑/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๗ ประกอบด้วย

๑. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นายทรงเดช เสมอคำ	รองประธานคณะอนุกรรมการ
คนที่หนึ่ง
๓. นายวีระศักดิ์ พุทธะกุล	รองประธานคณะอนุกรรมการ
คนที่สอง
๔. นายสัมพันธ์ เย็นสำราญ	อนุกรรมการ
๕. นายสถิต สำราญสุข	อนุกรรมการ
๖. นายทิวา แจ่มสุข	อนุกรรมการ
๗. นางสาวชมพูนุช บัวบังศรี	อนุกรรมการ
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารีย์ วชิรวรการ	อนุกรรมการ
๙. รองศาสตราจารย์อนุชัย รามวงษ์กูร	อนุกรรมการ
๑๐. นางอร่ามศรี อาภาอดุล	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๑. นายนพรินทร์ ไทยถาวร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๒. นายเฉลา พวงมาลัย	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

๑๓. นายรณวริทธิ์ ปริยฉัตรตระกูล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. นายวีระศักดิ์ วงษ์สมบัติ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. นายคม แร่งสูงเนิน	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. นายกมล พิณรัตน์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. พลตรีหญิง อุษณีย์ เกษมสันต์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรพล พุฒคำ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๙. นายทวีศักดิ์ คิ้วทอง	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิรัตน์ อัครวานุวัตร	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

โดยให้คณะอนุกรรมการนี้มีอำนาจหน้าที่

๑. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์การจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา สภาพปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหาการอาชีวศึกษา ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษา ของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๒. ศึกษาและติดตามการดำเนินนโยบาย งบประมาณ แนวทางและกระบวนการ ในการส่งเสริมการสนับสนุน การยกระดับมาตรฐานคุณภาพการอาชีวศึกษา และการพัฒนาอาชีวศึกษา ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๓. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลกฎหมายด้านการอาชีวศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหา และอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดจากการบังคับใช้ กฎหมาย ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๔. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการการศึกษามอบหมาย เพื่อนำผล การพิจารณาศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ต่อไป

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

๒.๑ การประชุม

คณะอนุกรรมการการศึกษาอาชีวศึกษาได้รับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงและสภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง การเดินทางไปศึกษาดูงาน การสะท้อนประเด็นปัญหาจากผู้มีคณะอนุกรรมการ เชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็น ดังนั้น จึงได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาศึกษา ในประเด็นดังกล่าว รวม ๕ ครั้ง ดังนี้

- การประชุม ครั้งที่ ๑๗/๒๕๖๖ วันพุธที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๖
- การประชุม ครั้งที่ ๑๘/๒๕๖๖ วันพุธที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖
- การประชุม ครั้งที่ ๑๙/๒๕๖๖ วันพุธที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๖
- การประชุม ครั้งที่ ๒๐/๒๕๖๖ วันพุธที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๖
- การประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ วันอังคารที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๗

๒.๒ การเดินทางไปศึกษาดูงาน

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาและการบูรณาการ หลักสูตรการเรียนการสอน ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาและการบูรณาการ หลักสูตรการเรียนการสอน ณ วิทยาลัยพัฒนวิชาการเซตุน เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร

(ค)

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา
ณ วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา
ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีพังโคนพณิชยการ อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา
ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีการโรงแรมและการท่องเที่ยวไทย อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา
ณ วิทยาลัยเทคนิคมินบุรี เขตมินบุรี กรุงเทพมหานคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา
และความร่วมมือในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการ ณ บริษัท อาซาฮีแมชชีน
จำกัด อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา
และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี
อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา
และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน
อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา
และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา ณ มหาวิทยาลัยนครพนม อำเภอเมือง
จังหวัดนครพนม

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา
และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา ณ วิทยาลัยเทคนิคบึงกาฬ อำเภอเมือง
จังหวัดบึงกาฬ

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา
และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม
การต่อเรือนครศรีธรรมราช อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา
และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา ณ วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช
อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา
และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา ณ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้
อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา
และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา ณ วิทยาลัยเทคนิคตรัง อำเภอเมือง
จังหวัดตรัง

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเข้าสู่อาชีพ
และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ณ ศูนย์การเรียนรู้ บริษัทในกลุ่มสมบурณ์ แอ็ดวานซ์เทคโนโลยี จำกัด

(มหาชน) (Somboon Learning Academy) และสถานประกอบการในเครือข่ายฯ นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ ตำบลมาบยางพร อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาทักษะและการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่ ณ ศูนย์การเรียนรู้ True Digital Academy โครงการ ทรุติจีทีลพาร์ค ทรุติจีทีล อคาเดมี แคมป์ส ถนนสุขุมวิท เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาทักษะและการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่ ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวันดี แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาทักษะและการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่ ณ วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่ ณ บริษัท ภูพานเฮ 2021 (ไทยแลนด์) จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาทักษะและการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาบุคลากรและการพัฒนาองค์กรนักวิชาชีพ และการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาบุคลากรและการพัฒนาองค์กรนักวิชาชีพ และการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) ณ วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาบุคลากรและการพัฒนาองค์กรนักวิชาชีพ ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์เพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ณ อาคารสำนักงาน บริษัท เลิศวิลัยแอนด์ซันส์ จำกัด เขตบางแค กรุงเทพมหานคร และศูนย์บูรณาการระบบอัตโนมัติ ถนนเศรษฐกิจ ๑ ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกะทู้ม้วน จังหวัดสมุทรสาคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่ ณ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา ภายใต้สถาบันการอาชีวศึกษา ณ สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร แขวงบางบอนใต้ เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) ณ วิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชาราม แขวงบางบอนใต้ เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร

(จ)

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนรูปแบบเรียนคู่งาน
- งานคู่เรียน และการจัดหลักสูตรการเรียนรู้อุปการะมีงานทำโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล” ณ สถาบันเทคโนโลยี
จิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ
และ การพัฒนาศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (CVM) ณ วิทยาลัย
พณิชยการธนบุรี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิต
และพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (CVM) ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษานบุรี เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนและพัฒนา
อาชีวศึกษาเอกชนตามสภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม (สยามเทค) แขวงวัดท่าพระ
เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนและพัฒนา
อาชีวศึกษาเอกชนตามสภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีพณิชยการราชดำเนิน
แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนและพัฒนา
อาชีวศึกษาเอกชนตามสภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก แขวงมักกะสัน
เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนและพัฒนา
อาชีวศึกษาเอกชนตามสภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาแม่สาย อำเภอแม่สาย
จังหวัดเชียงราย

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับรูปแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษา
ระบบทวิศึกษา และความร่วมมือในการจัดสอนวิชาชีพให้กับผู้เรียนในสถานศึกษา ณ โรงเรียนราชประชา
นุกเคราะห์ ๑๕ (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ
กองทุนในการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา และการพัฒนาศูนย์บริหารเครือข่าย
การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (CVM) ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัด
เชียงราย

๒.๓ การจัดการเสวนา

- การจัดการเสวนาเกี่ยวกับการรับฟังข้อสรุปว่าด้วยการติดตาม เสนอแนะ และ
เร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาศาสตร์ชาติ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ
(๔ ภูมิภาค) ณ โรงเรียนวัดป่าประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

- การจัดการเสวนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางและกระบวนการ
บริหารจัดการอาชีวศึกษา (แบบออนไลน์ผ่านโปรแกรม Cisco Webex Meeting) เมื่อวันที่ ๒๗
ตุลาคม ๒๕๖๔

- การจัดการเสวนาเพื่อติดตามและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา
ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญ โดยนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาไปสู่

การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษากับโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันด้วยศาสตร์พระราชา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ณ โรงแรม บีเค เพลส บึงกาฬ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ

- การจัดการเสวนาเพื่อติดตามและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาดำเนินการตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญ โดยนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาไปสู่การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษากับโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันด้วยศาสตร์พระราชา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ณ โรงแรมธรรมรินทร์ ธนา อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

- การจัดการเสวนา เรื่อง การติดตามการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา (กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ณ ห้องประชุมแกรนด์บอลรูม โรงแรมเนวาด้าคอนเวนชั่น ชั้น ๒ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

๒.๔ การพิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติ/กฎหมาย

- ๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
- ๒) พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อบังคับ /นโยบาย /ยุทธศาสตร์ /ประกาศ /หลักเกณฑ์

- ๑) ข้อบังคับวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒
- ๒) ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐
- ๓) ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙)
- ๔) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙
- ๕) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ของคณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- ๖) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓
- ๗) คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี
(นายเศรษฐา ทวีสิน)
- ๘) นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
(พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ)

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “ระบบทวิวุฒิ โอกาสของผู้เรียนอาชีวศึกษา” โดยได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา พิจารณาศึกษา โดยแบ่งออกเป็น ๔ บท ดังนี้

บทที่ ๑ บทนำ

บทที่ ๒ ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

บทที่ ๓ ระบบทวิวุฒิ โอกาสของผู้เรียนอาชีวศึกษา

บทที่ ๔ สรุปผลการพิจารณาศึกษา ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม

(ช)

คณะกรรมการการได้มีมติเห็นชอบรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “ระบบทวิวุฒิ โอกาสของผู้เรียนอาชีวศึกษา” ซึ่งคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการจัดทำเสร็จ เรียบร้อยแล้ว ดังนั้น คณะกรรมการจึงขอเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาดังกล่าว พร้อมข้อสังเกต และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ตามรายงานท้ายนี้ เพื่อให้วุฒิสภาได้โปรดพิจารณา หากวุฒิสภา ให้ความเห็นชอบด้วยกับผลการพิจารณาศึกษา รวมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการแล้ว ขอได้โปรดแจ้งไปยังรัฐบาล คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการตามที่เห็น สมควร ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบไป

(นายอน กาจกระโทก)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

บทสรุปผู้บริหาร

ในการพิจารณาศึกษา เรื่อง ระบบทวิวุฒิ โอกาสของผู้เรียนอาชีวศึกษา เป็นการศึกษา และวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน แนวคิด ที่มา กฎหมาย กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ เพื่อแสวงหาแนวทางสร้างโอกาส ให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้เข้าถึงระบบการจัดการเรียนรู้ทางด้านอาชีพที่เป็นความร่วมมือระหว่าง สถานศึกษาอาชีวศึกษาของไทยกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพจากต่างประเทศ ระบบทวิวุฒิเป็นการจัดการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษาในลักษณะความร่วมมือระหว่างสถาบัน การศึกษาในสาขาวิชาเดียวกันหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน จัดการเรียนการสอนในสาขา ที่คล้ายคลึงกันหรือใกล้เคียงกัน โดยสามารถให้ประกาศนียบัตรหรือวุฒิปัตร์ร่วมกันระหว่างสถาบัน หรือ ให้ประกาศนียบัตรหรือวุฒิปัตร์เป็นสองใบของแต่ละสถาบัน ดังนั้น ผู้สำเร็จการศึกษาในระบบทวิวุฒิ จึงต้องเข้าเรียนในสถาบันการศึกษาทั้งสองแห่งและได้รับวุฒิปัตร์หรือประกาศนียบัตรจากสถานศึกษา ทั้งสองแห่งตามข้อตกลงและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่สถาบันการศึกษาแต่ละแห่งจะร่วมกันกำหนดแนวทาง ในการบริหารจัดการร่วมกัน การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิถือเป็นนวัตกรรมใหม่ในการศึกษา ทางด้านอาชีวศึกษา โดยหลักการสำคัญในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิก็เพื่อเป็นการ สร้างและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาที่เข้ารับการศึกษาระบบทวิภูมิดังกล่าวได้เข้าถึงหลักวิชาการ เทคนิคและทักษะต่าง ๆ ในวิชาชีพที่ศึกษา เข้าถึงแหล่งเทคโนโลยีและการบูรณาการนำเทคโนโลยี ที่ทันสมัยในการจัดการอาชีวศึกษา ซึ่งผู้เรียนอาชีวศึกษาจะได้รับโอกาสต่าง ๆ ทั้งการได้รับวุฒิการศึกษา ๒ คุณวุฒิ โอกาสและทางเลือกในการทำงานหรือประกอบอาชีพ โอกาสในการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรม ของประเทศที่ทำความร่วมมือ โอกาสในการได้รับค่าตอบแทนและเงินเดือนที่สูงกว่าผู้สำเร็จการศึกษา ในประเทศ รวมทั้งโอกาสในการเข้ารับการศึกษต่อในระดับที่สูงขึ้นทั้งในและต่างประเทศ

เมื่อการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิ เป็นการสร้างโอกาสที่ดีให้ผู้เรียน อาชีวศึกษา และถึงแม้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาและ ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิภูมิดังกล่าวก็ตาม แต่ในความเป็นจริงกลับพบว่า กลไก ความร่วมมือและกระบวนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภูมินั้น ส่วนใหญ่สถานศึกษาอาชีวศึกษา และสถาบันการอาชีวศึกษาจะดำเนินการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาของต่างประเทศ เพื่อบรรลุข้อตกลงในการทำความร่วมมือกันในการจัดการศึกษาระบบทวิภูมิตั้งแต่ต้น ทั้งที่กลไกและ บทบาทหน้าที่ในการทำความร่วมมือดังกล่าวควรจะต้องประสานงานและดำเนินการโดยสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาในฐานะหน่วยงานที่กำกับดูแลทั้งสถาบันการอาชีวศึกษา และสถานศึกษา อาชีวศึกษา ความร่วมมือในการศึกษาระบบทวิวุฒิที่ดำเนินการโดยสถาบันการอาชีวศึกษา หรือ สถานศึกษาอาชีวศึกษามีผลต่อความยั่งยืนในระยะยาวและอาจจะไม่มีความต่อเนื่องในการดำเนินการ เนื่องจากเมื่อผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษา มีการโยกย้าย ปรับเปลี่ยนตำแหน่งหรือมีการเกษียณอายุราชการไปแล้ว การประสานความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกัน กับประเทศต่าง ๆ จะไม่มีความต่อเนื่อง นอกจากนี้ การทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา ในระบบทวิภูมิดังกล่าว จำเป็นที่จะต้องมีงบประมาณในการดำเนินการและสนับสนุนอยู่ตลอดเวลาและ ต่อเนื่องโดยตลอด ซึ่งการประสานความร่วมมือจัดการศึกษาระบบทวิวุฒิโดยสถาบันการอาชีวศึกษาและ

สถานศึกษาอาชีวศึกษานั้นก็ยังมีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณเพื่อสนับสนุนดังกล่าว กรณีนี้ก็ยิ่งจะเป็นการตอกย้ำถึงความตึงเครียดและความยั่งยืนในความร่วมมือจัดการศึกษาต่าง ๆ ตามมามากมาย

นอกเหนือจากเรื่องโอกาสที่ดีสำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิ และความร่วมมือในการจัดการศึกษาดังกล่าวโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการที่จะต้องรับผิดชอบและเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินการแล้วนั้น สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและเป็นข้อสังเกตในประเด็นสำคัญในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ ที่ส่งผลต่อตัวผู้เรียนอาชีวศึกษาในระบบดังกล่าวค่อนข้างมาก ดังนี้

๑) ประเด็นในเรื่องเวลาเรียน ความร่วมมือที่เกิดขึ้นจากการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิกับสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยผู้เรียนที่เข้าสู่ระบบการศึกษาดังกล่าวจะต้องใช้เวลาเรียนเพิ่มขึ้นจากเดิมอีก ๑ ปี รวมระยะเวลาในการศึกษา ๓ ปี จึงจะได้คุณวุฒิการศึกษาจากสาธารณรัฐประชาชนจีนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ซึ่งหากพิจารณาในเรื่องเวลาที่ใช้ในการศึกษาแล้วนั้น การศึกษาในระบบทวิภูมิดังกล่าวก็อาจจะเป็นการเสียเวลาเพิ่มขึ้นหนึ่งปี แต่หากพิจารณาในเรื่องของโอกาสอื่นที่ดีที่จะตามมานั้นก็คุ้มค่างกับเวลาที่เสียไป

๒) ประเด็นในเรื่องภาษา การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้เรียนทุกคนจะต้องผ่านการสอบภาษาจีน HSK (Hànyǔ Shuǐpíng Kǎoshì, 汉语水平考试) ไม่ต่ำกว่าระดับ ๒ ในขณะที่ภาษาอังกฤษมีความจำเป็นอย่างมากในการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน แต่การเรียนการสอนอาชีวศึกษาที่เป็นความร่วมมือระหว่างประเทศในสาธารณรัฐประชาชนจีนกลับไม่ใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสาร ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาจะสามารถทำงานในภาคประกอบการได้เฉพาะในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนเท่านั้น แต่ในประเทศอื่นอาจประสบปัญหาในเรื่องการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร ดังนั้น ในการทำความร่วมมือหรือขยายผลการทำความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิไปยังประเทศอื่น ๆ ควรต้องให้ความสำคัญในเรื่องภาษาที่เป็นสื่อกลางในการจัดการเรียนการสอนด้วย เพื่อให้การจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิเป็นการสร้างและเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างแท้จริง

๓) ประเด็นในเรื่องความตึงเครียดและความเข้มแข็งในความร่วมมือระดับประเทศ ระบบการจัดอาชีวศึกษาทวิวุฒิ เป็นการจัดการศึกษาที่อาศัยความร่วมมือของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศไทยกับต่างประเทศ ความร่วมมือที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาจะดำเนินการประสานความร่วมมือกันเองเท่าที่พอจะมีกำลังทำได้ โดยที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาแทบไม่ได้มีส่วนร่วมในความร่วมมือดังกล่าวเลย ส่งผลในเรื่องของความตึงเครียดและความเข้มแข็งในการทำความร่วมมือ หรือการขยายความร่วมมือจัดการศึกษาในระยะต่อไป ซึ่งรวมไปถึงงบประมาณที่ให้การสนับสนุนด้วย เรื่องดังกล่าวมีความสำคัญต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างมาก ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการต้องเข้ามาให้การส่งเสริมสนับสนุน และอำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ ทั้งการเป็นเจ้าภาพหลักในการจับคู่ทำความร่วมมือกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาของต่างประเทศ และการสนับสนุนงบประมาณให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

๔) ประเด็นการขยายผลการจัดการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เป็นหลักการที่เกี่ยวข้องและต่อเนื่องจากประเด็นในข้อ ๑) ในเรื่องเวลาเรียน โดยความร่วมมือที่เกิดขึ้นจากการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิกับสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น ผู้เรียนที่เข้าสู่ระบบการศึกษาดังกล่าวจะต้องใช้เวลาเรียนเพิ่มขึ้นจากเดิมอีก ๑ ปี รวมระยะเวลาทั้งหมด ๓ ปี จึงจะได้คุณวุฒิการศึกษาในระดับประกาศนียบัตร

วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และเพื่อให้มีให้เวลาดังกล่าวสูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ก็ควรที่จะต้องประสานงานกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศที่มีความร่วมมือและบรรลุข้อตกลงในการจัดการศึกษาร่วมกันเพื่อที่จะขยายระยะเวลาเรียนเพิ่มเติมแบบต่อเนื่องอีก ๑ ปี เพื่อให้ผู้เรียนได้รับคุณวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาที่เรียน ซึ่งแนวทางดังกล่าวนอกจากจะลดการสูญเสียวเวลาในการศึกษาส่วนหนึ่งไปแล้วนั้น ยังจะเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่เป็นการเพิ่มและขยายโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิดังกล่าวได้มีคุณวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีที่เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งก็จะทำให้ผู้เรียนได้รับโอกาสต่าง ๆ เข้ามามากมายจากเดิม

๕) ประเด็นในเรื่องตำแหน่งงานรองรับในประเทศไทย ข้อมูลสำคัญส่วนหนึ่งที่ได้รับ การสะท้อนจากการเดินทางลงพื้นที่ไปศึกษาดูงาน โดยเฉพาะตำแหน่งงานในประเทศไทยในบางสาขาวิชา สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒินั้นกลับไม่มีตำแหน่งงานรองรับที่ชัดเจน ส่งผลให้ผู้เรียนในระบบทวิวุฒิจำนวนหนึ่งไม่มีงานทำในประเทศ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ จะต้องประสานความร่วมมือตั้งแต่ต้นทางไปยังสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เพื่อทราบความต้องการกำลังคนวิชาชีพที่แท้จริง และเพื่อให้ระบบในการผลิตกำลังคนมีปริมาณที่เพียงพอกับความต้องการและสอดคล้องกับกลุ่มวิชาชีพที่เป็นไปตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรมของประเทศต่าง ๆ ที่สามารถรองรับตำแหน่งงานได้

ทั้งนี้ ประเด็นข้อสังเกตข้างต้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ได้รับทราบข้อมูลและข้อเท็จจริง มาจากการเดินทางลงพื้นที่เพื่อศึกษาดูงาน ซึ่งอาจมีปัญหาลักษณะอื่นที่รอการแก้ไขอยู่อีกบ้าง แล้วแต่บริบทแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ทั้งนี้ การขับเคลื่อนกลไกการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือ การดำเนินการในทุกระดับกับภาคส่วนต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากความร่วมมือของสถานศึกษาอาชีวศึกษาของสองประเทศ ซึ่งหมายถึงความร่วมมือกับสภาอุตสาหกรรม หอการค้าและสภาหอการค้า รวมทั้งสถานประกอบการต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งภาคประกอบการจะเป็นผู้กำหนดคุณสมบัติบุคลากรหรือกำลังคนว่าต้องการคนที่มีคุณสมบัติอย่างไรในการทำงาน ดังนั้น ความร่วมมือที่มีความยั่งยืน ก็จะเป็นความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันของ ๓ ส่วนหลัก ประกอบด้วย ๑) สถานศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศ ๒) สถานศึกษาอาชีวศึกษาต่างประเทศ และ ๓) ภาคประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงจะเป็นความร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิที่มีความเข้มแข็ง

หลักการสำคัญในการศึกษา เรื่อง ระบบทวิวุฒิ โอกาสของผู้เรียนอาชีวศึกษา ก็เพื่อเป็นการสร้างและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาที่เข้ารับการศึกษาในระบบทวิวุฒิได้เข้าถึงหลักวิชาการเทคนิคและทักษะในวิชาชีพที่ศึกษา เข้าถึงแหล่งเทคโนโลยีและการบูรณาการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการอาชีวศึกษา ซึ่งผู้เรียนอาชีวศึกษาจะได้รับโอกาสต่าง ๆ ดังนี้

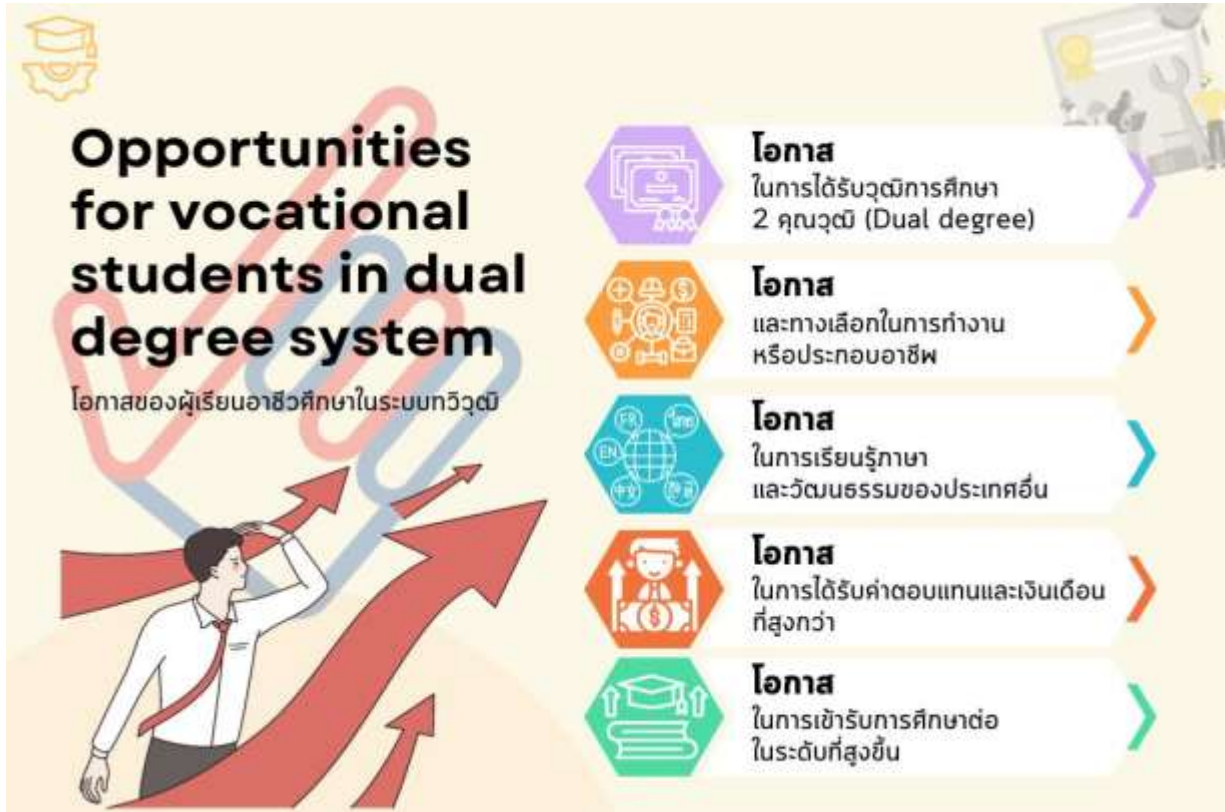
๑) โอกาสในการได้รับวุฒิการศึกษา ๒ คุณวุฒิ ทั้งวุฒิการศึกษาจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศไทย และวุฒิการศึกษาจากสถานศึกษาจากต่างประเทศที่มีความตกลงในการทำความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกัน

๒) โอกาสและทางเลือกในการทำงานหรือประกอบอาชีพ ทั้งสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย และสถานประกอบการของต่างประเทศ โดยเฉพาะสถานประกอบการในต่างประเทศที่มีความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกัน

๓) โอกาสในการได้เรียนรู้ภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมของประเทศอื่นที่ทำความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกัน

๔) โอกาสในการได้รับค่าตอบแทนและเงินเดือนที่สูงกว่าผู้สำเร็จการศึกษาในประเทศ

๕) โอกาสในการเข้ารับการศึกษาคือในระดับที่สูงขึ้น ทั้งสถาบันการศึกษาในประเทศและสถาบันการศึกษาในต่างประเทศที่มีความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกัน

ถึงแม้กลไกการดำเนินการและความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภูมินี้ยังไม่กว้างขวางเพียงพอ การทำความร่วมมือจัดการศึกษาในระบบดังกล่าว ยังไม่มีความต่อเนื่องเพราะติดขัดปัญหาในเรื่องงบประมาณ รวมทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาบางแห่งก็ยังไม่ได้มีแนวคิดหรือความประสงค์ในการจัดการศึกษาระบบดังกล่าวก็ตาม แต่ภาพรวมแล้วการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิภูมินี้ก็เป็นระบบการศึกษาหนึ่งที่เป็นการเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับโอกาสต่าง ๆ ที่ดีเข้ามาในชีวิต คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา มีประเด็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่ต้องการสะท้อนไปยังสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนและขยายผลความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิไปอย่างกว้างขวางมากขึ้น และสร้างความเข้มแข็ง สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องดำเนินการ ดังนี้

๑.๑) นำสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐทั้งหมดเข้าอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสถาบันการศึกษาอาชีวศึกษา ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม (แนวทางการนำสถานศึกษาอาชีวศึกษาเข้าสังกัดสถาบันการศึกษา อาจพิจารณาข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ในรายงานการพิจารณาการศึกษา เรื่อง ยุทธศาสตร์และการขับเคลื่อนสถาบันการศึกษาสู่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มาใช้พิจารณาประกอบการดำเนินการ)

๑.๒) กระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ไปยังสถาบันการอาชีวศึกษา เพื่อให้สถาบันการอาชีวศึกษามีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการในเรื่องความร่วมมือจัดการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิกับสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านวิชาชีพของประเทศต่าง ๆ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษารับผิดชอบในด้านนโยบาย (Policy) ด้านกำกับดูแลส่งเสริม (Regulator) ด้านการสนับสนุน (Supporter) ส่วนด้านการดำเนินการหรือการปฏิบัติการ (Operator) จะต้องกระจายอำนาจในการดำเนินการไปยังสถาบันการอาชีวศึกษาต่าง ๆ ให้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจและเพื่อให้สอดคล้องกับทบทบัญญัติในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

๑.๓) ทำหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการประสานงานและทำความร่วมมือจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิให้กับสถาบันการอาชีวศึกษา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาต่าง ๆ ที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาในระบบทวิวุฒิ

๑.๔) สืบหาความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะดำเนินการเตรียมการทำความร่วมมือจัดการศึกษา และแสวงหาสถานศึกษาอาชีวศึกษาของต่างประเทศที่จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่จะทำความร่วมมือจัดการศึกษาในระบบทวิวุฒิร่วมกันได้ โดยจะต้องขยายความร่วมมือไปยังประเทศอื่นที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพ อาทิ สาธารณรัฐเกาหลี ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ หรือประเทศในกลุ่มยุโรป หรืออื่น ๆ

๑.๕) ประสานความร่วมมือไปยังสถานศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศต่าง ๆ เพื่อขยายหลักสูตรความร่วมมือในการจัดการศึกษา หรือจัดทำหลักสูตรร่วมใหม่ ๆ เพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และสืบหาความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศที่มีความพร้อมในการทำความร่วมมือจัดการศึกษาระบบทวิวุฒิร่วมกัน

๑.๖) ให้การสนับสนุนงบประมาณกับผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิทุกคนตามความเหมาะสม โดยมีแนวปฏิบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการที่ชัดเจน

๑.๗) ประสานความร่วมมือไปยังสถานประกอบการในประเทศ เพื่อเตรียมพร้อมและหารองรับตำแหน่งงานสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาในระบบทวิวุฒิ ดังนี้

๑.๗.๑) ในกรณีความร่วมมือจัดการศึกษาในระบบทวิวุฒิกับสาธารณรัฐประชาชนจีน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการจากสาธารณรัฐประชาชนจีนที่เปิดทำการในประเทศไทย ผ่านหอการค้าไทย-จีน ซึ่งเป็นหน่วยงานภาคเอกชนที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศของไทย และอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ให้แก่นักธุรกิจจากประเทศจีน (โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการ SME จีน) ที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยและสานต่อภารกิจส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีนในทุกมิติ เพื่อให้ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษามีตำแหน่งงานรองรับทุกคน

๑.๗.๒) ในกรณีความร่วมมือจัดการศึกษาในระบบทวิวุฒิกับประเทศอื่น ๆ ก็ควรจะต้องประสานความร่วมมือผ่านไปยังหอการค้าไทยกับหอการค้าของประเทศนั้น ๆ ที่ได้ลงนามความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันให้มีความต่อเนื่อง เพื่อประสานต่อไปยังสถานประกอบการของประเทศนั้น ๆ ที่เปิดและดำเนินกิจการอยู่ในประเทศไทย เพื่อให้ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษามีตำแหน่งงานรองรับทุกคน

๑.๘) การทำความร่วมมือจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิ จะต้องเน้นให้ผู้เรียนที่เข้าสู่ระบบการจัดการศึกษาดังกล่าวได้ใช้หลักสูตรการเรียนการสอนที่เน้นภาษาอังกฤษ

เป็นสื่อกลางในการจัดการเรียนการสอน ส่วนภาษาที่สามก็สามารถที่จะสอนเสริมหรือแทรกไปในการจัดการศึกษาแต่ละหลักสูตรได้

๑.๙) การดำเนินการประสานและลงนามความร่วมมือในการจัดการศึกษาระบบทวิวุฒิ ควรต้องเป็นความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันของ ๓ ส่วนหลัก คือ (๑) สถานศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศ (๒) สถานศึกษาอาชีวศึกษาต่างประเทศ และ (๓) สถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ จึงจะเป็นความร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิที่มีความเข้มแข็ง

๑.๑๐) ขยายความร่วมมือในการจัดการศึกษาระบบทวิวุฒิร่วมกันในทุกระดับการศึกษา กับประเทศต่าง ๆ ให้มากขึ้น ทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรี

๑.๑๑) เร่งดำเนินการจัดตั้ง “กองทุนเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ” ตามนัยของกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๗ เพื่อนำงบประมาณที่ได้จากกองทุนฯ ดังกล่าว มาใช้สนับสนุนในการจัดการศึกษาระบบทวิวุฒิ นอกเหนือจากเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรในระบบปกติ ซึ่งมีไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ และให้เป็นทุนการศึกษากับผู้เรียน เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองได้อีกด้วย

๒) สถาบันการอาชีวศึกษา ต้องดำเนินการ ดังนี้

๒.๑) สำรวจข้อมูลความต้องการของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดที่มีความพร้อมและประสงค์ที่จะจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิกับประเทศต่าง ๆ โดยกำหนดสาขาวิชาชีพที่ต้องการทำความร่วมมือให้ชัดเจน เพื่อการประสานงานไปยังสถานศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศต่าง ๆ จะได้มีความรวดเร็วขึ้น

๒.๒) ติดต่อและประสานงานเพื่อคัดเลือกสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพจากประเทศต่าง ๆ แล้วแจ้งรายละเอียดการดำเนินงานให้กับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รับทราบข้อมูลในเบื้องต้น และประสานการดำเนินการทำความร่วมมือจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาอาชีวศึกษาเป้าหมาย

๒.๓) จัดประชุมชี้แจงแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร และการจัดแผนการเรียนการสอน

๒.๔) จัดประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองนักศึกษา เพื่อให้รับทราบในเรื่องทุนการศึกษาที่ได้รับ และค่าใช้จ่ายที่ผู้ปกครองต้องรับผิดชอบ

๒.๕) สรุปรูปข้อมูลและจัดส่งรายชื่อ พร้อมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิ สำหรับใช้เป็นข้อมูลประกอบการขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาไปยังสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อดำเนินการต่อ

๒.๖) จัดปฐมนิเทศผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการจัดการเรียนการสอนในระบบทวิวุฒิเพื่อชี้แจงแนวทาง ขั้นตอนและการปฏิบัติตัวในการศึกษาเรียนรู้ รวมทั้งการศึกษาขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และการปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศต่าง ๆ ที่จะต้องเดินทางไปศึกษา

๒.๗) จัดส่งครูนิเทศก์ไปทำการนิเทศการเรียนการสอนนักศึกษาที่ร่วมเข้าโครงการจัดการศึกษาในระบบทวิวุฒิในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพที่มีความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกัน

๒.๘) ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนร่วมกันของสถานศึกษาอาชีวศึกษาของทั้งสองประเทศที่บรรลุข้อตกลงในการจัดการศึกษาร่วมกัน

๒.๙) ประสานงานและจัดให้มีการมอบประกาศนียบัตร /วุฒิบัตร สำหรับผู้เรียนที่ร่วมเข้าโครงการจัดการศึกษาในระบบทวิวุฒิที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและสาขาวิชาชีพต่าง ๆ

๓) สถานศึกษาอาชีวศึกษา ต้องดำเนินการ ดังนี้

๓.๑) แจ้งความประสงค์ไปยังสถาบันการอาชีวศึกษาที่สังกัดและประสงค์ที่จะจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิกับประเทศต่าง ๆ โดยกำหนดสาขาวิชาชีพที่ต้องการทำความร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิให้ชัดเจน

๓.๒) เปิดรับสมัครผู้เรียนที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการจัดการศึกษาในระบบทวิวุฒิ โดยมีกลไกและแนวทางการคัดเลือกผู้เรียนที่ชัดเจนและมีความพร้อมจะเข้ารับการศึกษาในระบบดังกล่าวจริง โดยกำหนดกรอบเวลาที่ชัดเจนและเหมาะสม

๓.๓) สรุปรวบรวมข้อมูลผู้ประสงค์ที่จะเข้าร่วมโครงการจัดการศึกษาในระบบทวิวุฒิ พร้อมเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำส่งข้อมูลดังกล่าวไปยังสถาบันการอาชีวศึกษาที่สังกัดเพื่อรวบรวมข้อมูลและดำเนินการที่เกี่ยวข้องต่อไป

๓.๔) ประสานไปยังสถาบันการอาชีวศึกษาที่สังกัด เพื่อเตรียมพร้อมในเรื่องของครูนิเทศก์ เพื่อวางแผนและขั้นตอนการดำเนินงาน และเตรียมความพร้อมที่จะเดินทางไปนิเทศผู้เรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาต่างประเทศ

๓.๕) สร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้ปกครอง และผู้เรียน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิวุฒิ โดยเฉพาะในเรื่องของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการเดินทางไปศึกษาในต่างประเทศ

คำนำ

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดในระบบการผลิตของภาคอุตสาหกรรมในประเทศไทยที่เข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม ๔.๐ ก่อให้เกิดความต้องการของอุตสาหกรรมสมัยใหม่ที่ไม่ใช่แค่ทักษะฝีมือแรงงานเท่านั้น แต่เป็นทักษะขั้นสูงในการปฏิบัติงาน การเข้าสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่ที่ต่อยอดจากอุตสาหกรรมปัจจุบัน ๑๐ อุตสาหกรรมเป้าหมาย ประกอบด้วย ๕ อุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-Curve) และ ๕ อุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) การขับเคลื่อนประเทศชาติให้เข้าสู่ยุค ๔.๐ ซึ่งเป็นยุคแห่งเทคโนโลยีและนวัตกรรมในปัจจุบันนั้นประเทศไทยยังขาดแคลนแรงงานฝีมือที่มีทักษะที่เป็นไปตามความต้องการของภาคประกอบการ ทั้งทักษะและความสามารถเฉพาะสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ รวมทั้งทักษะชีวิตในการทำงานร่วมกับผู้อื่น จึงมีความจำเป็นที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาต้องปรับปรุงแนวทางการจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสม เพื่อมุ่งสู่การจัดการอาชีวศึกษาพรีเมียม อันเป็นการจัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพโดยพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับอุตสาหกรรมในอนาคตที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องที่สนองตอบต่อความต้องการกำลังคนของประเทศและมีความเป็นสากลได้อย่างแท้จริง

การพิจารณาศึกษา เรื่อง ระบบทวิวุฒิ โอกาสของผู้เรียนอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน แนวคิด ที่มา กฎหมาย กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ อันเป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของไทยกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพจากต่างประเทศ ซึ่งส่งผลต่อผู้เข้ารับการศึกษาในระบบดังกล่าวที่ได้รับโอกาสต่าง ๆ ตามมามากมาย ทั้งการรับคุณวุฒิการศึกษา ๒ คุณวุฒิ การได้รับโอกาสและทางเลือกในการทำงานและการประกอบอาชีพ การได้เรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศที่ร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกัน โอกาสในการได้รับค่าตอบแทนที่สูงขึ้น และโอกาสในการศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้น ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนอาชีวศึกษาแทบทั้งสิ้น

ขอขอบคุณอนุกรรมการและที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาทุกท่านที่ได้ช่วยระดมความคิดเห็น และเสียสละเวลาให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำรายงานฉบับนี้ โดยเฉพาะฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาที่ได้พยายามค้นหาข้อมูลต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ศึกษาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และมีความมุ่งมั่นตั้งใจ ทุ่มเท เสียสละและมีความอุตสาหะเป็นที่ตั้ง อันส่งผลให้การจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาฉบับนี้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายอย่างดียิ่ง

(รองศาสตราจารย์ศกดิ์ไทย สุรกิจบวร)

ประธานคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา

ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	(๑) - (๗)
คำนำ	(๘)
สารบัญ	(๑๑)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๒
๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา	๓
๑.๔ วิธีการดำเนินการศึกษา	๓
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๔
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะ	๔
บทที่ ๒ ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐	๗
๒.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓	๘
๒.๓ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา	๑๖
๒.๔ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๕	๒๒
๒.๕ นโยบายของรัฐบาล (นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี)	๒๕
๒.๖ นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ)	๒๖
๒.๗ นโยบายการพัฒนาการอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗	๒๙
๒.๘ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑	๓๐
๒.๙ ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๙)	๓๔
๒.๑๐ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑	๓๕
บทที่ ๓ ระบบทวิวุฒิ โอกาสของผู้เรียนอาชีวศึกษา	๓๙
๓.๑ สถานการณ์และแนวคิดในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ	๓๙
๓.๒ หลักการและความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ	๔๑
๓.๓ การจัดการศึกษาระบบทวิวุฒิระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย	๔๙
๓.๔ แนวทางการขับเคลื่อนและยกระดับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ ในประเทศไทย	๕๑
๓.๕ บทวิเคราะห์แนวทางการจัดทำหลักสูตรการศึกษาร่วมในระบบทวิวุฒิ	๕๖
๓.๖ บทวิเคราะห์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิเพื่อเพิ่มโอกาส สำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษา	๖๙
๓.๗ สถาบันการอาชีวศึกษากับการพัฒนาระบบทวิวุฒิ	๗๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ สรุปผลการพิจารณาศึกษา ข้อเสนอแนะ	๗๗
๔.๑ สรุปผลการพิจารณาศึกษา	๗๗
๔.๒ ข้อเสนอแนะ	๗๘
บรรณานุกรม	๘๓
ภาคผนวก	๘๕

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา

ความสำเร็จของการเรียนการสอนอาชีวศึกษา คือ การมีงานทำของผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษา การมีงานทำของคนในประเทศเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญและทำให้เห็นถึงความมั่นคงในระบบเศรษฐกิจของประเทศ ท่ามกลางกระแสโลกที่กำลังเปลี่ยนผ่านไปสู่การพึ่งพาอุตสาหกรรมที่ใช้ทุนและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทุกประเทศให้ความสำคัญกับแรงงานในประเทศ การมีแรงงานที่มีทักษะฝีมือทางอุตสาหกรรมขั้นสูงเป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้น ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาชาติ จึงไม่ได้เน้นแต่เพียงการเรียนสายสามัญเท่านั้น แต่ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการศึกษาสายอาชีพ แต่ในความเป็นจริงจะพบว่า การศึกษาสายอาชีพในประเทศไทยยังไม่ได้รับความสนใจในการเข้าศึกษาต่อมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง อาจมีสาเหตุมาจากค่านิยมทางสังคมที่เห็นว่าการเรียนอาชีวศึกษา ไม่มีศักดิ์ศรีเทียบเท่ากับการเรียนสายสามัญที่ได้รับค่าตอบแทนสูงและทำงานสบายกว่า หรือเป็นเพียงแหล่งรองรับผู้เรียนระดับหางแถวที่ไม่สามารถสอบเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงได้เท่านั้น แต่ในขณะเดียวกันกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม อาทิ สหรัฐอเมริกา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สิงคโปร์ แม้กระทั่งประเทศจีน จะให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา และใช้การอาชีวศึกษาเป็นกลไกหลักในการพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่เป็นผู้นำทางด้านเศรษฐกิจโลกได้ จึงทำให้การเรียนอาชีวศึกษา ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง มีคุณภาพที่เป็นที่ยอมรับ สามารถดึงดูดผู้เรียนต่างชาติให้เข้าเรียน และยังได้รับยอมรับในการเอาระบบการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศดังกล่าวข้างต้น ไปใช้เป็นต้นแบบของการพัฒนาระบบการจัดการอาชีวศึกษาในหลายประเทศ รวมทั้งประเทศไทยด้วย

“ประเทศไทย ๔.๐” เป็นแนวคิด ที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ ไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” โดยมีฐานคิดหลัก คือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิง “นวัตกรรม” เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม เปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น นโยบายดังกล่าว เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรม ๔.๐ ซึ่งย่อมาต้องพึ่งพาการศึกษา ๔.๐ ซึ่งเป็นการศึกษาที่ปรับกระบวนการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่เน้นทักษะฝีมือแรงงาน เน้นการทำให้จริงทำได้ และทำให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาสามารถคิดค้นประดิษฐ์และเพิ่มมูลค่าของทักษะการทำงานที่มีอยู่ ตามแนวคิดของสมรรถนะในศตวรรษที่ ๒๑ ที่สมรรถนะวิชาชีพต้องนำไปสู่การสร้างสรรค่นวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ไม่ใช่เพียงมีทักษะการปฏิบัติงานและสมรรถนะเฉพาะในสาขาวิชาชีพของตนเองเท่านั้น ผู้เรียนอาชีวศึกษาในยุค ๔.๐ จึงต้องปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอนที่เน้นการสอนในภาคปฏิบัติ ให้มีกิจกรรมการเรียนรู้สมัยใหม่ เช่น การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน การเรียนรู้บูรณาการ STEM Education เป็นต้น เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการในยุคดิจิทัล ๔.๐ แต่ยังคงทักษะความเป็นเลิศในสาขาวิชาชีพของตนบนฐานแห่งคุณธรรมจริยธรรม การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษาให้มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ จึงเป็นภารกิจหลักของการจัดการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติให้ก้าวทันโลกด้วยนวัตกรรม ปัญญา เทคโนโลยี

และความคิดสร้างสรรค์ สิ่งที่สำคัญ คือ ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศไทยกับต่างประเทศ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้เข้าถึงทั้งหลักวิชาการ เทคนิคและทักษะต่าง ๆ ในวิชาชีพที่ศึกษา ซึ่งหมายถึงการได้รับคุณวุฒิทางการศึกษาจากสถานศึกษาต่างประเทศและในประเทศ หรือเรียกว่า “ระบบทวิวุฒิ” ทำให้ผู้เรียนที่ศึกษาในระบบดังกล่าว มีโอกาสในการทำงานหรือประกอบอาชีพในสาขาวิชาชีพที่ได้ศึกษามาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

การจัดอาชีวศึกษาแบบทวิวุฒิ ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) ที่ได้ดำเนินการลงนามความร่วมมือกันนั้น นับเป็นจุดเริ่มของการสร้างแนวคิดใหม่ให้กับการจัดการอาชีวศึกษาของไทย โดยที่การจัดอาชีวศึกษาแบบทวิวุฒิจะทำให้ผู้เรียนได้รับคุณวุฒิการศึกษาจากสองสถาบัน ทั้งสถาบันการศึกษาในประเทศไทยและสถาบันการศึกษาของเกาหลีใต้ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้และการใช้ชีวิตในต่างประเทศ ได้เรียนรู้ภาษาที่สองและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ (Dual Degree) จึงเป็นการให้วุฒิปัตสองใบจากสองสถานศึกษาของสองประเทศที่มีความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกัน ในปัจจุบันมีการจัดการศึกษาระบบทวิวุฒิ ร่วมกับสาธารณรัฐประชาชนจีนในหลายสาขาวิชา และมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้น สิ่งที่เป็นปัญหาในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ คือ ความชัดเจนในระเบียบ หลักเกณฑ์และข้อบังคับในการจัดการอาชีวศึกษาที่ได้รับวุฒิปัตจากสองสถาบันการศึกษา ความแตกต่างของหลักสูตร และระบบการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ในเรื่องระยะเวลาการศึกษา การเทียบโอนรายวิชาระหว่างสถาบันการศึกษาที่ลงนามความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกัน ปัญหาของผู้เรียนที่ยังขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ เพราะยังไม่ได้รับการยอมรับจากสถานประกอบการ เนื่องจากระหว่างการเรียนจะใช้เฉพาะภาษาจีนในการเรียนและการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอน ไม่มีการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารระหว่างกัน ทำให้ผู้เรียนขาดทักษะด้านภาษาอังกฤษที่จำเป็นต้องใช้ในสถานประกอบการของประเทศไทยที่ใช้คู่มือต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษแทบทั้งหมด ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิ คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ทรชนกและเล็งเห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าว และเห็นว่า เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนและแสวงหาแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีโอกาสในการเข้ารับการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิอย่างมีคุณภาพ และมีคุณสมบัติต่าง ๆ ที่สอดคล้องและตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ จึงเห็นสมควรที่จะต้องมีการพิจารณาการศึกษาเรื่องดังกล่าว เพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาระบบทวิวุฒิ มีนโยบายการทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันของสถาบันการศึกษาทางด้านวิชาชีพในระดับประเทศ อันจะเป็นแนวทางที่จะช่วยยกระดับและพัฒนาการอาชีวศึกษาของประเทศให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ และเป็นการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำอย่างแท้จริง เป็นการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้เข้มแข็งขึ้น และยังคงจะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศเป็นอย่างมาก

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งแนวคิดและที่มาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ

๑.๒.๒ เพื่อศึกษากฎหมาย กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ

๑.๒.๓ เพื่อแสวงหาแนวทางสร้างโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้เข้าถึงระบบการจัดการเรียนรู้ทางด้านอาชีพที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของไทยกับต่างประเทศ

๑.๒.๔ เพื่อจัดทำบทวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ ที่เป็นการเปิดโอกาสสำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษา สำหรับนำไปใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนหรือพัฒนาโลกต่าง ๆ อันนำไปสู่การยกระดับการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ และมีความเป็นสากลมากขึ้น

๑.๒.๕ เพื่อหาข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับนำไปกำหนดเป็นแนวนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๑.๒.๖ นำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาศึกษา สรุปผล วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลพร้อมจัดทำความเห็น ข้อเสนอแนะและข้อเสนอนโยบาย และยกร่างเพื่อจัดทำรายงานการพิจารณาข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อเสนอต่อวุฒิสภา และหน่วยงานทางด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา

การพิจารณาศึกษาเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ โดยการศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน แนวคิด ที่มา กฎหมาย กฎระเบียบ แนวปฏิบัติและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ เพื่อแสวงหาแนวทางสร้างโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้เข้าถึงระบบการจัดการเรียนรู้ทางด้านอาชีพที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของไทยกับต่างประเทศ พร้อมการจัดทำบทวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ ที่เป็นช่องทางสำคัญในการเปิดโอกาสสำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษา สำหรับนำไปใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนหรือพัฒนาโลกต่าง ๆ อันนำไปสู่การยกระดับการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นสากลมากขึ้น

๑.๔ วิธีการดำเนินการศึกษา

๑.๔.๑ ศึกษาเอกสารเผยแพร่และข้อมูลต่าง ๆ ศึกษาเอกสารรายงานวิจัย บทความทางวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

๑.๔.๒ ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและเอกสารต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๔.๓ เชิญผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม เพื่อนำเสนอข้อมูลเอกสาร และให้ความเห็นในประเด็นที่พิจารณาศึกษา

๑.๔.๔ การศึกษาดูงาน และประชุมร่วมกันโดยการเชิญผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล เอกสารเพิ่มเติม และให้ความเห็นในประเด็นที่พิจารณาศึกษา

๑.๔.๕ จัดการเสวนา /เสวนาออนไลน์ /ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อรับฟังสภาพปัญหาในประเด็นที่เกี่ยวข้อง และระดมความคิดเห็นในประเด็นที่พิจารณาศึกษา

๑.๔.๖ นำข้อมูลทั้งหมดเข้าสู่กระบวนการวิจัยเบื้องต้น โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประมวลผล และสรุปประเด็นความเห็นในส่วนต่าง ๆ พร้อมดำเนินการจัดทำและยกร่างรายงานการพิจารณาศึกษา เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สามารถนำสถานการณ์ปัจจุบัน ข้อมูลกฎหมาย กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ ไปใช้วิเคราะห์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่มีอยู่ได้

๑.๕.๒ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้เข้าถึงระบบการจัดการเรียนรู้ทางด้านอาชีพที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของไทยกับต่างประเทศ

๑.๕.๓ บทวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิที่เป็นการเปิดโอกาสสำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษา สำหรับเป็นข้อมูลพื้นฐานให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนหรือพัฒนาภาคต่าง ๆ อันนำไปสู่การยกระดับการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและเป็นสากลมากขึ้น

๑.๕.๔ ได้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สามารถนำไปใช้กำหนดเป็นแนวนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการแก้ไขปัญหา รวมทั้งการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เป็นแนวทางและมาตรการในการพัฒนาและยกระดับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาและการศึกษาในระดับอื่น ๆ ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

๑.๕.๕ รายงานการพิจารณาศึกษาในประเด็นที่ศึกษา ประกอบข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อเสนอต่อวุฒิสภา และหน่วยงานด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้อง นำไปดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะ

สอศ.	หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
หลักสูตร	หมายถึง ประมวลรายวิชาและกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาให้เป็นที่ไปตามที่ได้กำหนดไว้ในการศึกษานั้น
หลักสูตรอาชีวศึกษา	หมายถึง ประมวลรายวิชาและกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาให้เป็นที่ไปตามที่กำหนดไว้ มีผลสัมฤทธิ์ คือ สมรรถนะที่จะต้องใช้ในการประกอบอาชีพ
การจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษา	หมายถึง กระบวนการในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะและทักษะที่สอดคล้องตามความต้องการของอาชีพ
การวัดและประเมินสมรรถนะ	หมายถึง การประเมินผู้เรียนให้มีความรู้สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและมีเจตคติที่ดี
สมรรถนะ	หมายถึง Competence หรือ ความสามารถในการปฏิบัติ (Performance) ภายใต้เงื่อนไข (Condition) โดยใช้เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ที่ระบุไว้ให้ได้มาตรฐาน (Standard) ตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) และมีหลักฐานการปฏิบัติ (Evidence) ให้ประเมินผลและตรวจสอบได้

- อาชีวะพรีเมียม** หมายถึง การจัดการอาชีวศึกษาเฉพาะหลักสูตรที่ทันสมัย สอดคล้องอุตสาหกรรมในอนาคต โดยการพัฒนา หลักสูตรใหม่ ยกกระตบการเรเรียนการสอนอาชีวศึกษา ให้สอดคล้องและตอบสนองกับยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเตรียมกำลังคนสู่อุตสาหกรรมหลักของประเทศ มีการสอนและใช้สื่อการสอนจากภาคเอกชนที่มี ความเชี่ยวชาญเฉพาะและการศึกษาต่อในต่างประเทศ บางส่วน เพื่อเรเรียนรูประสบการณ์ตรงในการทำงาน เช่น ประเทศจีน ญี่ปุ่น และเยอรมนี
- อาชีวศึกษาทวิวุฒิ** หมายถึง การจัดการเรเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาในลักษณะ ความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาในสาขาเดียวกัน หรือเกี่ยวข้องกัน จัดการเรเรียนการสอนในสาขาวิชาที่ มีความคล้ายคลึงกันหรือใกล้เคียงกัน โดยสามารถให้ ประกาศนียบัตรร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษาหรือ ให้ประกาศนียบัตรออกเป็นสองใบของแต่ละสถาบัน ผู้สำเร็จการศึกษาแบบทวิวุฒิจึงต้องเรเรียนในสถาบัน การศึกษาสองแห่งและได้รับวุฒิปัตร์จากสถานศึกษา ทั้งสองแห่งตามข้อตกลงที่สถานศึกษาแต่ละแห่งจะ ร่วมกันในการบริหารจัดการ
- บันทึกความร่วมมือ (Memorandum of Understanding : MOU)** หมายถึง หนังสือ/เอกสาร ซึ่งฝ่ายหนึ่งแสดงความสมัครใจ จะปฏิบัติ อย่างหนึ่งอย่างใดและตามเงื่อนไขที่ปรากฏ ในหนังสือนั้นกับอีกฝ่ายหนึ่ง โดยที่หนังสือนี้ ไม่ถือว่าเป็นสัญญาผูกมัด แต่แสดงความต้องการอันแน่วแน่ ของผู้ลงนามว่า จะปฏิบัติตามที่ได้ระบุไว้

บทที่ ๒

ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่ต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทย บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน ด้วยวิสัยทัศน์ประเทศดังกล่าว เป้าหมายการพัฒนาประเทศที่สำคัญ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนา อย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยประเมินผล การพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ อาทิ ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย ๒) ชีตความสามารถ ในการแข่งขัน ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ และ ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ โดยยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้อง กับการศึกษามี ๕ ยุทธศาสตร์สำคัญ ดังนี้

๑) **ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง** มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติ มั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับ ภัยคุกคามและ ภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะ เกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล

๒) **ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน** มีเป้าหมายการพัฒนา ที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ ได้แก่ (๑) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่เราเก่งทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศ ในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจ และสังคมโลกสมัยใหม่ (๒) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล การปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (๓) “สร้าง คุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบ ธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคตบนพื้นฐาน ของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ ให้ประเทศไทยสามารถ สร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่กับการยกระดับ รายได้และการกินดีอยู่ดี การเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนในชาติได้ในคราวเดียว

๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ตีรอบด้าน มีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อุดม อโอบออารี มีวินัย รักษาศีลธรรม เป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สูการเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัด

๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่นมาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนเพื่อส่วนรวม กระจายอำนาจ และความรับผิดชอบต่อสังคมไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การเตรียมความพร้อมของประชากรทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม ให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ พึ่งพาตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับหรือในการให้บริการ ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์ และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย พร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า ปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส โดยทุกภาคส่วนต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเท่าที่จำเป็น ทันสมัย เป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม

๒.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ มีจุดมุ่งหมายสูงสุดเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายการพัฒนาระยะยาวที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ โดยมุ่งหวังให้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ทำหน้าที่เป็นกลไกในการชี้ประเด็นที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการพัฒนาประเทศในระยะ ๕ ปี และเพื่อผลักดันให้ประเทศก้าวข้ามความท้าทายต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนสู่ความเจริญเติบโตที่ทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน

วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนา การวางกรอบการพัฒนาประเทศในระยะ ๕ ปี ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ มีความมุ่งหมายที่จะเร่งเพิ่มศักยภาพของประเทศในการรับมือกับความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อฐานแรงและเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทันทั่วถึง การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓

จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ พลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้าง นโยบาย และกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวทันพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูง และคำนึงถึงความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม โดยที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ได้กำหนดเป้าหมายหลัก ๕ ประการ ประกอบด้วย

๑) การปรับโครงสร้างการผลิตสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม โดยยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการสำคัญให้สูงขึ้น และสามารถตอบโจทย์พัฒนาการของเทคโนโลยีและสังคมยุคใหม่ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เชื่อมโยงเศรษฐกิจท้องถิ่นและผู้ประกอบการรายย่อยกับห่วงโซ่มูลค่าของภาคการผลิตและบริการ รวมถึงพัฒนาระบบนิเวศที่ส่งเสริมการค้าการลงทุนและนวัตกรรม

๒) การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ โดยพัฒนาให้คนไทยมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ ทั้งทักษะในด้านความรู้ ทักษะทางพฤติกรรม และคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม เตรียมพร้อมกำลังคนที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ภาคการผลิตและบริการเป้าหมายที่มีศักยภาพและผลิตภาพสูงขึ้น รวมทั้งพัฒนาหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคมเพื่อส่งเสริมความมั่นคงในชีวิต

๓) การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม โดยลดความเหลื่อมล้ำทั้งในเชิงรายได้ ความมั่งคั่ง และโอกาสในการแข่งขันของภาคธุรกิจ สนับสนุนช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางและผู้ด้อยโอกาสให้มีโอกาสเลื่อนขั้นทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงจัดให้มีบริการสาธารณะที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

๔) การเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืน โดยปรับปรุงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในการผลิตและบริการให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ แก้ไขปัญหามลพิษสำคัญด้วยวิธีการที่ยั่งยืน โดยเฉพาะมลพิษทางอากาศ ขยะ และมลพิษทางน้ำ และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เพื่อมุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon neutrality)

๕) การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ โดยการสร้างความพร้อมในการรับมือและแสวงหาโอกาสจากการเป็นสังคมสูงวัย การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยโรคระบาด และภัยคุกคามทางไซเบอร์ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและกลไกทางสถาบันที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้างและระบบการบริหารงานของภาครัฐให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีได้อย่างทันเวลา มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล

หมุดหมายการพัฒนา เพื่อถ่ายทอดเป้าหมายหลักไปสู่ภาพของการขับเคลื่อนที่ชัดเจนในลักษณะของวาระการพัฒนา (Agenda) ที่เอื้อให้เกิดการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงานและหลายภาคส่วนในการผลักดันการพัฒนาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงได้กำหนดหมุดหมายการพัฒนา จำนวน ๑๓ ประการ ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ ‘เป็น’ มุ่งหวังจะ ‘มี’ หรือต้องการจะ ‘ขจัด’ เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” และการบรรลุเป้าหมายหลักในช่วงเวลา ๕ ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ โดยหมุดหมายการพัฒนาทั้ง ๑๓ ประการ มีที่มาจาก การประเมินโอกาสและความเสี่ยงของไทยในการพัฒนาประเทศภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งได้มีการพิจารณาถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลก สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 รวมถึงผลการพัฒนาในประเทศในระยะเวลาที่ผ่านมา

หมุดหมายการพัฒนาที่กำหนดขึ้นเป็นประเด็นเชิงบูรณาการ สามารถนำไปสู่การพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกันทั้ง ๑๓ ประการ แบ่งเป็น ๔ มิติ ดังนี้

๑) มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย

- หมุดหมายที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง
- หมุดหมายที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน
- หมุดหมายที่ ๓ ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก
- หมุดหมายที่ ๔ ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง
- หมุดหมายที่ ๕ ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค
- หมุดหมายที่ ๖ ไทยเป็นฐานการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและอุตสาหกรรมดิจิทัลของอาเซียน

๒) มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม

- หมุดหมายที่ ๗ ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้
- หมุดหมายที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน
- หมุดหมายที่ ๙ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม

๓) มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- หมุดหมายที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ
- หมุดหมายที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๔) มิติปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ

- หมุดหมายที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต
- หมุดหมายที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

แผนภาพความเชื่อมโยงระหว่างหมุดหมายการพัฒนา กับเป้าหมายหลัก

ทั้งนี้ หมายความว่าเกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษานี้ คือ หมายความว่า ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

เป้าหมายการพัฒนา

๑) ความเชื่อมโยงของหมุดหมายกับเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ และ ยุทธศาสตร์ชาติ หมุดหมายที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนา แห่งอนาคต ๒ เป้าหมาย ได้แก่ การพัฒนาคนสำหรับยุคใหม่ โดยพัฒนาคนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนา ในทุกมิติ การพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงสอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิต สามารถสร้างงาน อนาคต และสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะที่มีความสามารถในการสร้างและใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งการมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งการพัฒนา ระบบนิเวศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและพัฒนาทางเลือกในการเข้าถึงการเรียนรู้สำหรับผู้ที่ไม่สามารถ เรียนในระบบการศึกษาปกติ โดยหมุดหมายที่ ๑๒ ยังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติใน ๓ ด้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เป้าหมาย ประเทศไทยมีขีดความสามารถ ในการแข่งขันสูงขึ้น ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เป้าหมาย คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ และสังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและ สนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต และด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เป้าหมาย สร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ และกระจายศูนย์กลางความเจริญ ทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกระดับ

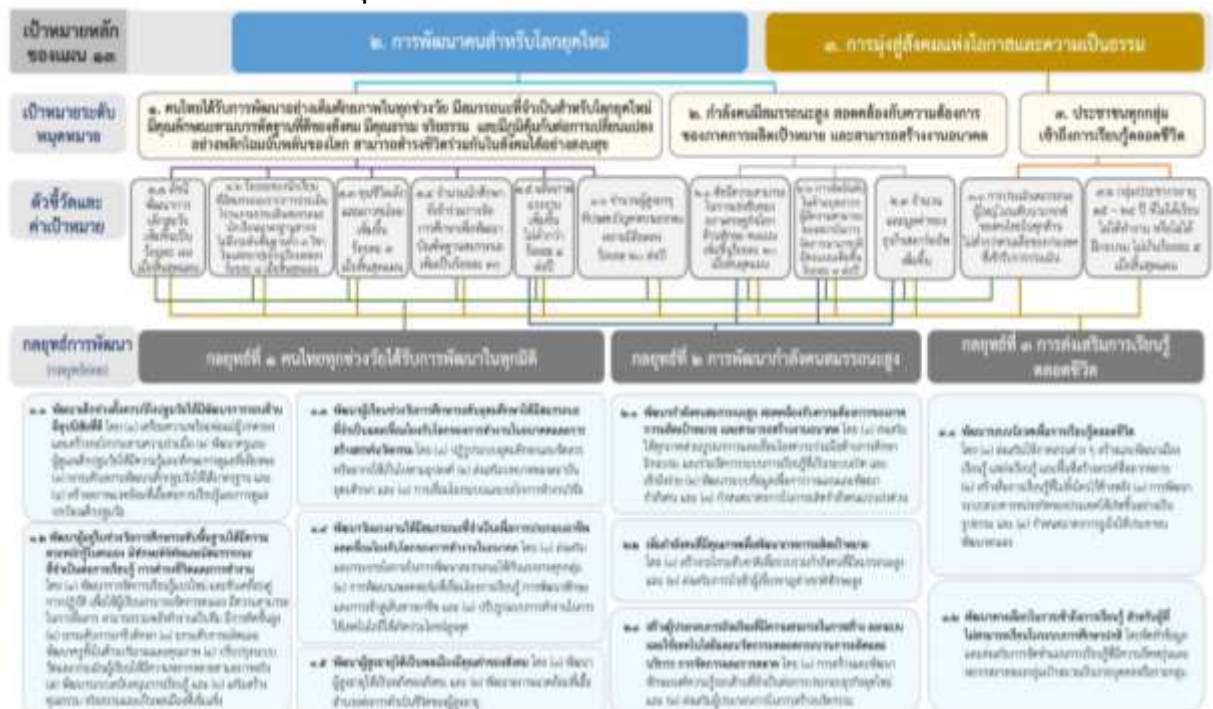
๒) เป้าหมายและผลลัพธ์ของการพัฒนาระดับหมุดหมาย

เป้าหมายที่ ๑ คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะ ที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกัน ต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข

เป้าหมายที่ ๒ กำลังคนมีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิต เป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต

เป้าหมายที่ ๓ ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๓) แผนที่กลยุทธ์

๔) กลยุทธ์การพัฒนา

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยในทุกมิติ

กลยุทธ์ย่อยที่ ๑.๑ พัฒนาเด็กช่วงตั้งครรภ์ถึงปฐมวัย ให้มีพัฒนาการรอบด้าน มีอุปนิสัยที่ดี โดยการเตรียมความพร้อมพ่อแม่ผู้ปกครองและสร้างกลไกประสานความร่วมมือ เพื่อดูแลหญิงตั้งครรภ์ให้ได้รับบริการที่มีคุณภาพ และดูแลเด็กให้มีพัฒนาการสมวัย ตั้งแต่อยู่ในครรภ์ - ๖ ปี การพัฒนาครูและผู้ดูแลเด็กปฐมวัยให้มีความรู้และทักษะการดูแลที่เพียงพอ มีจิตวิทยาการพัฒนารอบด้านของเด็กปฐมวัย สามารถทำงานร่วมกับพ่อแม่ผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ให้มีพัฒนาการสมวัยตามหลักการพัฒนาสมองและกระบวนการเรียนรู้ ควบคู่ไปกับพัฒนาการด้านร่างกาย สาธารณสุขและโภชนาการ เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีรอบด้านก่อนเข้าสู่วัยเรียน การยกระดับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ได้มาตรฐาน จัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอสำหรับการดำเนินงาน เพื่อให้เป็นกลไกการพัฒนาเด็กปฐมวัยรายพื้นที่ที่มีคุณภาพ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการดูแลปกป้องเด็กปฐมวัย ให้มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน สติปัญญาสมวัย โดยการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน รวมถึงพัฒนาระบบสารสนเทศเด็กรายบุคคลเพื่อการส่งต่อไปยังสถานศึกษาและการพัฒนาที่ต่อเนื่อง

กลยุทธ์ย่อยที่ ๑.๒ พัฒนาผู้เรียนระดับพื้นฐานให้มีความตระหนักรู้ในตนเอง มีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ การดำรงชีวิตและการทำงาน โดย

๑) การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะและขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจัดการตนเอง มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถรวมพลังทำงานเป็นทีม มีการคิดขั้นสูงด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีคุณธรรม จริยธรรมและเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ โดยนาร่องกับสถานศึกษาที่มีความพร้อม และมีมหาวิทยาลัยในพื้นที่สนับสนุนความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ

๒) การยกระดับการอาชีวศึกษา โดยการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มอาชีพ ผู้ประกอบการ และสถาบันอุดมศึกษาสายปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามความต้องการของตลาดงาน มีงานทำและมีรายได้ตามสมรรถนะ และเป็นผู้ประกอบการใหม่ได้

๓) การยกระดับการผลิตและพัฒนาครูทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ โดยวางแผนจำนวนความต้องการครูในแต่ละสาขา พัฒนาหลักสูตรการผลิตครูที่มีการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการและด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ พัฒนาระบบการคัดกรองที่สะท้อนสมรรถนะวิชาชีพครู ปรับบทบาทของครูจาก “ผู้สอน” เป็น “โค้ช” ที่อำนวยความสะดวกการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และมุ่งสู่การยกระดับครูสู่วิชาชีพชั้นสูง

๔) การปรับปรุงระบบวัดและประเมินผู้เรียนให้มีความหลากหลายตามสภาพจริง ตลอดจนมีการประเมินการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล

๕) การพัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ (๑) การแก้ไขภาวะการถดถอยของความรู้ในวัยเรียน โดยสถานศึกษาพัฒนาแนวปฏิบัติและระบบสนับสนุนที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้ที่บ้านในสถานการณ์ฉุกเฉิน (๒) การพัฒนาระบบแนะแนวให้มีประสิทธิภาพ โดยพัฒนาครูและผู้ประกอบอาชีพแนะแนวให้สามารถร่วมวางแผนเส้นทางการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตของผู้เรียนได้ตามความสนใจ ความถนัด (๓) พัฒนา

กลยุทธ์ย่อยที่ ๑.๔ พัฒนาวัยแรงงานให้มีสมรรถนะที่จำเป็นเพื่อการประกอบอาชีพและเชื่อมโยงกับโลกของการทำงานในอนาคต โดยส่งเสริมและกระจายโอกาสในการพัฒนาสมรรถนะให้กับแรงงานทุกกลุ่ม ทั้งการเพิ่มพูนและพัฒนาทักษะความรู้ใหม่ เพื่อให้มีทักษะตรงกับงานและอาชีพที่เปลี่ยนแปลงไป และการพัฒนาทักษะเดิมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการทำงาน โดยให้สถาบันการศึกษาร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และหน่วยงานพัฒนาของรัฐ วางแผนสำรวจข้อมูลและจัดทำหลักสูตรระยะสั้น เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานและทักษะที่จำเป็น โดยมีกรอบปรับกฎ ระเบียบให้มีความยืดหยุ่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการในรูปแบบที่หลากหลายได้ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและรูปแบบการทำงานในอนาคต และประชาชนควรได้รับเครดิตในทักษะอนาคต เพื่อใช้พัฒนาทักษะในหลักสูตรที่ได้รับการรับรองและสนับสนุนจากภาครัฐ การพัฒนาแพลตฟอร์มที่เชื่อมโยงการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะและการเข้าสู่เส้นทางอาชีพเข้าด้วยกันอย่างเบ็ดเสร็จ และมีหน่วยงานรับผิดชอบที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วกว่าผู้ที่ต้องการพัฒนาทักษะสามารถต่อยอดสู่การทำงานและเชื่อมโยงการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีการรับรองมาตรฐาน ปรับรูปแบบการทำงานในการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความคล่องตัวในการทำงานได้ทุกที่ และสร้างวัฒนธรรมการทำงานในทุกองค์กรที่ส่งเสริมให้คนเก่งได้แสดงความสามารถและแข่งขันอย่างเป็นธรรม เพื่อขจัดปัญหาทุจริตคอร์รัปชันและเพิ่มขีดความสามารถขององค์กร

กลยุทธ์ย่อยที่ ๑.๕ พัฒนาผู้สูงอายุให้เป็นพลเมืองมีคุณค่าของสังคม โดยพัฒนาผู้สูงอายุให้เป็นพลังของสังคม ให้ผู้สูงอายุเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ภูมิปัญญาที่สั่งสมมาตลอดช่วงชีวิตสู่คนรุ่นหลัง เพื่อให้เกิดการสืบสานและต่อยอดการพัฒนาสังคมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับคนต่างวัย และส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้ทำงานตามศักยภาพ รวมทั้งพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย และหลักสูตรระยะสั้นเพื่อพัฒนาความรู้ สมรรถนะทางดิจิทัล และทักษะทางธุรกิจ และการใช้ชีวิตที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุแต่ละกลุ่ม พัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุให้สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุแก่คนวัยอื่น ๆ รวมทั้งพัฒนานวัตกรรมรองรับการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ

กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง

กลยุทธ์ย่อยที่ ๒.๑ พัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต โดยส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนบูรณาการและเชื่อมโยงความร่วมมือด้านการศึกษาฝึกอบรม และร่วมจัดการเรียนรู้ตามโลกสมัยใหม่ที่ครอบคลุมทั้งความสามารถในงาน ทักษะในการใช้ชีวิต สมรรถนะดิจิทัลเพื่อการประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิตประจำวัน และการใช้สิทธิในการเข้าถึงบริการพื้นฐานภาครัฐและสินค้าบริการได้อย่างเท่าทัน การแก้ปัญหา การมีแนวคิดของผู้ประกอบการ รวมถึงความสามารถในการบริหารตัวเอง และการบริหารคนเพื่อนำทักษะของสมาชิกทีมที่หลากหลายมาประสานพลังรวมกัน ในการปฏิบัติงานได้อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งกำหนดมาตรการจูงใจและกลไกการสนับสนุนการฝึกอบรมและร่วมจัดการเรียนรู้ พัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการวางแผนและพัฒนากำลังคน ทั้งข้อมูลอุปสงค์ อุปทานของแรงงาน และการเชื่อมโยงกับสมรรถนะตลอดห่วงโซ่การผลิตและห่วงโซ่คุณค่าตามรายอุตสาหกรรมของการผลิตและบริการเป้าหมาย รวมถึงการเชื่อมโยงระบบสมรรถนะกับค่าจ้าง กำหนดมาตรการในการผลิตกำลังคนแบบเร่งด่วน โดยจัดการศึกษารูปแบบจำลองในสาขาที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ อาทิ ด้านปัญญาประดิษฐ์ และด้านการวิเคราะห์ข้อมูล

กลยุทธ์ย่อยที่ ๒.๒ เพิ่มกำลังคนที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาภาคการผลิตเป้าหมาย
 โดยสร้างกลไกระดับชาติเพื่อรวบรวมกำลังคนที่มีสมรรถนะสูง ทั้งคนไทยและคนต่างชาตินำมาพัฒนา
 ในประเทศไทย และสนับสนุนให้ได้แสดงศักยภาพและใช้ความสามารถในการทำประโยชน์ให้กับประเทศ
 ทั้งในภาครัฐและเอกชน มีรูปแบบการทำงานที่เอื้อให้ทำงานข้ามพรมแดนกับสถาบันชั้นนำทั้งภาครัฐ
 และเอกชนในระดับโลกได้ ควบคู่กับสร้างวัฒนธรรมการทำงาน วัฒนธรรมองค์กร และสภาพแวดล้อม
 การทำงานที่เอื้อให้กำลังคนคุณภาพทำงานหรือแสดงศักยภาพได้อย่างเต็มที่และทำงานอย่างมีความสุข
 ส่งเสริมการนำเข้าผู้เชี่ยวชาญต่างชาติทักษะสูง โดยกำหนดมาตรการจูงใจเพื่อดึงดูดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
 ต่างชาติให้เข้ามาทำงานด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรม รวมถึงการดึงนักศึกษาต่างชาติที่จบการศึกษา
 ในไทยให้สามารถอยู่ต่อในประเทศเพื่อพัฒนานวัตกรรม

**กลยุทธ์ย่อยที่ ๒.๓ สร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะที่มีความสามารถในการสร้าง
 และใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมตลอดกระบวนการผลิตและบริการ การจัดการและการตลาด** โดยการสร้าง
 และพัฒนาทักษะองค์ความรู้รอบด้านที่จำเป็นต่อการประกอบธุรกิจยุคใหม่ โดยการสร้างความเชื่อมั่น
 ที่ส่งผลต่อการปรับพฤติกรรม ให้ตระหนักรู้ รับผิดชอบต่อสังคม รับผิดชอบต่อสังคม รับผิดชอบต่อสังคม
 สามารถนำไปวิเคราะห์และใช้
 ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อการวางแผนธุรกิจ และสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงทางธุรกิจได้ โดยมี
 รูปแบบการเรียนรู้ที่ง่าย กระชับ และรวดเร็ว ตอบสนองการเรียนรู้ที่แตกต่างของแต่ละบุคคลผ่านการเรียนรู้
 ในระบบและการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ด้วยเทคโนโลยีที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นเรื่องง่าย รวมถึงการสร้าง
 ชุมชนผู้ประกอบการแบ่งปันการเรียนรู้และแรงบันดาลใจเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริม
 ผู้ประกอบการในการสร้างนวัตกรรม เพื่อต่อยอดสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรม
 ในอนาคต โดยการสร้างพื้นที่ให้ผู้ประกอบการได้แข่งขันทดลองความคิด ส่งเสริมการลงทุนสำหรับการสร้าง
 นวัตกรรม การจับคู่ทางธุรกิจ รวมถึงสนับสนุนด้านเงินทุน

กลยุทธ์ที่ ๓ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กลยุทธ์ย่อยที่ ๓.๑ พัฒนาระบบนิเวศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยส่งเสริม
 ให้ภาคส่วนต่าง ๆ สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยกำหนดมาตรการจูงใจที่เหมาะสม
 เพื่อให้สถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคประชาสังคม
 ภาคเอกชนโดยเฉพาะผู้ประกอบการ startup สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีสาระที่
 ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนทุกกลุ่ม ครอบคลุมทุกพื้นที่ เข้าถึงได้ง่ายทั้งพื้นที่กายภาพ
 และพื้นที่เสมือนจริง สร้างสื่อการเรียนรู้ที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง โดยการสร้างสื่อที่ใช้ภาษาถิ่นเพื่อให้
 ประชาชนที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยกลางเป็นภาษาหลักเข้าถึงได้ สื่อทางเลือกสำหรับผู้พิการทางสายตาและ
 ผู้พิการทางการได้ยิน รวมถึงสนับสนุนกลุ่มประชากรที่มีข้อจำกัดทางเศรษฐกิจให้เข้าถึงสื่อในราคา
 ที่เข้าถึงได้ การพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิตของประเทศให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ที่สามารถเชื่อมโยง
 การเรียนรู้ในทุกระดับและประเภททั้งในระบบสายสามัญ สายอาชีพ การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย
 ตั้งแต่มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา และนอกระบบ เพื่อสร้างความคล่องตัว และเปิดทางเลือก
 ในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทุกระดับ กำหนดมาตรการจูงใจให้ประชาชนพัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้
 อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยจัดให้มีแหล่งเงินทุนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต อาทิ การพัฒนาเครดิต
 การฝึกอบรมสำหรับคนทุกกลุ่ม การจัดสรรสิทธิพิเศษในการเข้ารับบริการฝึกอบรม การเข้าชมแหล่ง
 เรียนรู้ต่าง ๆ ส่งเสริมให้เอกชนที่ผลิตนวัตกรรมทางการศึกษา จัดทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม
 ขององค์กร โดยกำหนดเงื่อนไขการใช้ผลิตภัณฑ์โดยไม่มีค่าใช้จ่าย

กลยุทธ์ย่อยที่ ๓.๒ พัฒนาทางเลือกในการเข้าถึงการเรียนรู้สำหรับผู้ที่ไม่สามารถเรียนในระบบการศึกษาปกติ โดยจัดทำข้อมูลและส่งเสริมการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลาย ของกลุ่มเป้าหมายเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางเส้นทางการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายในอนาคตของตนเอง และสามารถเทียบโอนประสบการณ์ได้ ทั้งนี้ ให้มีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในทุกระดับให้มีความเข้าใจและมีสมรรถนะในการพัฒนาผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษที่มีความต้องการที่ซับซ้อน

๒.๓ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ จ. บัญญัติให้มีการดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ครอบคลุมให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณ ความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถ สมรรถนะ และประสิทธิภาพในการสอน มีกลไกสร้างระบบคุณธรรมการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู ให้มีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด ปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ การปฏิรูปการศึกษายังเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปประเทศเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุตามยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดไว้ในด้านต่าง ๆ เนื่องด้วยการศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ ดังนั้น แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะสนับสนุนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ด้านความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม และด้านขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและกระจายรายได้ โดยวัตถุประสงค์การปฏิรูปการศึกษา มีดังนี้

๑) ยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา (enhance quality of education) ครอบคลุม

๑.๑) ผลลัพธ์ทางการศึกษาและการเรียนรู้ (learning outcomes) ทั้งด้านความรู้ ทักษะเจตคติที่ถูกต้อง และรู้จักดูแลสุขภาพ เพื่อการจัดการในเรื่องการดำรงชีวิตของตนเองและการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๔ วรรค ๔

๑.๒) ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ที่ต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ครุผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู

๑.๓) หลักสูตรและกระบวนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ (educational core processes) ที่ยืดหยุ่น หลากหลาย ถูกต้อง ทันสมัย ทันเวลา และมุ่งเน้นการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมทางสังคมที่ถูกต้อง

๑.๔) สถานศึกษาและระบบสนับสนุน (educational institutions and support systems) ที่ตอบสนองต่อความต้องการของการจัดการศึกษา ตลอดจนทรัพยากรด้านการศึกษา ที่มีคุณภาพ ได้แก่ งบประมาณและเทคโนโลยี

๒) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (reduce disparity in education) เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา (equity in education) ประกอบด้วย

๒.๑) โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยีที่สนับสนุนการเรียนรู้ (equity in access)

๒.๒) โอกาสในการได้รับทางเลือกในการศึกษาและการเรียนรู้พัฒนาที่เหมาะสมกับ ศักยภาพของผู้เรียน (equity in choosing Appropriate process in education)

๒.๓) โอกาสในการได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะในการประกอบ อาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพตามความถนัดของผู้เรียน (equity in benefiting from aptitude-based quality of education) ทั้งในและนอกระบบการศึกษา รวมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

๓) มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (leverage excellence and competitiveness) หมายถึง การสร้างสมรรถนะและคุณลักษณะของผู้เรียนที่มี ศักยภาพสูง มีความเป็นผู้นำ ริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ และการผลิตนักวิจัยและนักเทคโนโลยี ชั้นแนวหน้าให้สามารถต่อยอดงานวิจัยที่สามารถตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ การสร้างความร่วมมือ และเชื่อมต่อกับสถาบันวิจัยอื่น ๆ ทั่วโลก สอดคล้องกับทิศทางการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ สังคมและ สิ่งแวดล้อมของประเทศ อีกทั้งสถาบันการศึกษาของไทยและระบบการศึกษาไทยต้องได้รับการยอมรับ ว่าเทียบเคียงได้กับประเทศชั้นนำอื่น ๆ

๔) ปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัว ในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาล (improve Efficiency, agility and good governance) โดยเฉพาะการส่งเสริมและสร้างสมดุลของความคุ้มค่า ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ คุณธรรมและจริยธรรม ทั้งนี้ ระบบการศึกษาของประเทศไทยที่มีธรรมาภิบาลจะเอื้อต่อ การบรรลุวัตถุประสงค์ข้อ ๑) – ๓) อย่างครอบคลุมและสมดุล (balanced and inclusive achievement)

ทั้งนี้ การศึกษาที่จะได้รับการปฏิรูปตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวถึงข้างต้นนี้ จะครอบคลุม ถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต มิได้จำกัดเฉพาะการจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับเท่านั้น และเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษาข้างต้น จึงได้มีการกำหนดประเด็นการปฏิรูปไว้ ๗ เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ ๑ การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่และกฎหมายลำดับรอง โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) ประเทศไทยมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็นกลไกสำคัญ ต่อการบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

๒) ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนมีความร่วมมือในการจัด การศึกษาอย่างสมดุลและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

๓) คนไทยทุกช่วงวัยสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ตามความต้องการผ่านการจัด การศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเองและการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้เป็น คนไทยที่มีศักยภาพ ทักษะ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตามความถนัด และสามารถเทียบมาตรฐาน สมรรถนะได้ตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ

๔) การศึกษาไทยมีทิศทางและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเป็นเอกภาพ ตามแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อให้สามารถยกระดับคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำ และสามารถแข่งขันได้

๕) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในระดับสูง เพื่อการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

เรื่องที่ ๒ การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) เด็กปฐมวัย ทั้งเด็กกลุ่มทั่วไป และกลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สามารถเข้าถึง และได้รับการดูแลและการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างเหมาะสม มีคุณภาพ ทัวถึง และเท่าเทียมกัน รวมถึงมีระบบคัดเลือกเด็กเข้าเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับช่วงวัย มีระบบฐานข้อมูลที่เอื้อต่อการดูแลที่เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงาน และมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีกลไกขับเคลื่อนและบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นเอกภาพ

๒) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ปรับเปลี่ยนกรอบแนวคิด (Mindset) เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเตรียมความพร้อมก่อนการตั้งครรรค์ การเลี้ยงดูดูแล และพัฒนาเด็กปฐมวัย

เรื่องที่ ๓ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) เด็ก เยาวชน และประชาชน ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาส ทุกคนมีความเสมอภาคในโอกาสพัฒนาตนเองตามศักยภาพและเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ รวมถึงเสริมสร้างพัฒนาครูและสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ตลอดจนวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ที่นำไปใช้ได้จริงเพื่อยกระดับความสามารถของคนไทยได้อย่างยั่งยืน

๒) บุคคลพิการ บุคคลที่มีความสามารถพิเศษ และบุคคลที่มีความต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงเต็มศักยภาพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีศักดิ์ศรี

๓) โรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลและโรงเรียนขนาดกลางที่ต้องการการยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาอย่างเร่งด่วน ได้รับการแก้ไขปัญหอย่างเป็นระบบ

๔) ครู บุคลากรทางการศึกษาได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ที่เกื้อกูลอื่นที่เหมาะสม โดยให้คำนึงถึงการปฏิบัติงานที่มีความยากลำบาก หรือการปฏิบัติงานในพื้นที่ที่เสี่ยงภัยหรือห่างไกล

๕) ครูและผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลและโรงเรียนขนาดกลางที่ต้องการการยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาอย่างเร่งด่วนสามารถเข้าถึงการสนับสนุนทางวิชาการได้อย่างเพียงพอ

เรื่องที่ ๔ การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครู และอาจารย์ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) มีแผนการผลิตและพัฒนาครูตามความต้องการของประเทศ (demand-side financing) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคัดกรองผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม สนับสนุนทุนการศึกษา คัดเลือกสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพในการผลิตครูเพื่อให้ผู้รับทุนเข้ารับการศึกษา เพื่อให้ได้ครูที่มีสมรรถนะตรงกับความต้องการของประเทศ

๒) ได้ครูสมรรถนะสูงและตรงตามความต้องการของประเทศ ที่จบการศึกษาจากสถาบันที่ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่ให้นิสิตนักศึกษาครูมีความศรัทธาต่อวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับประสบการณ์ด้านวิชาชีพครูและการนิเทศที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตร

๓) ได้ครูอาชีพศึกษาที่มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีสมรรถนะสูง มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

๔) ครู บุคลากรทางการศึกษา มีการพัฒนาความรู้และทักษะ และสมรรถนะ ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างต่อเนื่อง เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพด้วยระบบและวิธีการที่หลากหลาย และเหมาะสมในการพัฒนาแต่ละกลุ่ม โดยคำนึงถึงการปฏิบัติงานในพื้นที่ห่างไกล เสี่ยงภัย ยากลำบาก และทุรกันดารให้ได้รับความสะดวกในการพัฒนา

๕) ครู บุคลากรทางการศึกษา มีความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ ได้รับ ค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถ ประสิทธิภาพในการสอน และผลลัพธ์ในการพัฒนาผู้เรียน โดยคำนึงถึงผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ห่างไกล เสี่ยงภัย ยากลำบาก และทุรกันดาร

๖) ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณสมบัติ สมรรถนะ และความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์และจัดหรือสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาความรู้ สมรรถนะ และ ประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ รวมไปถึงการพัฒนาผู้ที่มีโอกาสจะได้รับการคัดเลือกหรือ สรรหาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่ไม่ผ่านการประเมิน

๗) ให้ครูสภาเป็นองค์กรวิชาชีพครูที่มีหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพและ จรรยาบรรณของวิชาชีพ ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน ยกย่อง และผดุงเกียรติผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

๘) ให้ระบบงานในการบริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาภาครัฐ เป็นระบบ ที่มีการดำเนินการเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีความคล่องตัว มีการกระจายอำนาจที่เหมาะสม เอื้อต่อการบริหารสถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระ

เรื่องที่ ๕ การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) การจัดการศึกษาทุกระดับใช้หลักสูตรที่เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ และ แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการวัดประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน

๒) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อเป็นคนดีของสังคม มีวินัย และภูมิใจในชาติ

๓) มีระบบทดสอบทางการศึกษาระดับชาติที่ได้รับการปรับปรุงให้สามารถ ประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อใช้ประโยชน์ในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างมีสัมฤทธิ์ผล และมีแนวทางในการคัดเลือกผู้เรียนเข้าศึกษาต่อด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษา

๔) สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ มีธรรมาภิบาล โดยมีการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องและได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสมกับบริบท เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาทุกระดับตามปรัชญาและเป้าหมายของสถานศึกษาและมีระบบ ความรับผิดชอบทางการศึกษา (Educational Accountability) บนพื้นฐานสมรรถนะหลักของผู้เรียน

๕) สถานศึกษาระดับต่าง ๆ มีระบบคุ้มครองด้านความปลอดภัย สุขภาพ และ สวัสดิภาพอย่างเหมาะสม

๖) เพิ่มจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการ ของภาคเอกชนและประเทศ และผู้จบอาชีวศึกษามีงานทำ

๗) ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความรู้ ทักษะ เก่งปฏิบัติ มีสมรรถนะเป็นที่ยอมรับ หรือ ผ่านการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และการฝึกงานในสถานประกอบการ

- ๘) ผู้เรียนที่จบการศึกษาอาชีวศึกษามีความสามารถที่จะเป็นผู้ประกอบการได้เอง
- ๙) บัณฑิตระดับอุดมศึกษามีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพิ่มการผลิตในสาขาที่ประเทศต้องการ และลดการผลิตในสาขาที่ไม่ตรงกับความต้องการ
- ๑๐) สถาบันอุดมศึกษาไทยสามารถตอบสนองความต้องการของประเทศในอนาคต ทั้งด้านการพัฒนาคน การวิจัยและสร้างสรรค์นวัตกรรม ตลอดจนทำให้สถาบันอุดมศึกษาไทยสามารถปรับตัวและแข่งขันได้ในโลก เป็นสถาบันที่สามารถสนับสนุนการพัฒนาชุมชนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๑๑) ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในระดับอุดมศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความศักยภาพในการเรียนในระดับอุดมศึกษา สามารถที่จะเข้าเรียนในสาขาที่ตนถนัดได้อย่างเต็มศักยภาพ
- ๑๒) เพิ่มประสิทธิภาพของการใช้งบประมาณของรัฐในการสนับสนุนการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศ รวมถึงปรับปรุงธรรมาภิบาลในการจัดการระบบอุดมศึกษา และธรรมาภิบาลภายในสถาบันอุดมศึกษา ให้การจัดการมีความรับผิดชอบต่อสังคม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม
- ๑๓) มีสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่น เป็นหน่วยงานที่ไม่แสวงหาผลกำไร ทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางในการพัฒนาหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการจัดทำ ส่งเสริม สนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนติดตามผล

เรื่องที่ ๖ การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา มีเป้าหมาย คือ

- ๑) สถานศึกษาของรัฐมีความเป็นอิสระและมีธรรมาภิบาลในการบริหารและจัดการศึกษาครอบคลุมด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านบริหารงานทั่วไป และมีความรับผิดชอบต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา
- ๒) ผู้เรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เหมาะสม สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของชุมชนและพื้นที่
- ๓) มีการเรียนรู้และขยายผลของนวัตกรรมที่ได้จากพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสู่การจัดการศึกษาในพื้นที่อื่น ๆ
- ๔) กระทรวงศึกษาธิการมีโครงสร้างที่แบ่งแยกหน้าที่และอำนาจเพื่อรองรับรูปแบบใหม่ที่แยกความรับผิดชอบในด้านนโยบาย (Policy) ด้านกำกับดูแลส่งเสริม (Regulator) ด้านการสนับสนุน (Supporter) และด้านการดำเนินการหรือการปฏิบัติการ (Operator) มุ่งเน้นการกระจายอำนาจ ธรรมาภิบาล รับผิดชอบต่อการสนับสนุนสถานศึกษาและมีบทบาท หน้าที่และอำนาจสอดคล้องกับบทบัญญัติในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

เรื่องที่ ๗ การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล (Digitalization for Educational and Learning Reform) โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

- ๑) เพื่อพัฒนาระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มการเรียนรู้แห่งชาติ (National Digital Learning Platform) ในการปรับเปลี่ยนระบบการศึกษา สร้างคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อให้ก้าวกระโดดทันกับพัฒนาการในโลก ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีเป้าหมายจำเพาะ ดังนี้

๑.๑) เพื่อใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่และจะมีการสร้างขึ้นต่อไป ทั้งในประเทศและต่างประเทศให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง ทั้งเป็นที่รวบรวมข้อมูลสื่อการเรียนรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว

๑.๒) เป็นกลไกในการรวบรวม คัดกรอง พัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง ตลอดจนมีกลไกในการเข้าถึงและคัดเลือกสิ่งที่ต้องการได้โดยง่าย

๑.๓) เป็นเวทีที่มีการเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในลักษณะชุมชน นำไปสู่การเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามาเรียนซึ่งจะลดความเหลื่อมล้ำ และนำแหล่งข้อมูลสื่อการเรียนรู้ใหม่เข้ามาได้ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันตลอด ตลอดจนเป็นเวทีที่ให้บริการเพื่อการเรียนรู้ (service) ต่าง ๆ

๑.๔) เพื่อเร่งรัดแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและสร้างเสริมคุณภาพการศึกษา ทั้งระบบการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกล หรือผู้ด้อยโอกาส หรือผู้ที่มีความจำเป็นพิเศษอันเป็นการสร้างพลังให้กับผู้เรียน ครู และโรงเรียน

๑.๕) เพื่อพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถปรับบทบาทให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (facilitator) โดยเน้นให้ผู้เรียนมีวิธืหาความรู้ในโลกแห่งความรู้ อันมากมายมหาศาลให้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงของยุคดิจิทัลในศตวรรษที่ ๒๑

๒) มีระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการระบบการศึกษา ครอบคลุมการจัดทำข้อมูลรายบุคคลของผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษา หน่วยงาน และกระบวนการที่เกี่ยวข้องในทุกระดับการศึกษาและทุกระบบการศึกษา

๓) คนไทยมีความฉลาดรู้ มีความเข้าใจ สามารถตัดสินใจและตอบสนองต่อการใช้สื่อและระบบดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย

การบรรลุผลของการปฏิรูปการศึกษาตามแผนข้างต้น จะแบ่งเป็น ๓ ระยะ คือ (๑) ระยะเร่งด่วน (๒) ระยะสั้น หรือภายใน ๓ ปี และ (๓) ระยะกลาง-ระยะยาว หรือภายใน ๕ - ๑๐ ปี ทั้งนี้ ประเด็นปฏิรูปที่มีลำดับสำคัญสูงสุดและต้องดำเนินการให้บรรลุผลให้ได้ในระยะเร่งด่วน มี ๖ ประเด็น ได้แก่

๑) ยกเครื่องระบบการศึกษาโดยการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับใหม่รวมถึงกฎหมายสำคัญอื่น ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. และการจัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติ

๒) บุุกเบิกนวัตกรรมของการจัดการศึกษาระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน หรือการจัดการระดับพื้นที่โดยให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการยกระดับคุณภาพของการศึกษา ผ่านการขับเคลื่อนเรื่องสถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ และระบบนิเวศที่สนับสนุนการดำเนินการของสถานศึกษา

๓) นำเสนอแนวทางการปรับหลักสูตรการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะและรูปแบบการปรับหลักสูตรในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ จัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติเพื่อเป็นเสมือนศูนย์ความเป็นเลิศในการวิจัย พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้สำหรับการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ

๔) สร้าง “ดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ” ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล นำความรู้และวิธีการเรียนรู้ไปสู่โรงเรียน นักเรียน และครูทั่วประเทศ โดยเฉพาะในท้องถิ่นห่างไกล

๕) จัดระบบการผลิตครูให้มีคุณภาพและสมรรถนะความเป็นครู ผ่านการจัดตั้งกองทุนหรือแผนงานเพื่อการผลิตและพัฒนาครูสำหรับครูรุ่นใหม่ และพัฒนาบัณฑิตครูที่มีอยู่ให้ตรงตามความจำเป็นของประเทศ ในระยะแรกเน้นครูปฐมวัย และครูประถมศึกษา สำหรับท้องถิ่นขาดแคลน

๖) ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ตามที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ เพื่อเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติและการปฏิรูปการศึกษาให้เริ่มดำเนินการได้ และมีความต่อเนื่องในระยะยาว

๒.๔ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙

แนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิ คุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ และวิกฤตทางด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาเป็นกรอบในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ

วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย ตัวชี้วัด และยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ จากแนวคิดการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ดังนี้ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ ๒๑”

โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ๔ ประการ คือ ๑) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ๒) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ ๓) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ ๔) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติได้วางเป้าหมายไว้ ๒ ด้าน คือ เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ (3Rs8Cs) ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้

❖ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics)

❖ 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership)

ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

เป้าหมายของการจัดการศึกษา (Aspirations) ๕ ประการ ประกอบด้วย

- ๑) ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access)
- ๒) ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม (Equity)
- ๓) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ (Quality)
- ๔) ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency)
- ๕) ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy)

แผนการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาภายใต้ ๖ ยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมายวิสัยทัศน์ และแนวคิดการจัดการศึกษาข้างต้น ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ
มีเป้าหมาย ดังนี้

๑.๑ คนทุกช่วงวัยมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑.๒ คนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

๑.๓ คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแลและป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ โดยกำหนดแนวทางการพัฒนา คือ พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยกกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ ทั้งที่เป็นพื้นที่สูง พื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดนและพื้นที่เกาะแก่ง ชายฝั่งทะเล ทั้งกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าว พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการจัดระบบการดูแลและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ อาทิ อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีเป้าหมาย ดังนี้

๒.๑ กำลังคนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

๒.๒ สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน

๒.๓ การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

โดยกำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ส่งเสริมการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ มีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการจัดทำแผนผลิตและพัฒนากำลังคนให้ตรงกับความต้องการของตลาดงานในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
มีเป้าหมาย ดังนี้

๓.๑ ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

๓.๒ คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษา และมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ

๓.๓ สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน

๓.๔ แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

๓.๕ ระบบและกลไกการวัด การติดตาม และประเมินผลมีประสิทธิภาพ

๓.๖ ระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้มาตรฐานระดับสากล

๓.๗ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียนและสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และพัฒนาระบบและกลไกการติดตาม การวัด และประเมินผลผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และมีแผนงานและโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา
มีเป้าหมาย ดังนี้

๔.๑ ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

๔.๒ การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย

๔.๓ ระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้องเป็นปัจจุบัน เพื่อการวางแผนการบริหารจัดการศึกษา การติดตามประเมิน และรายงานผล

โดยกำหนดแนวทางการพัฒนา คือ เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย พัฒนาระบบข้อมูลด้านการศึกษาที่มีมาตรฐาน เชื่อมโยงและเข้าถึงได้ มีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการจัดทำฐานข้อมูลรายบุคคลทุกช่วงวัย ทั้งด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศแรงงาน และการศึกษา เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมาย ดังนี้

๕.๑ คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

๕.๒ หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

๕.๓ การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

โดยกำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ และพัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพคนทุกช่วงวัย โครงการโรงเรียนคุณธรรม โครงการโรงเรียนสีเขียว เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ : การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา มีเป้าหมาย ดังนี้

๖.๑ โครงสร้าง บทบาทและระบบการบริหารจัดการมีความคล่องตัว ชัดเจน ตรวจสอบได้

๖.๒ ระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลกระทบต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

๖.๓ ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่

๖.๔ กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษารองรับลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน สถานศึกษา และความต้องการกำลังแรงงานของประเทศ

๖.๕ ระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

โดยกำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษา พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก โครงการพัฒนาระบบจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา และโครงการทดลองนำร่องระบบการจัดสรรเงินผ่านด้านอุปสงค์และอุปทาน เป็นต้น

๒.๕ นโยบายของรัฐบาล (นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี)

นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๖ ในส่วนของนโยบายด้านการศึกษา โดยสรุปเนื้อหาสาระที่สำคัญ ดังนี้ รัฐบาลจะดำเนินนโยบายปฏิรูปการศึกษาและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งส่งเสริมให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัด เพื่อสร้างอนาคต สร้างรายได้ กระจายอำนาจการศึกษา ให้ผู้เรียนได้เข้าถึงการเรียนรู้อย่างทั่วถึง มีอุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสมต่อผู้เรียนแต่ละวัย

และใช้ระบบเทคโนโลยีการศึกษาสมัยใหม่ จัดทำหลักสูตรและให้คำแนะนำที่เหมาะสมกับความรู้ ความสนใจของผู้เรียน ส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนาทั้งในด้านสังคม ด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Applied Science) และการวิจัยขั้นแนวหน้า (Frontier Research) เพื่อต่อยอดให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยไม่ละเลยการศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของประเทศ และการปลูกฝังความรักในสถาบันหลักของชาติ เพื่อให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของโลกสมัยใหม่อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม

รัฐบาลจะให้ความสำคัญต่อความมีคุณภาพของครูทั้งประเทศ รวมไปถึงครูแนะแนว เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับคำแนะนำด้านเนื้อหาของวิชาการและการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกเรียนและประกอบอาชีพ รวมไปถึงการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพใจของนักเรียนทุกคน นอกจากนี้ รัฐบาลจะส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่นักเรียน นักศึกษา ทั้งสายวิชาการและสายอาชีพให้มีรายได้จากวิชาที่เรียน โอกาสฝึกงานระหว่างเรียน เพื่อสร้างบุคลากรที่มีทักษะและความสามารถตรงต่อความต้องการของการจ้างงาน และที่สำคัญที่สุด รัฐบาลจะดำเนินการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เป็นรากฐานสำคัญของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสังคมไทย

๒.๖ นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ)

พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เข้ารับตำแหน่งอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๖ และนำเสนอแนวนโยบายในการบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้แนวคิด “เรียนดี มีความสุข” การศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ และการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชีวิต โดยสรุปสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา ดังนี้

ลดภาระครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑) ปรับวิธีการประเมินวิทยฐานะครูและบุคลากรทางการศึกษา ลดขั้นตอน มุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

๒) ครูและบุคลากรทางการศึกษาคืนถิ่น

๓) แก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา

๔) จัดหาอุปกรณ์การสอนและสวัสดิการ (๑ ครู ๑ Tablet)

ลดภาระนักเรียนและผู้ปกครอง

๑) เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา (Anywhere Anytime) เรียนฟรี มีงานทำ “ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” มีระบบหรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ โดยผู้เรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (๑ นักเรียน ๑ Tablet)

๑.๑) ส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชนให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนและจัดการศึกษา และการให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมในระหว่างการเรียนรู้หรือฝึกอาชีพ สร้างโอกาสการมีงานทำ ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการผลักดันแรงงานเข้าสู่ตลาดได้เร็วยิ่งขึ้น

๑.๒) ส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างจริงจัง ออกแบบระบบการเรียนการสอนในแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เรียนที่ไหนก็ได้ และร่วมกับสถานประกอบการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและสมรรถนะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ รวมทั้งสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็น สถานประกอบการ ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน นักศึกษา ให้เห็นถึงความสำคัญในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๑.๓) สนับสนุน จัดหาอุปกรณ์ ในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

๑.๔) สนับสนุนจัดหาแท็บเล็ต (Tablet) ที่มีประสิทธิภาพ สามารถเชื่อมโยงระบบออนไลน์รองรับการใช้งานให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๑-๓ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับพัฒนาการของโลกยุคดิจิทัล

๑.๕) บูรณาการความร่วมมือระหว่างภาคเอกชน (ผู้เป็นเจ้าของสัมปทานสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และภาครัฐ ในการพัฒนาเครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทุกพื้นที่)

๑.๖) พัฒนาแอปพลิเคชัน เพื่อการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ โดยจัดทำเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ให้ครอบคลุมหลักสูตรการเรียนรู้และวิธีการจัดการเรียนการสอน

๑.๗) จัดทำระบบหรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนสามารถเข้าสู่แหล่งความรู้ โดยไม่มีค่าใช้จ่าย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ นำแพลตฟอร์มการเรียนรู้แห่งชาติ มาผสมผสานการเรียนการสอนแบบเดิมในห้องเรียนกับการเรียนการสอนออนไลน์ (Hybrid Education) ผู้เรียนจะมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ และขยายการเรียนรู้ ไปถึงประชาชนทุกช่วงวัยทั่วประเทศ ให้มีโอกาสด้านการศึกษา เข้าถึงเนื้อหาสาระที่มีคุณภาพและมีประโยชน์ อันจะนำไปสู่การเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในภาพรวมของประเทศ

๑.๘) พัฒนาการศึกษาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและประชาชนได้เรียนและทำงานไปในเวลาเดียวกัน สามารถวางแผนการเรียนรู้ได้ตามความต้องการของผู้เรียน ตามเวลา สถานที่ที่เหมาะสมกับสภาพและความสนใจ โดยสามารถนำความรู้หรือความสามารถที่ได้จากทักษะ ประสบการณ์การทำงาน การฝึกอบรม หรือการเรียนรู้ ทั้งจากสถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษา การเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเทียบโอนเป็นหน่วยกิตมาสะสมไว้สำหรับเทียบคุณวุฒิหรือความสามารถในการทำงานทั้งในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษาได้

๑.๙) ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนสาขาที่เรียนในขณะที่เข้ารับการศึกษแล้ว เพื่อให้ตรงกับ ความถนัดและความต้องการ และตรงตามตลาดแรงงานที่ปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของสังคมโดยอิสระ

๒) ๑ อำเภอ ๑ โรงเรียนคุณภาพ

๒.๑) จัดให้มีการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพต้นแบบอย่างน้อย ๑ โรงเรียนในแต่ละอำเภอ หรือเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อนำร่องการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพ สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน สื่อ อุปกรณ์ และงบประมาณในการปรับปรุงสภาพแวดล้อม และบริบทของโรงเรียนให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ปัจจุบัน เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เช่น บ้าน (ครอบครัว) ผู้นำทางศาสนา และโรงเรียนเพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

๒.๒) จัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่องทุกปีงบประมาณ เพื่อให้การดำเนินงานและการวางแผนเกิดความต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

๒.๓) จัดสรรครูและบุคลากรทางการศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้เกณฑ์พิเศษหรือมี งบประมาณครูอัตราจ้างเพิ่มเติมในวิชาเอกที่ขาดแคลน

๒.๔) สร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอน

๓) ระบบแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต

๓.๑) พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงโลก โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกระดับการศึกษาให้มีทักษะที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต และมีหลักสูตร

ที่ตอบสนองต่อความสนใจและความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้มีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

๓.๒) จัดให้มีระบบแนะแนวทางสำหรับผู้เรียน (Coaching) ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบแนวทางการเรียนและเป้าหมายชีวิต ที่ตนเองชอบ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตลอดระยะเวลาการเรียน

๓.๓) เน้นนวัตกรรมการเรียนรู้แบบ STEM Education (วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์) ให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น มุ่งเน้นทักษะจากการปฏิบัติจริง และเสริมความสามารถด้าน Soft Skill ควบคู่กับการพัฒนา

๓.๔) ประสานความร่วมมือกับกรมสุขภาพจิตและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาสุขภาพจิตของผู้เรียน เพื่อให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนให้สามารถอยู่ในสถานศึกษาได้อย่างมีความสุข

๔) การจัดทำระบบวุฒิรับรองมาตรฐานวิชาชีพ (Skill Certificate) ผู้เรียนสามารถเรียนเพิ่ม เพื่อรับประกาศนียบัตรในการประกอบอาชีพ

๔.๑) ผู้เรียนและประชาชนสามารถนำหน่วยกิตที่สะสมมาใช้สำหรับเทียบคุณวุฒิรับรองมาตรฐานวิชาชีพเพื่อรับประกาศนียบัตรในการประกอบอาชีพนำไปใช้ต่อยอดในการเรียนและความก้าวหน้าในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งยื่นข้อเสนอขอรับเงินเดือนที่เหมาะสมกับประสบการณ์ที่มี

๔.๒) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสายอาชีวศึกษา สามารถขอการรับรองมาตรฐานวิชาชีพได้ในระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่ในระบบ เพื่อให้ผู้เรียนมีทางเลือกที่จะมีรายได้ระหว่างเรียนควบคู่กับการทำงานไปพร้อมกัน และสามารถที่จะขอการรับรองมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อยกระดับศักยภาพของตนเอง รวมทั้งการลดระยะเวลาในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน และเปิดโอกาสทางการศึกษาที่ยืดหยุ่นต่อการประกอบอาชีพ

๕) การจัดทำระบบวุฒิเทียบระดับการศึกษา และประเมินผลการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความสามารถเป็นเลิศ ไม่ต้องเสียเวลาเรียนในระบบ ประหยัดเวลาประหยัดค่าใช้จ่าย

๕.๑) จัดทำระบบการเทียบเคียงหรือเทียบโอนผลการเรียน ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ หรือสมรรถนะจากระบบเดียวกันแต่ต่างสถานศึกษาหรือจากระบบหนึ่งไปสู่อีกระบบหนึ่ง หรือจากต่างประเทศ เพื่อใช้ประโยชน์ในการเข้าศึกษา หรือการรับรองระดับการศึกษาต่างสถานศึกษาหรือต่างระบบได้ หรือไปสะสมเพื่อประโยชน์ในการได้รับการรับรองคุณวุฒิ หรือเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และผู้เรียนที่มีความสามารถเป็นเลิศ สามารถเรียนในระดับที่สูงขึ้นโดยไม่ยึดติดกับระยะเวลาในการศึกษา

๕.๒) จัดระบบวัดแววและความถนัดของผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยสามารถปรับเปลี่ยนแผนการเรียนในระหว่างเรียนได้ รวมทั้งการแนะแนวเลือกเรียนตามเส้นทางอาชีพ ความถนัดและความสนใจ เพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในอนาคต

๖) มีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำ (Learn to Earn)

๖.๑) การจัดการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ต่อเนื่อง) เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาสมรรถนะกำลังคนระดับเทคนิค โดยมุ่งเน้นการผลิตและพัฒนากำลังคนในสาขาที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ตรงความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ ด้วยความร่วมมืออย่างเข้มแข็งและต่อเนื่องกับภาคประกอบการ องค์กรวิชาชีพและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นรูปแบบการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ

เพื่อสร้างทักษะอาชีพและทักษะชีวิต ให้ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีความพร้อมในการเข้าสู่อาชีพ ได้ทันต่อความต้องการกำลังคนของประเทศ และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

๖.๒) จัดหาเงินกองทุน เพิ่มนักเรียนสายอาชีวศึกษานำเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยประสานกับกระทรวงแรงงาน เพื่อให้ นักเรียนนักศึกษาที่จบมา มีตลาดรองรับ สามารถประกอบอาชีพได้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

๖.๓) จัดให้มีการเชื่อมโยงหลักสูตรของสายอาชีวศึกษากับมาตรฐานวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อเป็นการเสริมศักยภาพแก่ผู้เรียน (Upskill) หรือเพิ่มพูนทักษะใหม่ (Reskill) โดยได้รับการรับรองตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ และผู้เรียนจะได้รับใบประกาศนียบัตรตามสมรรถนะอาชีพ เพื่อนำไปใช้ประกอบการสมัครงานและการขอขึ้นเงินเดือนและการประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้ผู้เรียนอาจเป็นผู้ที่อยู่ในระบบการศึกษาหรือนอกระบบการศึกษาก็ได้

๖.๔) จัดให้มีการอบรมอาชีพเสริมในชุมชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างทักษะใหม่ (New Skill) เพิ่มสมรรถนะ (Upskill) หรือทบทวนทักษะ (Reskill) ให้แก่ผู้เรียนและประชาชนทั่วไป เช่น ช่างไฟฟ้า ช่างประปา ช่างแอร์ การค้าขาย การเกษตร ฯลฯ เพื่อเป็นเครื่องมือในการช่วยผู้เรียนและประชาชนลดรายจ่ายในครัวเรือน และอาจสร้างเป็นอาชีพเสริมให้แก่ครอบครัวได้

๒.๗ นโยบายการพัฒนาการอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้กำหนดแนวนโยบายการพัฒนาการอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ใน ๘ วาระงานพัฒนา ด้านอาชีวศึกษา (8 Agenda) ภายใต้นโยบายการศึกษา “เรียนดี มีความสุข” ของกระทรวงศึกษาธิการ และกรอบนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่เน้นการผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง เพื่อการพัฒนาประเทศ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

๑) ส่งเสริมการเรียนรู้อาชีวศึกษาทุกที่ทุกเวลา (Anywhere Anytime)

๑.๑) พัฒนาแพลตฟอร์มและสื่อการเรียนรู้อาชีวศึกษา

๑.๒) ขยายโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาอาชีวศึกษา (Vocational for All)

๒) พัฒนาทักษะวิชาชีพเพื่อลดภาระของผู้เรียนและผู้ปกครอง (Skill Certificate)

๒.๑) พัฒนาทักษะและสมรรถนะวิชาชีพ (Up-Skill, Re-Skill)

๒.๒) พัฒนาระบบวัดผลรับรองมาตรฐานวิชาชีพ

๒.๓) พัฒนาหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเฉพาะ (ปวพ.)

๒.๔) ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำ (Learn to Earn)

๓) ยกกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง

๓.๑) ขยายและยกระดับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (DVE for All)

๓.๒) ยกกระดับการขับเคลื่อนความร่วมมือกับภาคเอกชน (Active MOU / MOA)

๓.๓) พัฒนาคุณภาพและทักษะชีวิตผู้เรียนอาชีวศึกษาในทุกมิติ

๓.๔) ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning

๓.๕) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรม การวิจัย และสิ่งประดิษฐ์

๔) พัฒนาระบบการเทียบระดับการศึกษาและคลังหน่วยกิตอาชีวศึกษา (Credit Bank)

- ๔.๑) พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ปวช./ปวส./ป.ตรี
- ๔.๒) พัฒนาระบบการวัดผล เทียบระดับการศึกษาและประเมินผลการศึกษา
- ๔.๓) พัฒนาระบบคลังหน่วยกิตอาชีวศึกษา
- ๔.๔) ตั้งศูนย์เทียบโอนผลการเรียนในระดับจังหวัด (๗๗ ศูนย์)
- ๔.๕) ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรทวิศึกษา

๕) พัฒนาทักษะทางภาษาเพื่อการศึกษาและทำงาน (Language Skills)

- ๕.๑) พัฒนาทักษะด้านภาษาให้กับผู้เรียน
- ๕.๒) ส่งเสริมทักษะด้านภาษาเพื่อการทำงานให้กับประชาชน
- ๕.๓) พัฒนาหลักสูตร ๒ ภาษา (อังกฤษ/จีน)

๖) สร้างช่างชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีอาชีพเสริม (๑ วิทยาลัย ๑ ศูนย์ช่างชุมชน)

- ๖.๑) สร้างศูนย์ช่างชุมชน ๔๓๓ แห่ง
- ๖.๒) พัฒนาทักษะอาชีพช่างและสร้างอาชีพเสริม (หลักสูตรช่างชุมชน)
- ๖.๓) พัฒนา Application ช่างชุมชน

๗) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลและการบริหารจัดการ

- ๗.๑) แก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา
- ๗.๒) แก้ไขปัญหาความบาดหมางครูผู้สอนอาชีวศึกษา (จัดหาครูอัตราจ้าง)
- ๗.๓) ส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงานในภูมิลำเนาของตนเองตามแนวทางของ ก.ค.ศ.
- ๗.๔) พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง
- ๗.๕) ส่งเสริมข้าราชการครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีวิทยฐานะและตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้น
- ๗.๖) ขับเคลื่อนและบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)
- ๗.๗) ป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๗.๘) นำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีใช้ในการบริหารจัดการ
- ๗.๙) ปรับปรุงกฎ ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง

๘) เสริมสร้างภาพลักษณ์อาชีวศึกษายุคใหม่

- ๘.๑) เสริมสร้างสถานศึกษาอาชีวศึกษาแห่งความสุขและปลอดภัย
- ๘.๒) ยกกระตือรือร้นประชาสัมพันธ์และการสื่อสารองค์กร
- ๘.๓) เชิดชูเกียรติศิษย์เก่าดีเด่น / สร้างต้นแบบรุ่นพี่อาชีวะ (Senior Idol)
- ๘.๔) ส่งเสริม Soft Power อาชีวศึกษา (๑ วิทยาลัย ๑ Soft Power/อัตลักษณ์)

๒.๘ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษามีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจของประเทศ ในภาพรวม เนื่องจากการอาชีวศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพและมีสมรรถนะ เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคการท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้ดำเนินการกิจดังกล่าว โดยจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ

ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติ การอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๐ บัญญัติ ความตอนหนึ่งว่า การอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษา ของรัฐ สถานศึกษา ของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้มีการบัญญัติรายละเอียดในเรื่องดังกล่าวไว้ในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

มาตรา ๔ กำหนดความหมายของการอาชีวศึกษา หมายถึง กระบวนการศึกษาเพื่อผลิต และพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี

มาตรา ๖ บัญญัติเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ ต้องเป็นการจัด การศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษา วิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็น สากล และภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะ จนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือผู้ประกอบการอาชีพโดยอิสระได้

มาตรา ๘ บัญญัติเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการจัดอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยให้ จัดการศึกษาได้ ๓ รูปแบบ ดังต่อไปนี้

๑) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลักโดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมายวิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัด และการประเมินผล ที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

๒) การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่น ในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไข ของการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและ ความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

๓) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลง ระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่อง การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือ สถาบันสามารถจัดการศึกษาในหลายรูปแบบรวมกันได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้น ต้องมุ่งเน้นจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

มาตรา ๙ บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่งให้จัดได้ ตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ดังต่อไปนี้

๑) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

๒) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

๓) ปริญญาตรีสาขาสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

โดยที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษาอาจกำหนดหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อเพิ่มเติมความรู้ หรือทักษะในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ซึ่งจัดขึ้นเป็นโครงการหรือสำหรับเป้าหมายเฉพาะได้

มาตรา ๑๐ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึก
อบรมวิชาชีพต้องคำนึงถึง

- ๑) การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติโดยมีการ
กระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบัน
- ๒) การศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัด
และความสนใจอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี
- ๓) การมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม และสถานประกอบการในการกำหนด
นโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา
- ๔) การศึกษาที่มีความยืดหยุ่น หลากหลายและมีระบบเทียบโอนผลการเรียนและ
ระบบเทียบประสบการณ์การทำงานของบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
- ๕) การมีระบบจูงใจให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษา
และการฝึกอบรมวิชาชีพ
- ๖) การระดมทรัพยากรทั้งจากภาครัฐและเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษาและ
การฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงการประสานประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
- ๗) การมีระบบการพัฒนาครูและคณาจารย์ของการอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง
เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

มาตรา ๑๑ บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน (๔)
กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะของสถานประกอบการที่จะเข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษาและการฝึก
อบรมวิชาชีพ หลักสูตรการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการ ตลอดจนหลักเกณฑ์
การฝึกงาน และการเทียบโอนผลการเรียนหรือประสบการณ์ทำงานในสถานประกอบการ เพื่อขอรับ
คุณวุฒิการศึกษาจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และใน (๖) บัญญัติเกี่ยวกับเกี่ยวกับสิทธิ
ประโยชน์ทางภาษีสำหรับสถานประกอบการที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยกำหนดหลักเกณฑ์
และเงื่อนไขเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์และการเชิดชูเกียรติแก่สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ
หรือองค์กรอื่น ตลอดจนการส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ
ระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา สถาบัน และสถานประกอบการ

มาตรา ๕๑ ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา
อาชีวศึกษาหรือสถาบันและสถานประกอบการ ให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา
สถาบันและสถานประกอบการ

มาตรา ๕๒ สถานประกอบการใดที่ประสงค์จะดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาและ
การฝึกอบรมวิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
เพื่อให้ได้รับการรับรองประโยชน์ตามกฎหมาย ทั้งนี้ ให้ถือว่าไม่เป็นการขัดหรือแย้งกับการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐานรูปแบบศูนย์การเรียน ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ การยื่นคำขอและการพิจารณา
ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการอาชีวศึกษาในสถานประกอบการ ให้จัดการสอนตามหลักสูตรการอาชีวศึกษา
และการฝึกอบรมวิชาชีพหรือจัดการสอนตามหลักสูตรที่สถานประกอบการร่วมกับสถานศึกษา
อาชีวศึกษาหรือสถาบันจัดทำขึ้นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการตามวรรคสามให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ
การอาชีวศึกษากำหนด

มาตรา ๕๓ สถานประกอบการหรือภาคเอกชนอาจเข้าร่วมดำเนินการจัดตั้งศูนย์วิจัย ห้องทดลองหรือห้องปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันของรัฐหรือเอกชนได้ตามความตกลงของสถานศึกษาหรือสถาบันและ สถานประกอบการนั้น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ด้านความร่วมมือในการพัฒนากำลังคน การวิจัยและพัฒนา เพื่อเสริมสร้างมาตรฐานการอาชีวศึกษาและเพิ่มพูนประสบการณ์ของครูคณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาหรือสถาบันให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี รายได้และทรัพย์สินที่เกิด จากการดำเนินการของสถานประกอบการตามวรรคหนึ่งให้เป็นรายได้ของสถานศึกษาหรือสถาบันนั้น

หลักเกณฑ์และวิธีการในการเข้าร่วมดำเนินการของสถานประกอบการหรือภาคเอกชน ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา ๕๔ สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพหรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือ ในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอาจได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังต่อไปนี้

(๑) การสนับสนุนด้านวิชาการและทรัพยากรตามสมควรแก่กรณี

(๒) การเชิดชูเกียรติแก่สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพหรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือ ในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

มาตรา ๕๕ ครูฝึกในสถานประกอบการตามมาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ ต้องมีคุณสมบัติ อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาและผ่านการศึกษา หรือฝึกอบรมวิชา การศึกษาด้านอาชีพ

(๒) เป็นผู้ชำนาญการด้านอาชีพโดยสำเร็จการศึกษาวิชาชีพไม่ต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพหรือผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติหรือมาตรฐานอื่นตามที่คณะกรรมการ การอาชีวศึกษากำหนด

(๓) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีพเฉพาะสาขาซึ่งสำเร็จการศึกษาวิชาชีพไม่ต่ำกว่าระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในสาขาอาชีพนั้น ไม่น้อยกว่าห้าปีหรือสำเร็จการศึกษาวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีประสบการณ์ในสาขาอาชีพนั้นไม่น้อยกว่าสามปีหรือผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติและมีประสบการณ์ในการทำงานในสาขาอาชีพนั้นไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์และประสบความสำเร็จในอาชีพเฉพาะสาขามีผลงานเป็นที่ ยอมรับในสังคมและท้องถิ่นและสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ หลักเกณฑ์ในการแต่งตั้ง การทดสอบ การฝึกอบรมและการออกใบรับรองการเป็นครูฝึกในสถานประกอบการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

ภายใต้บทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ การอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีหลักการสำคัญในการสร้างความมั่นคงและสร้างความเข้มแข็งให้ การอาชีวศึกษา และการบริหารจัดการสถาบันการอาชีวศึกษา โดยที่มีเป้าหมายสำคัญที่จะยกระดับ คุณภาพและมาตรฐานการอาชีวศึกษาไทย เพื่อเพิ่มผลผลิตและพัฒนาบุคลากรทางด้านอาชีวศึกษาที่มี คุณภาพ พัฒนาศักยภาพการอาชีวศึกษาในการสร้างความรู้และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๒.๙ ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙)

สำหรับยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙) นั้น สาระสำคัญอยู่ที่การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาด้านการกำหนดนโยบาย เป้าหมายการผลิตและแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเป็นสำคัญ โดยมุ่งปรับปรุงปัจจัยสนับสนุนและกระบวนการจัดอาชีวศึกษาให้เกิดคุณภาพ ทั้งในด้าน

๑) สารสนเทศสำคัญที่จะเป็นตัวบ่งชี้แนวทางการพัฒนากำลังคนในระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ ระดับกลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด

๒) ให้ความสำคัญกับครู และผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยมุ่งเพิ่มพูนขีดความสามารถของครูในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับสถานประกอบการ โดยเน้นความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี และการฝึกงาน

๔) เตรียมความพร้อมกำลังคนรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในส่วนของ การตั้งรับและเชิงรุก ได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถทางภาษา และสมรรถนะกำลังคนอาชีวศึกษา ให้มีมาตรฐานในระดับสากล

โดยมีประเด็นนโยบายและยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ดังนี้

นโยบายที่ ๑ : มุ่งสร้าง/ผลิตกำลังคนอาชีวศึกษา ให้ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภายใต้บริบทความร่วมมือกับสถานประกอบการ ให้ได้ตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองและฝึกอบรมวิชาชีพกำลังคนอาชีวศึกษา ที่อยู่นอกระบบให้เพิ่มขึ้น มียุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ มุ่งพัฒนาคุณภาพและปริมาณผู้เรียนให้สัมพันธ์กับความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและระดับสากล ผลิตและพัฒนาคนให้มีสมรรถนะได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงานและสังคม ทั้งในประเทศ ภูมิภาคอาเซียน และระดับสากล รวมถึงส่งเสริมและพัฒนากิจการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาระบบทวิภาคี ส่งเสริม สนับสนุน และเร่งรัดการจัดอาชีวศึกษาด้านความร่วมมือในการผลิตและพัฒนาคนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยเฉพาะการศึกษาระบบทวิภาคี และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน และสิ่งสำคัญของการอาชีวศึกษาคือการปรับภาพลักษณ์ ทัศนคติ และสร้างการยอมรับของสังคมที่มีต่อการเรียนสายอาชีพด้วยกระบวนการเชิงคุณภาพให้กับนักเรียนกลุ่มผู้ปกครองและชุมชน ยุทธศาสตร์ต่อมาคือการเพิ่มโอกาสการเรียนรู้และการฝึกอบรมวิชาชีพอาชีวศึกษาให้กับกลุ่มผู้อยู่นอกระบบ โดยการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้ผู้อยู่นอกระบบการศึกษา ให้สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ การส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือพัฒนากิจการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อการพัฒนาต่อยอดอาชีพเดิมหรือสร้างอาชีพใหม่สำหรับผู้ประกอบอาชีพอิสระ และยุทธศาสตร์ที่สำคัญอีกประเด็น คือ พัฒนาระบบการประเมินมาตรฐานวิชาชีพตามระบบคุณวุฒิวิชาชีพ มีกลยุทธ์ที่สำคัญ คือ การพัฒนาหลักสูตรให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นไปตามสมรรถนะของกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาระบบประเมินมาตรฐานวิชาชีพตรงตามคุณวุฒิวิชาชีพ

นโยบายที่ ๒ : พัฒนาปริมาณและคุณภาพของครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา มีเป้าหมายสำคัญ คือ มีปริมาณครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาพอเพียงต่อการจัดการศึกษาระดับ ปวช. ระดับ ปวส. และระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการและการฝึกอบรมวิชาชีพ รวมถึงการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ มียุทธศาสตร์ที่สำคัญทั้งยุทธศาสตร์ในการสร้างเสริมปริมาณครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ยุทธศาสตร์ในการสร้างเสริมสมรรถนะและประสบการณ์เพื่อคุณภาพของครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา การส่งเสริมการศึกษาต่อ การฝึกอบรมและการปฏิบัติงาน

นโยบายที่ ๓ : พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ใหม่ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ สถานศึกษาของอาชีวศึกษามีมาตรฐานในด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับ ปวช., ปวส. และปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการและเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน โดยความร่วมมือทางวิชาการระหว่างหน่วยงาน สถานศึกษา สถานประกอบการทั้งภายในและต่างประเทศ โดยมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์ในการยกระดับมาตรฐานสถานศึกษาของอาชีวศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการและเพิ่มศักยภาพให้เป็นแหล่งเรียนรู้ วิชาชีพและฝึกอบรมวิชาชีพของชุมชน ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับสถานประกอบการในการเปิดสอนระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

นโยบายที่ ๔ : การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ เป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษามีทักษะการบริหารอย่างมีคุณภาพโดยการมีส่วนร่วม ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ การยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผู้บริหาร ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นเป็นหลักการและแนวปฏิบัติที่เป็นกลไกสำคัญในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพที่สามารถนำไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมในแต่ละบริบทของพื้นที่ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการควบคู่กันไปด้วย

๒.๑๐ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามมติในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๑ จึงให้ยกเลิกประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการอาชีวศึกษา สำหรับการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น พ.ศ. ๒๕๖๐ ลงวันที่ ๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ในการจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาด้านอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และการฝึกอบรมวิชาชีพ ดังต่อไปนี้คือ

มาตรฐานการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน ๔ ประเด็นการประเมิน ดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ การจัดการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้มีความรู้ มีทักษะและ

การประยุกต์ใช้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา และมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน ดังนี้

๑.๑) ด้านความรู้ ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ตามหลักการ ทฤษฎี และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนหรือทำงาน โดยเน้นความรู้เชิงทฤษฎี และหรือข้อเท็จจริง เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา

๑.๒) ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีทักษะที่จำเป็น ในศตวรรษที่ ๒๑ ทักษะวิชาชีพ และทักษะชีวิตเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ การศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีสุขภาพที่ดี

๑.๓) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้สำเร็จการศึกษา อาชีวศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่ดี ภูมิใจและรักษาเอกลักษณ์ ของชาติไทย เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเองตามระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสาธารณะ และมีจิตสำนึกรักษาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ ๒ การจัดการอาชีวศึกษา สถานศึกษามีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาและจำนวน ตามเกณฑ์ที่กำหนด ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ บริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำเร็จในการดำเนินการตามนโยบาย สำคัญของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา โดยมีประเด็นการประเมิน ดังนี้

๒.๑) ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา สถานศึกษาใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สถานประกอบการตลาดแรงงาน มีการปรับปรุงรายวิชาเดิม หรือ กำหนดรายวิชาใหม่ หรือกลุ่มวิชาเพิ่มเติมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการ ของตลาดแรงงาน โดยความร่วมมือกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๒) ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา สถานศึกษามีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษา และมีจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เพื่อเป็นผู้พร้อมทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรมและความเข้มแข็งทางวิชาการและวิชาชีพ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนอง ความต้องการของผู้เรียนทั้งวัยเรียนและวัยทำงาน ตามหลักสูตร มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ การศึกษา ตามระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนของแต่ละหลักสูตร ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ดูแลให้ครูจัดการเรียนการสอนรายวิชาให้ถูกต้องครบถ้วน สมบูรณ์

๒.๓) ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษาบริหารจัดการบุคลากร สภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ศูนย์วิทยบริการ สื่อ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยี สารสนเทศ ครุภัณฑ์ และงบประมาณของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ

๒.๔) ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ สถานศึกษามีความสำเร็จในการดำเนินการบริหารจัดการ สถานศึกษา ตามนโยบายสำคัญที่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา มอบหมาย โดยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน รวมทั้งการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

มาตรฐานที่ ๓ การสร้างสังคมแห่งความรู้ สถานศึกษาร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร ต่าง ๆ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย โดยมี ประเด็นการประเมิน ดังนี้

๓.๑) ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สถานศึกษามีการสร้างความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศในการจัดการศึกษา การจัดการทรัพยากรทางการศึกษา กระบวนการเรียนรู้ การบริการทางวิชาการและวิชาชีพ โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาผู้เรียนและคนในชุมชนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

๓.๒) ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย โดยผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน หรือร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์และเผยแพร่สู่สาธารณชน

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังกล่าว เป็นการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และการฝึกอบรม วิชาชีพมีคุณภาพและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ ทั้งในเรื่องของคุณลักษณะของผู้สำเร็จการอาชีวศึกษา ที่พึงประสงค์ การจัดการอาชีวศึกษา รวมทั้งการสร้างสังคมแห่งความรู้ ซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียด และสาระสำคัญที่ต้องขับเคลื่อนเพื่อให้การจัดการอาชีวศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน

บทที่ ๓

ระบบทวิวุฒิ โอกาสของผู้เรียนอาชีวศึกษา

๓.๑ สถานการณ์และแนวคิดในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดในระบบการผลิตของภาคอุตสาหกรรมในประเทศไทยที่เข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม ๔.๐ ก่อให้เกิดความต้องการของอุตสาหกรรมสมัยใหม่ที่ไม่ใช่แค่ทักษะฝีมือแรงงานเท่านั้น แต่เป็นทักษะขั้นสูงในการปฏิบัติงาน เป็นทักษะในแบบที่คนในแวดวงการศึกษาสามารถทำได้ดีที่เน้นฝีมือในการลงมือปฏิบัติ การพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่ที่ต่อยอดจากอุตสาหกรรมปัจจุบัน ๑๐ อุตสาหกรรมเป้าหมาย ประกอบด้วย ๕ อุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-Curve) และ ๕ อุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) อุตสาหกรรมเดิมที่การอาชีวศึกษามีศักยภาพในการผลิตกำลังคนมาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ และอุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร เป็นสาขาใหม่ที่อาชีวศึกษาต้องปรับเปลี่ยนให้ทันสมัย โดยอุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) ได้แก่ หุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ อุตสาหกรรมดิจิทัล และอุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร นั้นเป็นที่มาของอาชีวศึกษาฟรีเมียมที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยสถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบันการอาชีวศึกษาต้องผลิตกำลังคนในสาขาวิชาใหม่เพื่อรองรับ ทั้งในสาขาวิชาระบบขนส่งทางราง สาขาช่างอากาศยาน สาขาโลจิสติกส์ สาขาแมคคาทรอนิกส์และหุ่นยนต์ สาขาหุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม และสมาร์ตฟาร์มมิ่ง ตอบโจทย์ความต้องการของภาคอุตสาหกรรมที่มีการปรับตัวเข้าสู่อุตสาหกรรม ๔.๐ โดยเน้นเทคโนโลยีสมัยใหม่ขั้นสูง

ด้วยเหตุข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้วางแนวทางการปฏิรูปการอาชีวศึกษาของไทยโดยการผลักดันโครงการ “อาชีวะฟรีเมียม” ซึ่งเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนที่เป็นความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาจากต่างประเทศในการพัฒนาการเรียนการสอนทางด้านอาชีพ เพื่อยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพทัดเทียมในระดับสากล โดยได้มีการจัดทำโครงการนำร่องหลักสูตรฟรีเมียมขึ้น และเริ่มมีการเปิดสอนในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ใน ๖ สาขาวิชา ได้แก่

- ๑) สาขาระบบขนส่งทางราง จับคู่ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในประเทศจีน
- ๒) สาขาแมคคาทรอนิกส์และหุ่นยนต์ จับคู่ความร่วมมือกับสถาบัน การศึกษาในประเทศจีนและประเทศญี่ปุ่น
- ๓) สาขาช่างอากาศยาน จับคู่ความร่วมมือกับสถาบันการบินพลเรือน และสถานประกอบการในประเทศ
- ๔) สาขาหุ่นยนต์เพื่อการผลิต จับคู่ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในประเทศเยอรมัน
- ๕) สาขาโลจิสติกส์ จับคู่ความร่วมมือกับประเทศจีน และ
- ๖) สาขาสมาร์ตฟาร์มเมอร์ จะดำเนินการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีทุกแห่ง

จะเห็นได้ว่า สาขาวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตรอาชีวศึกษาปริเมียมจะเป็นสาขาที่จะส่งเสริมให้การจัดการอาชีวศึกษาของไทยสามารถผลิตกำลังคนเพื่อรองรับความต้องการของแรงงานที่มีทักษะในระดับที่สูงขึ้น อันเป็นแนวทางที่ใช้ขับเคลื่อนประเทศชาติให้ก้าวสู่ยุค ๔.๐ ซึ่งเป็นยุคแห่งเทคโนโลยีและนวัตกรรมในปัจจุบันประเทศไทยยังคงขาดแคลนแรงงานฝีมือที่มีทักษะ ตามความคาดหวังและความต้องการของผู้ประกอบการ ทั้งทักษะในด้านภาษาต่างประเทศและความสามารถเฉพาะทางในวิชาชีพ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ โดยที่หลักสูตรอาชีวศึกษาปริเมียมดังกล่าว เป็นการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเฉพาะหลักสูตรที่ทันสมัยและสอดคล้องกับภาคอุตสาหกรรมในอนาคต สามารถตอบสนองความต้องการของประเทศและมีความเป็นสากลอย่างแท้จริง โดยหลักสูตรดังกล่าวเป็นลักษณะของการพัฒนาหลักสูตรใหม่และยกระดับการเรียนการสอนอาชีวศึกษาให้สอดคล้องตอบสนองกับยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเตรียมกำลังคนสู่ ๑๐ อุตสาหกรรมหลักข้างต้น มีการสอนและใช้สื่อการเรียนการสอนจากภาคเอกชนที่มีความทันสมัยและมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง รวมทั้งการศึกษาต่อในต่างประเทศบางส่วน เพื่อเรียนรู้ประสบการณ์ตรงในการทำงาน เช่น ประเทศจีน ญี่ปุ่น และเยอรมนี เป็นต้น โดยคาดการณ์ปริมาณความต้องการผู้ปฏิบัติงานในสาขาใหม่จะเริ่มสูงขึ้น ซึ่งจะสามารถผลิตกำลังคนในสาขากลุ่มดังกล่าวนี้ให้เพียงพอกับความต้องการ ซึ่งไม่ใช่เป็นการผลิตกำลังคนทางด้านวิชาชีพในแบบปกติ แต่เป็นการผลิตกำลังคนทางด้านวิชาชีพในรูปแบบพิเศษ อีกทั้งยังผลิตในจำนวนที่จำกัด ในขณะที่การผลิตกำลังคนในสาขาปกติยังเป็นที่ต้องการอยู่เช่นเดิม เพิ่มเติมคือการปรับปรุงคุณภาพและพัฒนาหลักสูตรใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการอย่างแท้จริงของภาคประกอบการในระยะยาว ดังนั้นหลักสูตรอาชีวศึกษาปริเมียมจึงเป็นสิ่งที่ตอบโจทย์ภาคอุตสาหกรรมในการผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษาได้เป็นอย่างดี

การจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาปริเมียมดังกล่าวนี้ ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและนำไปสู่ความร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนร่วมกันของสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพ ระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศไทยและสถาบันการศึกษาต่างประเทศ โดยแนวคิดดังกล่าวมีความสำคัญอย่างมากและเป็นปรากฏการณ์ใหม่ในแวดวงการศึกษา เมื่อมีการนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษาระหว่างไทยกับเกาหลีใต้ ทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยจัดให้มีการเรียนในสถานศึกษาของไทยและส่งไปเรียนในประเทศเกาหลีใต้ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการได้รับวุฒิบัตรการศึกษาจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งในประเทศไทยและจากสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านวิชาชีพในประเทศเกาหลีใต้ โดยที่ผ่านมาระทรวงศึกษาธิการได้มีนาร่องและลงนามข้อตกลงร่วมมือทางวิชาการเป็นที่เรียบร้อย และเรียกระบบการจัดการศึกษาดังกล่าวไว้ว่า “การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ”

โดยหลักการและแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษาในลักษณะความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาในสาขาวิชาเดียวกันหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน จัดการเรียนการสอนในสาขาที่คล้ายคลึงกันหรือใกล้เคียงกัน โดยสามารถให้ประกาศนียบัตรหรือวุฒิบัตรร่วมกันระหว่างสถาบัน หรือให้ประกาศนียบัตรหรือวุฒิบัตรออกเป็นสองใบของแต่ละสถาบัน ผู้สำเร็จการศึกษาในระบบทวิวุฒิจะต้องเข้าเรียนในสถาบันการศึกษาทั้งสองแห่งและได้รับวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรจากสถานศึกษาทั้งสองแห่งตามข้อตกลงและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่สถาบันการศึกษาแต่ละแห่งจะร่วมกันกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการร่วมกัน

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิถือเป็นนวัตกรรมใหม่ในการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่จะต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างสถาบันการศึกษาที่แตกต่างกัน โดยจุดเน้นที่แท้จริงของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ คือ สร้างจุดเด่น เน้นเสริมจุดต่าง ปิดช่องว่างอันเป็นจุดด้อย การสร้างจุดเด่นของอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิเป็นการจัดการที่ร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาที่ต่างก็มีจุดเด่นที่ต่างกัน การนำจุดเด่นของแต่ละสถานศึกษามาทำให้เป็นจุดต่างจากสถานศึกษาอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาตามปกติ จุดเด่นของความร่วมมือกันก็จะสร้างความแตกต่างจากการศึกษาปกติ อันจะเป็นการปิดข้อด้อยที่อาจเป็นปัญหาของแต่ละสถานศึกษา

ความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิระหว่างประเทศไทยกับเกาหลีใต้ที่ได้มีการลงนามความร่วมมือร่วมกันนั้น นับเป็นจุดเริ่มของการสร้างจุดเด่นในวงการอาชีวศึกษาไทย ทำให้การจัดการอาชีวศึกษามีตัวเลือกและวิธีการในการจัดการศึกษาที่หลากหลายมากขึ้น แม้ว่าการจัดอาชีวศึกษาของไทยจะเข้มแข็งและมีคุณภาพได้มาตรฐานบ้างในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังมีจุดอ่อนในด้านภาษาอังกฤษและความร่วมมือนานาชาติ การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภูมินี้ก็จะทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการศึกษาที่ทำให้คุณวุฒิการศึกษาจากสองสถาบันทั้งในประเทศไทยและเกาหลีใต้ ได้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ในต่างประเทศ ได้เรียนรู้ภาษาที่สองและสร้างความเข้มแข็งในภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร อาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ (Dual Degree) เป็นการให้วุฒิปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตรสำเร็จการศึกษาสองคุณวุฒิ การศึกษาจากสองสถานศึกษาของสองประเทศที่มีความร่วมมือในการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษา ร่วมกัน ซึ่งจะมีความแตกต่างจากการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Training) ที่ออกวุฒิปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตรเพียงใบเดียวจากสถานศึกษาที่เข้ารับการศึกษ ซึ่งได้มีการทำความร่วมมือกับสถานประกอบการ และไม่ใช่อาชีวศึกษาแบบทวิศึกษาที่เป็นการจัดสอนอาชีวศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนั้น ความหมายของทวิวุฒิ ทวิภาคี และทวิศึกษา จึงมีความแตกต่างกัน สิ่งที่การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภูมียังต้องการความชัดเจน คือ ระเบียบและข้อบังคับในการจัดการอาชีวศึกษาที่จะต้องให้วุฒิปริญญาตรีจากสองสถาบันระหว่างประเทศ การเทียบโอนรายวิชาระหว่างสถาบันการศึกษาของไทยและต่างประเทศ ซึ่งต้องหาแนวทางร่วมกันของสองประเทศที่มีความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกัน และอาจต้องขับเคลื่อนผ่านฝ่ายบริหารเพื่อให้กลไกต่าง ๆ เดินหน้าไปได้อย่างเข้มแข็งและมั่นคง

๓.๒ หลักการและความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ

จากสถานการณ์และแนวคิดในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิข้างต้น ที่มีการพัฒนามาจากอาชีวศึกษาพรีเมียมั้น ระบบการจัดการอาชีวศึกษาทวิวุฒิในประเทศไทยมีการขยายความร่วมมือในการจัดการศึกษาในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น โดยสถานศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศไทย ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐและสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ได้มีการเดินทางลงนามความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างประเทศร่วมกันมากมายและต่อเนื่อง ทั้งที่การดำเนินการในส่วนดังกล่าวควรจะเป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องทำหน้าที่เป็นผู้ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ ในทางกลับกันสิ่งที่เกิดขึ้นคือ การดำเนินการทำความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภูมิลกลับเป็นการดำเนินการระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของไทยกับสถาบันการศึกษาทางด้านวิชาชีพของต่างประเทศที่มีการลงนามความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกัน และที่เห็นได้อย่างชัดเจนที่สุด คือ ความร่วมมือในการจัด

การศึกษาระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศไทยกับสถาบันการศึกษาทางด้านวิชาชีพของสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่ได้ขยายวงกว้างในการจัดการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษาร่วมกันในลักษณะความร่วมมือจัดการศึกษาในสาขาวิชาเดียวกันหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน หรือจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่คล้ายคลึงกันหรือใกล้เคียงกัน โดยสามารถให้ประกาศนียบัตรร่วมกันระหว่างสถาบันหรือให้ประกาศนียบัตรออกเป็นสองใบของแต่ละสถาบัน โดยที่ผู้เรียนในระบบดังกล่าวจะต้องเข้าเรียนในสถาบันการศึกษาทั้งสองแห่งและได้รับวุฒิปริญญาตรีจากสถานศึกษาทั้งสองแห่งตามข้อตกลงและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่สถาบันการศึกษาแต่ละแห่งจะร่วมกันในการบริหารจัดการและกำหนดร่วมกัน ซึ่งปัจจุบัน มีตัวอย่างในการลงนามความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศไทยกับสถาบันการศึกษาด้านวิชาชีพของสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่เป็นการลงนามความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ Co-Certificate ระหว่างปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๖ โดยข้อมูลเท่าที่ปรากฏทั่วไปและที่ได้รับทราบความคืบหน้าในการทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกัน โดยอาจจะเป็นเพียงข้อมูลบางส่วนเท่านั้น ที่แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิจะสามารถสร้างโอกาสต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษาในระบบดังกล่าวได้ ดังตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ ความร่วมมือจัดการเรียนการสอนระบบทวิวุฒิ Co-Certificate ระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศไทยกับสถาบันการศึกษาทางด้านวิชาชีพของสาธารณรัฐประชาชนจีน ในสาขาวิชาต่าง ๆ ระหว่างปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๖

สถานศึกษาอาชีวศึกษา	สาขาวิชา ที่ทำความร่วมมือ	ความร่วมมือกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในสาธารณรัฐประชาชนจีน
วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี	- แมคคาทรอนิกส์และหุ่นยนต์	- Shanghai Technical Institute of Electronics & Information
วิทยาลัยเทคนิค กาญจนาภิเษกมหานคร	- ยานยนต์ไฟฟ้า - ยานยนต์ไฟฟ้า	- Hunan Industry Polytechnic - Hebei Jiaotong Vocational and Technical College
วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง	- ไฟฟ้าระบบราง	- Xi'an Railway Vocational & Technical Institute
วิทยาลัยเทคนิคดุสิต	- การก่อสร้าง	- Jinan Engineering Polytechnic
วิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชาราม	- อากาศยานไร้คนขับ	- Fuzhou Polytechnic
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา	- อาหารและโภชนาการ	- Shanghai Urban Construction Vocation College
วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย	- การจัดการโลจิสติกส์	- Fujian Polytechnic of Information Technology
วิทยาลัยพณิชยการบางนา	- E-commerce - การจัดการโลจิสติกส์	- Fuzhou Polytechnic - Hebei Jiaotong Vocational and Technical College
วิทยาลัยพณิชยการเขตพูน	- การโรงแรม - E-commerce	- Chongqing College of Electronic Engineering - Zhengzhou Technical College
วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี	- เทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล	- Hebei Software Institute
กาญจนาภิเษกวิทยาลัย ช่างทองหลวง	- เครื่องประดับอัญมณี	- Guangzhou Panyu Polytechnic
วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี	- อาหารและโภชนาการ	- Yunnan Vocational Institute of Energy Technology
สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร	- อบรมครูและนักศึกษา หลักสูตรระยะสั้น	- Guizhou Vocational and Technical College of Economics and Trade - Guangzhou City Polytechnic - Zhejiang Financial College

สถานศึกษาอาชีวศึกษา	สาขาวิชา ที่ทำความร่วมมือ	ความร่วมมือกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในสาธารณรัฐประชาชนจีน
		- Liaoning Petrochemical College - Guangxi International Business Vocational College - Hebei Craft Art Vocational College
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย	- การโรงแรม - การจัดการโลจิสติกส์ - การท่องเที่ยว	- Sichuan Engineering Technical Collage - Fujian Polytechnic of Information Technology - Hebei College of Industry and Technology
วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก เชียงราย	- แมคคาทรอนิกส์ - ยานยนต์สมัยใหม่	- Chongqing Industrial Vocational and Technical College - Chongqing Technology and business institutes
วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม	- เทคนิคควบคุมและซ่อมบำรุง ระบบขนส่งทางราง	- Hunan Railway Professional Technology College
วิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่	- ระบบขนส่งทางราง	- Wuhan Railway Vocational College of Technology
วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น	- ช่างอากาศยาน	- Shandong Jiaotong University
วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี	- การจัดการโลจิสติกส์ - การบัญชี - การท่องเที่ยว	- Chongqing City Management College
	- คอมพิวเตอร์กราฟิก - การจัดการโลจิสติกส์	- Chongqing Technology and business institutes
	- E-commerce	- Changjiang Polytechnic College
	- อาหารและโภชนาการ	- Guangxi Technical and Vocational College
วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี	- สาขาการจัดการโลจิสติกส์ และซัพพลายเชน	- Fujian Polytechnic of Information Technology
	- ศึกษานยนต์ไฟฟ้า	- Changzhou College of Information Technology
	- แมคคาทรอนิกส์ - ไฟฟ้ากำลัง	- Shandong Ploytechnic College
วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา	- E-commerce	- Guangxi international Business Vocational College
วิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม	- จักรกลโรงงาน (เทคนิคการผลิต)	- Changzhou College of Information Technology
วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี	- เทคโนโลยีอุปกรณ์พลังงานใหม่	- Guangxi Electrical Polytechnic Institute
วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี	- การท่องเที่ยว	- Anshun Vocational and Technical College
วิทยาลัยเทคโนโลยีพาณิชยการ อยุธยา	- เทคนิคเครื่องกลและระบบ ขนส่งทางราง - เทคนิคบำรุงรักษาระบบ ไฟฟ้าในระบบขนส่งทางราง	- Liuzhou Railway Vocational Technical College
วิทยาลัยเทคโนโลยี ฐานเทคโนโลยี	- เทคนิคเครื่องกลและระบบ ขนส่งทางราง - เทคนิคบำรุงรักษาระบบ ไฟฟ้าในระบบขนส่งทางราง	- Liuzhou Railway Vocational Technical College
	- เทคนิคควบคุมและซ่อม บำรุงระบบขนส่งทางราง	- Hunan Railway Professional Technology College
วิทยาลัยเทคโนโลยีชลบุรี	- เทคนิคเครื่องกลและระบบ ขนส่งทางราง - เทคนิคบำรุงรักษาระบบ ไฟฟ้าในระบบขนส่งทางราง	- Liuzhou Railway Vocational Technical College

สถานศึกษาอาชีวศึกษา	สาขาวิชา ที่ทำความร่วมมือ	ความร่วมมือกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในสาธารณรัฐประชาชนจีน
วิทยาลัยเทคโนโลยีพณิชยการ นครนายก	- เทคนิคเครื่องกลและระบบ ขนส่งทางราง - เทคนิคบำรุงรักษาระบบ ไฟฟ้าในระบบขนส่งทางราง	- Liuzhou Railway Vocational Technical College

ทั้งนี้ ข้อมูลความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิข้างต้น เป็นเพียงส่วนหนึ่ง ในการทำความร่วมมือจัดการศึกษาในระบบทวิวุฒิกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ในสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งยังมี สถานศึกษาอาชีวศึกษาอีกจำนวนหนึ่งที่อยู่ระหว่างการประสานความร่วมมือ และการจัดทำข้อตกลง ร่วมกันในการจัดการศึกษาระบบดังกล่าว และอีกส่วนหนึ่งที่มีการเพิ่มสาขาวิชาในการทำความร่วมมือ ซึ่งในอนาคตอาจจะมีความร่วมมือในรูปแบบดังกล่าวกับประเทศอื่น ๆ เพิ่มเติม สถานการณ์ข้างต้น นับเป็นมิติใหม่ในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศไทยที่สามารถขยายความร่วมมือจัด การศึกษาไปยังต่างประเทศเพื่อสร้างความเป็นสากลและสร้างการยอมรับให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษา สร้าง ภาพลักษณ์ที่ดีให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษา เป็นความท้าทายของผู้เรียน และผลักดันให้ผู้เรียนได้เข้าถึงระบบ การศึกษาที่หลากหลาย เข้าถึงและเรียนรู้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นการเปิดโอกาสในการเข้าถึงอาชีพและ แหล่งงานที่จะเกิดขึ้นใหม่ในอนาคตตามมากมาย

โดยที่รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิที่ได้มีการลงนามความร่วมมือจัด การศึกษาในหลักสูตรและสาขาวิชาต่าง ๆ นั้น ส่วนใหญ่จะมีความร่วมมือดำเนินการจัดการศึกษา ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภูมิดังกล่าว ที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศไทยมีการลงนามความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกับสถาบันการศึกษา ทางด้านวิชาชีพของสาธารณรัฐประชาชนจีน มีรูปแบบการจัดการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ ๓.๒ รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ

รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ							
ปีที่ ๑		ปีที่ ๒				ปีที่ ๓	
๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘
พ.ค. – ก.ย.	ต.ค. – ก.พ.	มี.ค. – มิ.ย.	ก.ค. – ส.ค.	ก.ย. – ม.ค.	ก.พ. – เม.ย.	พ.ค. – ก.ย.	ต.ค. – มี.ค.
เรียน ในประเทศไทย	เรียน ในประเทศไทย	เรียน ในประเทศจีน	ฝึกประสบการณ์ วิชาชีพในสถาน ประกอบการ ตามหลักสูตร ๓๒๐ ชั่วโมง	เรียน ในประเทศจีน	เรียน ในประเทศไทย	ทำงานในสถานประกอบการ หรือเรียนต่อในระดับปริญญาตรี	
เรียนภาษาจีน และสอบ SHK ระดับสอง		- ภาษาจีน - วัฒนธรรมจีน - รายวิชาชีพ	ฝึกงาน ในประเทศไทย	รายวิชาชีพ	รายวิชาชีพ	ไปรับรองจากที่ทำงานหรือรับรอง ว่าศึกษาต่อจากสถาบัน หรือมหาวิทยาลัย	

โดยที่การสอบ HSK (Hànyǔ Shuǐpíng Kǎoshì, 汉语水平考试) เป็นการสอบวัดระดับ ความรู้ภาษาจีนระดับสากล สำหรับชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาจีนเป็นภาษาที่สอง เพื่อวัดความสามารถในการนำ ภาษาจีนไปใช้ในชีวิตประจำวัน การเรียนหรือการทำงาน

ทั้งนี้ ประเด็นคำถามว่าเหตุใดการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ สถานศึกษาอาชีวศึกษาของไทยจึงต้องทำความร่วมมือจัดการศึกษากับสถานศึกษาทางด้านวิชาชีพของสาธารณรัฐประชาชนจีน เนื่องจากสาธารณรัฐประชาชนจีนให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนสายอาชีพในประเทศเป็นอย่างมาก นักเรียนนักศึกษาที่เรียนจบมาจากโรงเรียนเทคนิคสายอาชีพต่าง ๆ ในช่วงที่ผ่านมาสามารถหางานทำได้ง่ายกว่านักศึกษาที่จบใหม่ในระดับปริญญาตรี เพราะสาธารณรัฐประชาชนจีนมีสถานประกอบการและโรงงานมากมาย ในภาคการผลิตที่ต้องการบุคลากรที่จบมาเฉพาะด้าน ทำให้กลุ่มผู้เรียนที่เรียนจบในสายอาชีพจึงเป็นที่ต้องการของผู้ประกอบการจำนวนมาก ส่วนในเรื่องของรายได้ก็ไม่ได้มีน้อยกว่าผู้เรียนที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีจบใหม่ ในบางสายงานที่ใช้ทักษะสูงตั้งอัตราเงินเดือนเริ่มต้นสูงกว่า ๑๐,๐๐๐ หยวน หรือประมาณ ๕๐,๐๐๐ บาท โดยที่สาธารณรัฐประชาชนจีนกับการก้าวไปสู่ประเทศที่มีเทคโนโลยีการผลิตก้าวหน้า บรรลุเป้าหมาย “Made in China 2025” โดยที่มีอุตสาหกรรมการผลิตเกิดขึ้นใหม่เป็นจำนวนมาก และต้องการบุคลากรที่จบมาเฉพาะด้านเป็นจำนวนมากตามลำดับ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการในโรงงานของสาธารณรัฐประชาชนจีนทั่วประเทศ บุคลากร ร้อยละ ๗๐ จบการศึกษาจากโรงเรียนสายอาชีพ ทั้งนี้ ในปี ๒๕๖๒ ประธานาธิบดีสีจิ้นผิง ได้กล่าวถึงการเรียนการศึกษาสายอาชีพเอาไว้ว่า “การศึกษาสายอาชีพมีความสำคัญอย่างยิ่งกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจีน เพราะความรู้ที่เรียนมาด้านการฝึกปฏิบัติเฉพาะด้าน สามารถผลักดันให้เศรษฐกิจและสังคมพัฒนาต่อไปได้ ดังนั้น การศึกษาในส่วนนี้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง” ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวทำให้สาธารณรัฐประชาชนจีนได้ทุ่มงบประมาณในการพัฒนาและยกระดับการจัดการอาชีวศึกษาในประเทศอย่างเร่งด่วน เพื่อการผลิตกำลังคนทางด้านวิชาชีพให้มีทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการในประเทศ และเพียงพอกับความต้องการกำลังแรงงานในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ จนปัจจุบันสาธารณรัฐประชาชนจีนได้เป็นต้นแบบการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษา ที่มีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและมีการจัดการศึกษาในหลักสูตรใหม่ ๆ ที่ทันสมัยพร้อมการนำระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนแทบทุกสาขาวิชา ซึ่งกระบวนการและแนวทางการจัดการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับความต้องการบุคลากรอาชีวศึกษาของไทยในยุค Thailand 4.0 และการเกิดขึ้นของ First S-Curve และ New S-Curve ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก หรือ EEC (Eastern Economic Corridor) อย่างมาก โดยเฉพาะสาขาวิชาใหม่ ๆ อาทิ

๑) สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมรถไฟ (Railway Engineering Technology) ที่ต้องศึกษาความรู้พื้นฐานและทักษะเกี่ยวกับกลศาสตร์วิศวกรรม กลศาสตร์ดิน การสำรวจทางวิศวกรรม วิศวกรรมรถไฟ และการออกแบบทางรถไฟและรถไฟใต้ดิน การก่อสร้าง การตรวจสอบคุณภาพ การกำกับดูแล การบำรุงรักษา ตัวอย่างเช่น การคัดเลือก สสำรวจและออกแบบเส้นทางรถไฟ การวัดและการก่อสร้างทางรถไฟและรถไฟใต้ดิน การวางแผนและออกแบบสถานีรถไฟ การบำรุงรักษาและบำรุงรักษารางรถไฟ เป็นต้น

๒) สาขาวิชาเทคโนโลยีการบำรุงรักษาที่ครอบคลุมของรถไฟความเร็วสูง (High-speed Railway Comprehensive Maintenance Technology) โดยต้องศึกษาความรู้พื้นฐานและทักษะเกี่ยวกับการบำรุงรักษาแบบบูรณาการและเส้นทางรถไฟความเร็วสูง ลู่วิ่ง สะพานและท่อระบายน้ำ อุโมงค์ สัญญาณ เครื่อข่ายพลังงานไฟฟ้า ไฟฟ้า และอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ และสามารถดำเนินการและบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานทางรถไฟความเร็วสูงและการบำรุงรักษาทางรถไฟความเร็วทั่วไปอย่างครอบคลุม

๓) สาขาวิชาอัตโนมัติสัญญาณและควบคุมรถไฟอัตโนมัติ (Railway Signal Automatic Control) โดยต้องศึกษาความรู้พื้นฐาน และทักษะเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน หลักการทำงาน ตัวชี้วัดทางเทคนิค มาตรฐานการบำรุงรักษาและความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเทคโนโลยีการก่อสร้างของอุปกรณ์สัญญาณทางรถไฟ และมีความสามารถในการติดตั้ง ตรวจสอบแก้จุดบกพร่อง บำรุงรักษา แก้ไขปัญหา ตรวจสอบและบำรุงรักษาอุปกรณ์สัญญาณรถไฟเป็นประจำ และมีส่วนร่วมในการผลิต การก่อสร้าง การว่าจ้าง และการบำรุงรักษาอุปกรณ์สัญญาณรถไฟ เป็นบุคลากรด้านเทคนิคและทักษะคุณภาพสูงสำหรับ การบำรุงรักษา การจัดการ การออกแบบและการก่อสร้างทางวิศวกรรม และนวัตกรรมทางเทคโนโลยี เป็นต้น

๔) สาขาวิชาเทคโนโลยีการจ่ายพลังงานรถไฟ (Railway Power Supply Technology) โดยต้องศึกษาความรู้พื้นฐาน และทักษะเกี่ยวกับเทคโนโลยีการจ่ายไฟทางรถไฟ วิศวกรรมไฟฟ้า เทคโนโลยี PLC เทคโนโลยีควบคุมการแปลงความถี่ ระบบจ่ายและจ่ายไฟ การก่อสร้าง การจัดการ การดำเนินงาน การทดสอบอุปกรณ์ การทดสอบเดินเครื่องและการบำรุงรักษา การก่อสร้างและบำรุงรักษาโครงข่ายรถไฟ การทดสอบอุปกรณ์ไฟฟ้าแรงสูง การบำรุงรักษาและการจัดการอุปกรณ์สถานีย่อย การก่อสร้างและบำรุงรักษาการจ่ายกำลังไฟฟ้า การติดตั้งกำลังและระบบไฟฟ้า เป็นต้น

๕) สาขาวิชาการผลิตเครื่องจักรและระบบอัตโนมัติ (Machinery Manufacturing and Automation) โดยต้องศึกษาความรู้พื้นฐาน และทักษะเกี่ยวกับการเตรียมกระบวนการผลิตขึ้นส่วนทั่วไป การออกแบบและการเลือกเครื่องมือ การประมวลผลการควบคุมทั่วไปและเชิงตัวเลข การตรวจสอบคุณภาพและการประยุกต์ใช้อุปกรณ์เครื่องกลและไฟฟ้า ความสามารถในการเตรียมเทคโนโลยีการประมวลผลทางกล การเขียนโปรแกรมควบคุมเชิงตัวเลขและการประมวลผล เครื่องจักรกล การติดตั้งและการแก้จุดบกพร่องผลิตภัณฑ์ การแปรรูปผลิตภัณฑ์เครื่องกล การบำรุงรักษาสายการผลิตสำหรับการติดตั้งและการว่าจ้างอุปกรณ์ไฟฟ้าและการจัดการไซตการผลิต เป็นต้น

๖) สาขาวิชาเทคโนโลยีแมคคาทรอนิกส์ (Mechatronics Technology) โดยต้องศึกษาความรู้พื้นฐาน และทักษะเกี่ยวกับเทคโนโลยีการประมวลผลทางกล เทคโนโลยีไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีการทดสอบ ไฮดรอลิกและนิวแมติกส์ เทคโนโลยีควบคุมไฟฟ้า เทคโนโลยีสายการผลิตอัตโนมัติและการบำรุงรักษาอุปกรณ์เครื่องกลและไฟฟ้า และมีความสามารถในการใช้งาน ติดตั้ง ตรวจสอบแก้จุดบกพร่อง บำรุงรักษาและซ่อมแซม อุปกรณ์แมคคาทรอนิกส์และทำงานในสายการผลิตอัตโนมัติ การจัดการเทคโนโลยีการผลิต และการออกแบบเสริมและการเปลี่ยนแปลงทางเทคนิคของผลิตภัณฑ์เครื่องกลและไฟฟ้า เช่น อุปกรณ์แมคคาทรอนิกส์ เป็นต้น

๗) สาขาวิชาเทคโนโลยีหุ่นยนต์อุตสาหกรรม (Industrial Robot Technology) โดยต้องศึกษาความรู้พื้นฐาน และทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในการติดตั้ง การว่าจ้าง และการบำรุงรักษา หุ่นยนต์อุตสาหกรรมสมัยใหม่ การออกแบบโครงสร้างเครื่องกล การจัดการไฟฟ้า เทคโนโลยีการตรวจจับ การจัดการอัจฉริยะ และสามารถมีส่วนร่วมในการจำลอง การเขียนโปรแกรม การดีบัก การดำเนินการ และการขยายระบบหุ่นยนต์อุตสาหกรรม และการบำรุงรักษาและการจัดการระบบแอปพลิเคชันหุ่นยนต์อุตสาหกรรม การจัดการการผลิต และความสามารถคุณภาพสูงและมีทักษะสูงที่ให้บริการในแนวหน้าของการผลิต เป็นต้น

๘) สาขาวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ประยุกต์ (Computer Application Technology) โดยต้องศึกษาความรู้พื้นฐาน และทักษะเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์และการประมวลผลข้อมูล มีความสามารถในการจัดการฐานข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การสร้างระบบแอปพลิเคชันข้อมูลขนาดใหญ่ การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่

๙) สาขาวิชาบริการเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence Technology Services) โดยต้องศึกษาความรู้พื้นฐานและทักษะเกี่ยวกับเทคโนโลยีแอปพลิเคชันของปัญญาประดิษฐ์ มีความสามารถในการพัฒนาแอปพลิเคชันเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ การจัดการและบำรุงรักษาระบบ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาแอปพลิเคชันที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์ การรวมระบบและการดำเนินงาน และการบำรุงรักษา การขายผลิตภัณฑ์และการให้คำปรึกษา การสนับสนุนด้านเทคนิคก่อนการขายและหลังการขาย เป็นต้น

๑๐) สาขาวิชาการบำรุงรักษาอุปกรณ์เครื่องกลและไฟฟ้าของอากาศยาน (Aircraft Mechanical and Electrical Equipment Maintenance) โดยต้องศึกษาความรู้พื้นฐาน และทักษะเกี่ยวกับไฟฟ้าของเครื่องบิน ระบบจ่ายไฟของเครื่องบิน ระบบและอุปกรณ์เสริมของเครื่องบิน มีความสามารถในการบำรุงรักษาระบบเครื่องกลไฟฟ้าและอุปกรณ์ของเครื่องบินพลเรือน และเป็นบุคลากรด้านเทคนิคและทักษะคุณภาพสูงที่เกี่ยวข้องกับการบำรุงรักษาระบบเครื่องกลไฟฟ้าของเครื่องบินพลเรือน และงานอื่น ๆ เป็นต้น

๑๑) สาขาวิชาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีพลังงานไฮโดรเจน (Hydrogen energy technology application) โดยต้องศึกษาความรู้พื้นฐาน และทักษะเกี่ยวกับทางเทคนิคของเทคโนโลยีพลังงานไฮโดรเจน และสามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและการบำรุงรักษาอุปกรณ์การผลิตไฮโดรเจน การจัดการกระบวนการผลิตไฮโดรเจน การจัดเก็บไฮโดรเจน การขนส่ง และการเติมสำหรับด้านเทคนิคของการเตรียมและการทำงานเชื้อเพลิงไฮโดรเจน และเป็นบุคลากรด้านเทคนิคและทักษะคุณภาพสูงสำหรับการประกอบและบำรุงรักษาเซลล์เชื้อเพลิงไฮโดรเจน การประยุกต์ใช้พลังงานไฮโดรเจน เป็นต้น

๑๒) สาขาวิชาเทคโนโลยียานยนต์พลังงานใหม่ (New Energy Vehicle Technology) โดยต้องศึกษาความรู้พื้นฐาน และทักษะเกี่ยวกับเทคโนโลยีไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ยานยนต์พลังงานใหม่ เทคโนโลยีตัวถังรถยนต์พลังงานใหม่ มอเตอร์ขับเคลื่อนและเทคโนโลยีการควบคุม โครงสร้างยานพาหนะพลังงานใหม่ เทคโนโลยีการควบคุมอิเล็กทรอนิกส์ การชาร์จเทคโนโลยียานยนต์พลังงานใหม่ และการบำรุงรักษา เป็นต้น

๑๓) สาขาวิชาเทคโนโลยียานยนต์อัจฉริยะ (Intelligent Vehicle Technology) โดยต้องศึกษาความรู้พื้นฐาน และทักษะเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ การควบคุมโปรแกรม การออกแบบวงจรอิเล็กทรอนิกส์ การออกแบบนวัตกรรมทางกลและเทคโนโลยีอื่น ๆ บุคลากรด้านเทคนิค และทักษะคุณภาพสูงที่มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับการพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์เครือข่ายอัจฉริยะและทำงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมได้ เป็นต้น

๑๔) สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Manufacturing Technology) โดยต้องศึกษาความรู้พื้นฐาน และทักษะเกี่ยวกับเทคโนโลยีและอุปกรณ์ของอุตสาหกรรม การผลิตอิเล็กทรอนิกส์สมัยใหม่ วัสดุและกระบวนการผลิต และมาตรฐานกระบวนการและการทดสอบความรู้ทางเทคนิค มีความสามารถในการติดตั้ง ตรวจสอบแก้จุดบกพร่อง ใช้งาน บำรุงรักษา และซ่อมแซม อุปกรณ์การผลิตอิเล็กทรอนิกส์สมัยใหม่ มีความสามารถในการวิเคราะห์ ออกแบบ และทดสอบผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นบุคลากรด้านเทคนิคและทักษะคุณภาพสูงในการผลิตอิเล็กทรอนิกส์สมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการผลิต ทดสอบ จัดการ และออกแบบการประกอบพื้นผิวและพัฒนาผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็ก เป็นต้น

๑๕) สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์สมัยใหม่ (Modern Logistics Management)

โดยต้องศึกษาความรู้พื้นฐาน และทักษะเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์สมัยใหม่ การจัดการโลจิสติกส์ระหว่างประเทศ เทคโนโลยีโลจิสติกส์ วิศวกรรมโลจิสติกส์ การจัดการ เศรษฐศาสตร์ และเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เชี่ยวชาญทฤษฎี วิธีการ และทักษะพื้นฐานของการจัดการโลจิสติกส์ในด้านการผลิตสมัยใหม่ การดำเนินงานและการไหลเวียนด้วยความสามารถในการวางแผนและวิเคราะห์โลจิสติกส์เพื่อแก้ปัญหาในทางปฏิบัติในการจัดการโลจิสติกส์ ตัวอย่างเช่น การดำเนินงาน การยกเครื่อง และการบำรุงรักษา อุปกรณ์โลจิสติกส์ การบำรุงรักษาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ ธุรกิจโลจิสติกส์ เช่น การจัดซื้อ การขนส่ง การจัดการคลังสินค้า การจัดจำหน่าย และการจัดการข้อมูลของสินค้า เป็นต้น

๑๖) สาขาวิชาเทคโนโลยีปิโตรเคมี (Petrochemical Technology)

โดยต้องศึกษาความรู้พื้นฐาน และทักษะเกี่ยวกับการใช้งานพื้นฐานของเทคโนโลยีการผลิตปิโตรเคมี และฝึกอบรมทางเทคนิคเบื้องต้นทางวิชาชีพในการกลั่นปิโตรเลียม การผลิตเอทิลีน การใช้ผลิตภัณฑ์น้ำมัน ความปลอดภัยทางเคมี ฯลฯ และสามารถกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม การผลิตเอทิลีน ปิโตรเคมี ทำงานในการดำเนินการผลิตการจัดการคุณภาพทางเทคนิค การตรวจสอบคุณภาพ การออกแบบทางวิศวกรรมและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ในการประยุกต์ใช้ผลิตภัณฑ์น้ำมัน อุตสาหกรรมเคมีอินทรีย์ การจัดเก็บและขนส่งผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี และอุตสาหกรรมอื่น ๆ เป็นต้น

๑๗) สาขาวิชาเทคโนโลยีชีวภาพเคมี (Chemical Biotechnology)

โดยต้องศึกษาความรู้พื้นฐาน และทักษะเกี่ยวกับกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ชีวเคมี การออกแบบกระบวนการและการพัฒนาเทคโนโลยีการใช้ทรัพยากรอย่างครอบคลุมในอุตสาหกรรมอาหารและหมัก และการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ทางชีวเคมี ความเชี่ยวชาญทางชีวเคมีและทักษะด้านเทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่ มีความสามารถในการจัดการการผลิต การจัดการคุณภาพ และการพัฒนาเทคโนโลยี เป็นต้น

๑๘) สาขาวิชาเกษตรสมัยใหม่ (Modern Agricultural Technology)

โดยต้องศึกษาความรู้พื้นฐาน และทักษะเกี่ยวกับเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ อุปกรณ์การเกษตรสมัยใหม่ เทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตร ฯลฯ และผสมผสานเทคโนโลยีการเกษตรแบบดั้งเดิมเข้ากับวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อให้เกิดการใช้เครื่องจักรกลการเกษตร กระแสไฟฟ้า และวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ เช่น เทคโนโลยีการเพาะปลูกแบบไม่ใช้ดิน เทคโนโลยีการทำฟาร์มเรือนกระจกอัจฉริยะ และเทคโนโลยีการฉีดพ่นด้วยโดรน เป็นต้น

๑๙) สาขาวิชาเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ (International Economy and Trade)

โดยต้องศึกษาความรู้พื้นฐาน และทักษะเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศและการค้า เศรษฐศาสตร์และการค้าระหว่างประเทศ เข้าใจสภาพเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศสมัยใหม่และสถานะการพัฒนา กฎหมายและแนวปฏิบัติด้านการค้าระหว่างประเทศที่มีอยู่และข้อปฏิบัติล่าสุด การดำเนินธุรกิจการค้าระหว่างประเทศและทักษะการดำเนินงานขั้นพื้นฐาน กระบวนการดำเนินการนำเข้าและส่งออกการค้า ทักษะการกรอกเอกสารการค้าต่างประเทศ จดหมายการค้าต่างประเทศ เพื่อเจรจาธุรกิจ เป็นต้น

๒๐) สาขาวิชาอีคอมเมิร์ซข้ามพรมแดน (Cross-border E-Commerce)

โดยต้องศึกษาความรู้พื้นฐาน และทักษะเกี่ยวกับอีคอมเมิร์ซข้ามพรมแดน การตลาดเครือข่ายอีคอมเมิร์ซข้ามพรมแดนคุณภาพสูง การวางแผนงาน การทำงานของแพลตฟอร์ม การวิเคราะห์ข้อมูล การตลาดด้วยภาพ การบริการลูกค้าออนไลน์ และงานอื่น ๆ เป็นต้น

สาขาวิชาต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งในการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนทางด้านวิชาชีพของสาธารณรัฐประชาชนจีนในหลักสูตรต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องตามบริบทความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในปัจจุบัน ซึ่งยังมีสาขาวิชาทางด้านวิชาชีพอีกมากมายที่สาธารณรัฐประชาชนจีนได้พัฒนาและปรับปรุงให้มีความทันสมัยและตอบโจทย์ความต้องการกำลังคนในสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของประเทศ

๓.๓ การจัดการศึกษาระบบทวิวุฒิระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

การจัดการศึกษาระบบทวิวุฒิในระดับอุดมศึกษา (Dual Degree) ของประเทศไทยนั้น ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยได้มีความร่วมมือจัดการศึกษาในรูปแบบดังกล่าวมากมาย โดยข้อมูลที่พบใน ๖ หลักสูตร “Dual Degree” (ปริญญาควบ) ที่สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยได้ทำความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ ประกอบด้วย

๑) หลักสูตร Twinning Engineering Programs (TEP) หรือวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สองสถาบันหลักสูตรนานาชาติ ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นอกจากคณะ SIIT หรือสถาบันเทคโนโลยีนานาชาติสิรินธร ที่ได้มีความร่วมมือในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ กว่า ๓ แห่งในต่างประเทศ ได้แก่ “University of Nottingham” จากประเทศอังกฤษ “The University of New South Wales (UNSW)” ของออสเตรเลีย “Katholieke Universiteit Leuven (KU Leuven)” ของประเทศเบลเยียม สำหรับการจัดการเรียนการสอนนั้น ใน ๒ ปีแรกจะได้เรียนที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อเรียนรู้ศาสตร์เบื้องต้น และหลักสูตรตามที่สภาวิศวกรไทยกำหนด หลังจากนั้นใน ๒ ปีหลัง นักศึกษาจะได้เดินทางไปเรียนที่ ๑ ใน ๓ สถาบันคู่สัญญา โดยเมื่อเรียนจบตามหลักสูตรความร่วมมือดังกล่าวแล้วจะได้ปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิตจากสถาบันอุดมศึกษาทั้ง ๒ สถาบัน คือ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ได้รับอนุมัติจากสภาวิศวกรไทย และจากสถาบันอุดมศึกษาข้างต้นในต่างประเทศที่นักศึกษาเลือกไปศึกษาต่อ สำหรับสาขาวิชาที่เปิดสอนและมีความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกัน ประกอบด้วย Chemical Engineering (วิศวกรรมเคมี) Civil Engineering (วิศวกรรมโยธา) Electrical Engineering (วิศวกรรมไฟฟ้า) Industrial Engineering (วิศวกรรมอุตสาหกรรม) และ Mechanical Engineering (วิศวกรรมเครื่องกล)

๒) หลักสูตร Politics and Global Studies (PGS) หรือหลักสูตรสหวิชาปริญญาควบ ระหว่างคณะรัฐศาสตร์ หลักสูตรนานาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับ “University of Essex” จากประเทศอังกฤษ และ “University of Queensland” ประเทศออสเตรเลีย โดยหลักสูตรนี้จะมุ่งเน้นเพื่อนำเสนอความรู้ที่หลากหลายเกี่ยวกับโลกและเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในหลากหลายแง่มุม พร้อมเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้คิด ค้นคว้า ทำความเข้าใจการเมืองในระดับโลก และเรียนรู้ความซับซ้อนทางสังคมที่หลากหลาย โดยผู้เรียนจะได้รับปริญญารัฐศาสตร์บัณฑิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสังคมศาสตร์บัณฑิต (BA Social Science) จากมหาวิทยาลัยคู่สัญญาที่เลือกไปศึกษาต่อ สำหรับการจัดการศึกษาจะแบ่งเป็น ๒ Tracks โดยมีสาขาเปิดสอน ดังนี้

๒.๑) Chula-Queensland Track โดยนักศึกษาจะต้องเรียนปี ๑ และปี ๔ ที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่วนปี ๒ – ๓ จะเรียนที่ University of Queensland มี ๒ สาขา คือ Development Major (สาขาวิชาการพัฒนา) กับ Social and Public Policy Major (สาขาวิชานโยบายสังคมและสาธารณะ)

๒.๒) Chula-Essex Track โดยนักศึกษาจะต้องเรียนปี ๑ – ๒ ที่ University of Essex และปี ๓ – ๔ เรียนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Department of Government (สาขาวิชาการปกครอง)

๓) หลักสูตร Chinese Language and Culture/ Business Chinese มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นหลักสูตรนานาชาติ ที่นักศึกษาจะต้องเรียนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด ส่วนวิชาเฉพาะจะเรียนเป็นภาษาจีน ซึ่งไม่เพียงได้ฝึกทักษะฟัง-พูด-อ่าน-เขียน และการแปลเท่านั้น แต่ยังมีรายวิชาเกี่ยวกับ สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ประวัติศาสตร์ ปรัชญา วรรณคดี และภูมิปัญญาจีน ควบคู่ไปด้วย ส่วนสถาบันอุดมศึกษาที่ทำความร่วมมือและเป็นคู่สัญญาด้วยก็คือ “Shanghai Jiao Tong University (SJTU)” ในเซี่ยงไฮ้ ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำและครองอันดับที่ ๔๗ ของโลกจากการจัดอันดับของ “QS World University Rankings” ปี ๒๐๒๑ โดยจะมีให้เลือกเรียนถึง ๓ แผนการเรียนด้วยกัน ดังนี้

แผน A : เรียนที่คณะศิลปศาสตร์ ๔ ปี ได้รับ ๑ ปริญญา

แผน B1: เรียนที่คณะศิลปศาสตร์ ณ Shanghai Jiao Tong University เป็นเวลา ๒ ปี และได้รับ ๒ ปริญญา คือ ศศ.บ.ภาษาจีน จากมหาวิทยาลัยมหิดล และ B.A. in Chinese Language and Culture จากมหาวิทยาลัยคู่สัญญา

แผน B2: เรียนที่คณะศิลปศาสตร์ ณ Shanghai Jiao Tong University เป็นเวลา ๒ ปี และได้รับ ๒ ปริญญา คือ ศศ.บ.ภาษาจีน จากมหาวิทยาลัยมหิดล และ B.A. in Business Chinese จากมหาวิทยาลัยคู่สัญญา

๔) หลักสูตร International College of Digital Innovation (ICDI) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นหลักสูตรปริญญา ๒ + ๒ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่กับหลักสูตรนานาชาติ วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขานวัตกรรมดิจิทัล หรือ “International College of Digital Innovation (ICDI)” โดยที่นักศึกษาจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต กฎหมายอินเทอร์เน็ต การตลาดระหว่างประเทศ และธุรกิจระหว่างประเทศ ผ่านการสอนการดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จในยุคดิจิทัล ความพิเศษก็คือทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ทำคู่สัญญากับอีก ๔ สถาบันใน ๓ ประเทศ โดยแบ่งพาร์ทการเรียนคือ ๒ ปีแรกเรียนที่ประเทศไทย แล้วอีก ๒ ปีเรียนที่สถาบันอุดมศึกษาคู่สัญญาที่มีความร่วมมือกันที่เลือก โดยแต่ละแห่งจะมีสาขาและความน่าสนใจแตกต่างกัน ดังนี้

๔.๑) University of Electronic Science and Technology of China (UESTC) สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยผู้ที่สำเร็จการศึกษาจะให้วุฒิปริญญาวิทยาศาสตร สาขาวิศวกรรมสารสนเทศ และซอฟต์แวร์ (Information & Software Engineering) ทั้งนี้ ในการจัดการเรียนการสอนนั้น นักศึกษาจะได้เรียนภาษาจีนควบคู่ไปด้วย

๔.๒) East China University of Science and Technology (ECUST) สาธารณรัฐประชาชนจีนจะให้วุฒิปริญญาเศรษฐศาสตร์และการค้าระหว่างประเทศ แตกต่างจากที่อื่นตรงที่นอกจากจะได้เรียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมของจีนแล้ว ยังให้นักศึกษาฝึกงานในเทอมสุดท้ายอีกด้วย

๔.๓) Curtin University เมืองเพิร์ท ประเทศออสเตรเลีย ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจะได้คุณวุฒิปริญญาวิทยาศาสตร สาขาวิทยาศาสตรข้อมูล (Data Science) สิ่งสำคัญคือหากนักศึกษาเรียนที่ประเทศไทยแล้วได้เกรด CWA $\geq 75\%$ จะได้รับทุน ๑๐% เมื่อไปเรียนต่อที่สถาบันอุดมศึกษา คู่สัญญา

๔.๔) University of Strathclyde เมืองกลาสโกว์ ประเทศสกอตแลนด์ จะให้วุฒิ
ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต โดยผู้เรียนจะได้รับความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ข้อมูลช่วงเรียนที่ประเทศไทย
เพราะเป็น ๒ ศาสตร์ที่จำเป็นต่อการทำธุรกิจในยุคดิจิทัล

๕) หลักสูตร International Double Degree Program (IDDP) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
หรือหลักสูตร IDDP หลักสูตรเป็นความร่วมมือที่มีต่อเนื่องมากกว่า ๒๐ ปี ระหว่างภาควิชาวิศวกรรม
การบิน คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับ The Royal Melbourne Institute of
Technology (RMIT University) ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำทางด้านนวัตกรรม ตั้งอยู่ที่เมือง
เมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนจบมีทักษะครบทั้งด้านวิศวกรรมการบินและ
การบริหารธุรกิจ ทั้งนี้ หลักสูตร IDDP จะเรียนประมาณ ๕ ปีครึ่ง โดยจะได้เรียนที่ RMIT University
ประมาณ ๑ - ๒ ปีครึ่ง เมื่อเรียนจบจะได้ปริญญา ๒ ใบจาก ๒ สาขาที่เรียน ได้แก่ ปริญญาวิศวกรรม
ศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิตจากสถาบันอุดมศึกษา
คู่สัญญาที่ประเทศออสเตรเลีย

๖) หลักสูตร Luxury Brand Management (SUIC) มหาวิทยาลัยศิลปากร ในสาขา
การจัดการตราสินค้าหรูหรา (Luxury Brand Management) ที่มุ่งเน้นเรื่องเทคนิคการบริหารธุรกิจ
ในการจัดการตราสินค้าหรูหราและอุตสาหกรรมแฟชั่น โดยทางคณะได้ทำคู่สัญญากับ Paris School of
Business (PSB) ซึ่งเป็นโรงเรียนธุรกิจแฟชั่นชื่อดังระดับโลกจากประเทศฝรั่งเศส โดยจะต้องเรียนที่ PSB
ตอนปี ๓ เทอม ๒ โดยใช้ภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด

หลักสูตรทวิวุฒิ หรือ Dual Degree ดังกล่าวข้างต้น เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งที่มีการ
จัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ได้มีความร่วมมือในการจัด
หลักสูตรการศึกษาร่วมกัน เพื่อการสร้างโอกาสให้นักศึกษาได้เข้าถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของทั้ง
สองประเทศที่มีความแตกต่างกันในบริบทต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้เปิดโลกทัศน์ใหม่
ในการศึกษา มีโอกาสที่ได้รับคุณวุฒิการศึกษาเพิ่มขึ้น และมีโอกาสที่จะเลือกทำงานตามสายงานที่สำเร็จ
การศึกษา ทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ

๓.๔ แนวทางการขับเคลื่อนและยกระดับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิในประเทศไทย

สำหรับแนวทางในการขับเคลื่อนและยกระดับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ
ในประเทศไทยนั้น มีลำดับขั้นตอนในการดำเนินงานและการทำความร่วมมือจัดการเรียนการสอน
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) รูปแบบทวิวุฒิ (Co-Certificate) ในที่นี้ขอยกตัวอย่าง
แนวทางการดำเนินงานทำความร่วมมือจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิของสถาบันการอาชีวศึกษา
กรุงเทพมหานคร ที่มีการดำเนินการทำความร่วมมือจัดการศึกษาระบบดังกล่าวกับสถานศึกษาที่จัด
การเรียนการสอนทางด้านวิชาชีพกับสาธารณรัฐประชาชนจีนมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีหลักการและเหตุผล
ที่สำคัญและเป็นจุดเปลี่ยนที่สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานครดำเนินการตามที่รัฐบาลได้ประกาศ
นโยบาย Thailand 4.0 เพื่อให้การขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ
ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ โดยกำหนดวาระในการการขับเคลื่อนการดำเนินการออกเป็น
๕ วาระด้วยกัน ได้แก่

- ๑) การเตรียมคนไทย ๔.๐ เพื่อก้าวสู่โลกที่หนึ่ง
- ๒) การพัฒนาคลัสเตอร์เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต
- ๓) บ่มเพาะผู้ประกอบการและพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม
- ๔) เสริมความเข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในประเทศผ่านกลไกของ ๑๘ กลุ่มจังหวัด และ ๗๗ จังหวัด
- ๕) บูรณาการอาเซียนเชื่อมประเทศไทยสู่ประชาคมโลก

ซึ่งนโยบายดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของประธานาธิบดี สีจิ้นผิง ที่กำหนดเส้นทางสายไหม One Belt One Road หรือ “หนึ่งแถบ หนึ่งเส้นทาง” โดยเส้นทางนี้ประกอบด้วยเครือข่ายถนนและเส้นทางรถไฟเชื่อมจีนกับยุโรปผ่านเอเชียกลาง ซึ่งประธานาธิบดีสีจิ้นผิง ได้กล่าวเปิดตัวโครงการ “เส้นทางสายไหมทางทะเล” ที่เชื่อมต่อท่าเรือจีนกับท่าเรือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียใต้ ตะวันออกกลาง และยุโรป ตลอดเส้นทางบกและเส้นทางทะเล จะมีการลงทุนปรับปรุงท่าเรือ และสร้างศูนย์การผลิตอุตสาหกรรมและการค้าขึ้น โดย “เส้นทางสายไหมใหม่” (New Silk Road) แบ่งเป็นเส้นทางสายไหมทางบก (Silk Road Economic Belt : One Belt) และเส้นทางสายไหมทางทะเล (Maritime Silk Road : One Road) มีวัตถุประสงค์เพื่อเชื่อมโยงเศรษฐกิจของทวีปเอเชีย ยุโรป และแอฟริกาเข้าด้วยกัน เส้นทางสายไหมใหม่นี้จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประชาคมโลก เนื่องจากเป็นนโยบายการพัฒนาที่มีมูลค่าสูงที่สุดเท่าที่เคยมีมา และเป็นนโยบายที่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศมากที่สุดของโลก และประเทศไทยก็ได้แสดงจุดยืนสนับสนุนแนวคิดนโยบายดังกล่าวด้วยการกำหนดให้มีโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อให้นักลงทุนจากนานาประเทศเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยใช้ EEC เป็นฐานการผลิตที่เชื่อมต่อกับระบบเศรษฐกิจทั่วโลก

สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่และภารกิจหลักในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ทั้งในระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยี จึงได้ทำความร่วมมือเพื่อพัฒนากำลังคนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในสาขาที่สอดคล้องกับนโยบาย Thailand 4.0 ในระบบทวิวุฒิ (Co-Certificate) โดยผู้เรียนในระบบดังกล่าวจะต้องเรียนในประเทศไทย เป็นระยะเวลา ๑ - ๒ ปี (ขึ้นอยู่กับความร่วมมือในแต่ละหลักสูตร) และเรียนที่สาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นระยะเวลา ๑ ปี ฝึกงานและฝึกประสบการณ์วิชาชีพในประเทศไทย เป็นระยะเวลา ๑ ปี เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษา จะได้รับวุฒิปัตร์สำเร็จการศึกษาจากทั้ง ๒ ประเทศ โดยที่สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร เริ่มดำเนินการทำความร่วมมือจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิมาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ที่ผ่านมา โดยมีนักศึกษาที่เข้าร่วมการศึกษาในระบบดังกล่าว ที่สำเร็จการศึกษาและได้คุณวุฒิและวุฒิปัตร์การศึกษาไปแล้วกว่า ๑๑๒ คน โดยนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรในระบบทวิวุฒิ ดังกล่าวนี้นับเป็นบุคคลที่มีสมรรถนะสูง มีความรู้ความสามารถ มีทักษะความเชี่ยวชาญที่ดี สามารถปฏิบัติงานได้จริงหลังสำเร็จการศึกษา ซึ่งประเด็นดังกล่าว สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่กำหนดว่า “ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง เพื่อการพัฒนาประเทศ”

วัตถุประสงค์

- ๑) ให้นักศึกษาได้รับความรู้และฝึกประสบการณ์วิชาชีพในเทคโนโลยีใหม่ ๆ
- ๒) เพื่อแลกเปลี่ยนภาษาและวัฒนธรรม
- ๓) เพื่อพัฒนากำลังคนของประเทศให้มีสมรรถนะสูง

ขั้นตอนการดำเนินการทำความร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ

๑) สำรวจข้อมูลของหน่วยงาน องค์กร และสถานศึกษาทางด้านวิชาชีพของสาธารณรัฐประชาชนจีนที่มีความโดดเด่น และจัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพในสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ EEC ทั้ง ๕ อุตสาหกรรมเดิม (First S-Curve) ประกอบด้วย อุตสาหกรรมยานยนต์แห่งอนาคต อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร และอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และ ๕ อุตสาหกรรมใหม่ (New S-Curve) ประกอบด้วย อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ และอุตสาหกรรมดิจิทัล เป็นต้น

๒) เมื่อได้ข้อมูลและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องตาม ข้อ ๑) แล้ว ก็ดำเนินการประสานงานและความร่วมมือไปยังหน่วยงาน องค์กร และสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพที่จะเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับระบบการจัดการเรียนการสอนและการจัดหลักสูตรการเรียนรู้อาชีวศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เป็นเป้าหมาย ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน

๓) นำคณะผู้บริหารระดับสูง และผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดร่วมเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาและวิชาชีพ ณ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพ ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อศึกษาดูงานและเรียนรู้กระบวนการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมทางด้านวิชาชีพที่มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ต่าง ๆ มาขับเคลื่อนและจัดการศึกษา เพื่อหารือถึงแนวทางในการทำความร่วมมือจัดการศึกษาและจัดหลักสูตรการศึกษาร่วมกันในเบื้องต้น

๔) เชิญผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดทั้งหมดร่วมประชุมชี้แจงโครงการและให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่สนใจจัดกระบวนการศึกษาระบบทวิภูมิตั้งกล่าวแจ้งความประสงค์และความพร้อมในสาขาวิชาที่ต้องการทำความร่วมมือจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในระบบทวิวุฒิร่วมกับสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

๕) ติดต่อและประสานงานเพื่อคัดเลือกสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ผ่านเครือข่ายบริษัทฯ ซึ่งเป็นผู้แทนด้านการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน

๖) จัดทำหนังสือขออนุญาตลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนรูปอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ (Co-Certificate) จากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๗) นำผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัด เดินทางไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อดำเนินการลงนามความร่วมมือในการจัดการศึกษา และเปิดป้ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิร่วมกัน โดยในบางสาขาวิชาจะมีการลงนามและเปิดป้ายความร่วมมือจัดการศึกษาในประเทศไทย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมและข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของทั้งสองประเทศ

๘) จัดประชุมเพื่อชี้แจงแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร และการจัดแผนการเรียนการสอน

๙) จัดประชุมเพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองนักศึกษา เพื่อให้รับทราบในเรื่องของทุนการศึกษาที่ได้รับ และค่าใช้จ่ายที่ผู้ปกครองต้องรับผิดชอบ

๑๐) สรุปรายชื่อและจัดส่งรายชื่อนักศึกษาพร้อมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการจัดการเรียนอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิ สำหรับใช้เป็นข้อมูลประกอบการขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา

๑๑) เตรียมความพร้อมด้านการเรียนภาษาจีนให้กับนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ทั้งในแบบ Onsite และแบบ Online

๑๒) จัดให้มีการสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีนให้ได้มาตรฐาน HSK (Hànyǔ Shuǐpíng Kǎoshì, 汉语水平考试) ไม่ต่ำกว่า ระดับ ๒ ก่อนที่จะเดินทางไปศึกษาต่อในสาขาวิชาที่ลงทะเบียนไว้ ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน

๑๓) จัดปฐมนิเทศนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการจัดการเรียนการสอนในระบบทวิวุฒิ เพื่อชี้แจงแนวทาง ขั้นตอนและการปฏิบัติตัวในการศึกษาเรียนรู้ รวมทั้งการศึกษาขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และการปฏิบัติตนตามกฎหมายของสาธารณรัฐประชาชนจีน

๑๔) จัดให้มีการสอนเสริมในรูปแบบ Online ในรายวิชาต่าง ๆ ที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นที่ต้องเรียนรู้

๑๕) จัดส่งครูนิเทศก์ไปทำการนิเทศการเรียนการสอนนักศึกษาที่ร่วมเข้าโครงการจัดการศึกษาในระบบทวิวุฒิในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพที่มีความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกัน ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน

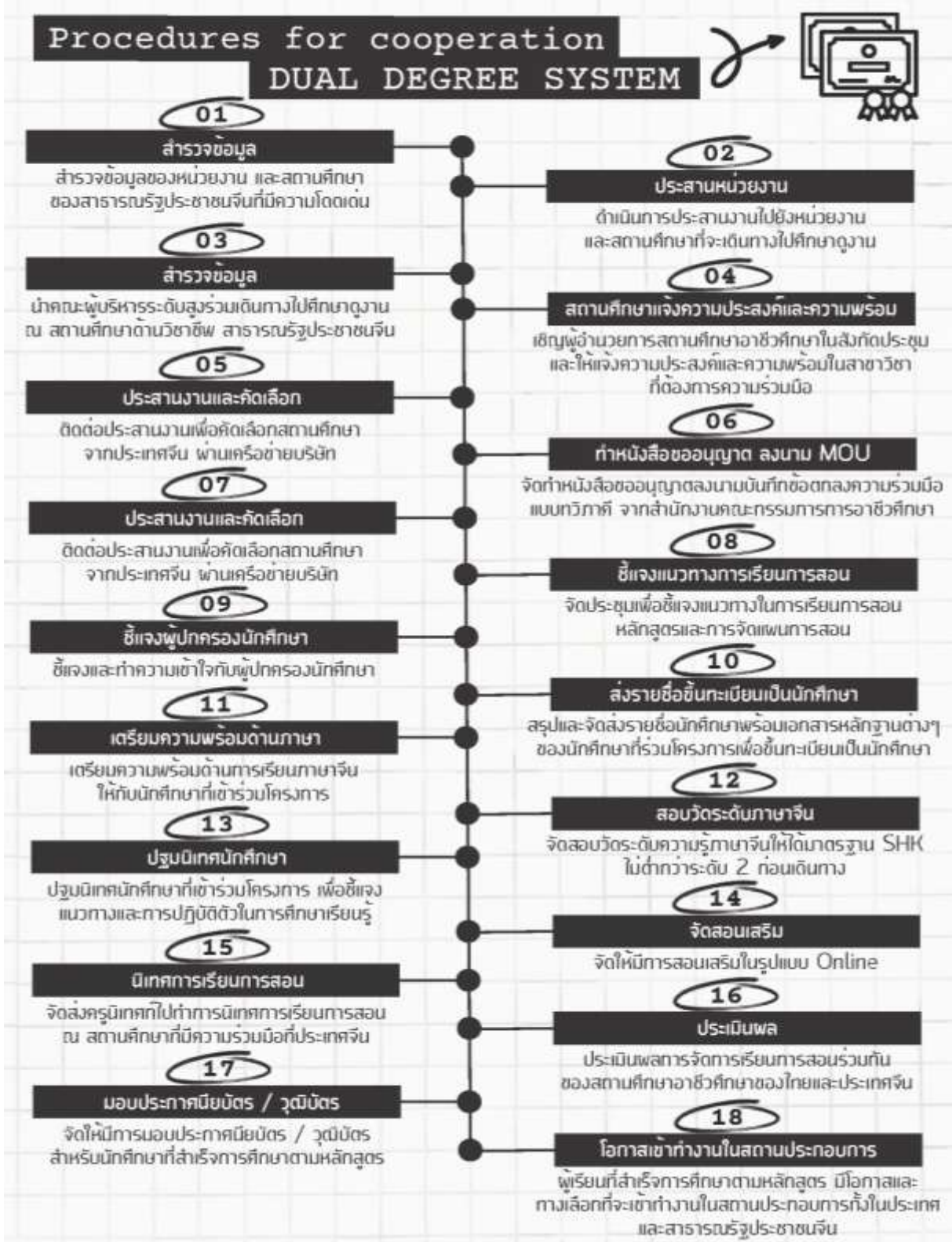
๑๖) จัดให้มีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนร่วมกันของสถานศึกษาอาชีวศึกษาของทั้งสองประเทศ ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของไทยและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพของสาธารณรัฐประชาชนจีน

๑๗) จัดให้มีการมอบประกาศนียบัตร /วุฒิบัตร สำหรับนักศึกษาที่ร่วมเข้าโครงการจัดการศึกษาในระบบทวิวุฒิที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ร่วมกันทั้งในรูปแบบ Onsite และแบบ Online

๑๘) ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ ซึ่งเป็นความร่วมมือในการจัดการหลักสูตรร่วมกันระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของไทยและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพของสาธารณรัฐประชาชนจีน มีโอกาสและทางเลือกที่จะเข้าทำงานในสถานประกอบการต่าง ๆ ทั้งในประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาชนจีน ตามสาขาวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษามา อีกทั้งยังสามารถที่จะเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในระดับที่สูงขึ้นได้อีกด้วย

สำหรับขั้นตอนการดำเนินการทำความเข้าใจจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิข้างต้น เป็นขั้นตอนการดำเนินการประสานความร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิ ที่ดำเนินการโดยสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้ได้รับทราบข้อมูลและแนวปฏิบัติในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ อันนำไปสู่ความเข้มแข็งในความร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิที่มีการขยายผลความร่วมมือและความสำเร็จดังกล่าวไปยังสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพของสาธารณรัฐประชาชนจีนเพิ่มเติม ซึ่งผลลัพธ์ของความร่วมมือในการจัดการศึกษา

อาชีพศึกษาในระบบทวิวุฒิดังกล่าวจะส่งผลสำคัญต่อนักศึกษาหรือตัวผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ผู้เรียนจะได้รับโอกาสต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ทั้งโอกาสในการทำงานในสาขาวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษามา ที่ได้รับค่าตอบแทนตามความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่กำหนด รวมทั้งเข้ารับการศึกษาคือ ในระดับที่สูงขึ้นทั้งในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังแสดงขั้นตอนต่าง ๆ ตามภาพที่ ๓.๑

ภาพที่ ๓.๑ ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินการทำความร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ ที่ดำเนินการโดยสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาได้คุณวุฒิการศึกษา ทั้ง ๒ ประเทศ
- ๒) นักศึกษาสามารถที่จะสื่อสารภาษาจีนในระดับปฏิบัติการได้ ซึ่งสามารถที่จะพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้และยกระดับการสื่อสารให้สูงขึ้นเพื่อต่อยอดและขยายผลในทางธุรกิจได้
- ๓) นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิจะได้รับค่าตอบแทนที่สูงกว่านักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในระบบและหลักสูตรปกติ
- ๔) ประเทศไทยมีบุคลากรที่มีสมรรถนะสูงเพิ่มขึ้น ตอบสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้เป็นอย่างดี

๓.๕ บทวิเคราะห์แนวทางการจัดทำหลักสูตรการศึกษาร่วมในระบบทวิวุฒิ

จากสาระสำคัญที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการสนับสนุนการศึกษาสายอาชีพของรัฐบาล สาธารณรัฐประชาชนจีน อีกนัยหนึ่ง คือ ต้องการให้โอกาสและผลักดันให้แรงงานในพื้นที่ที่ห่างไกลจากเมืองใหญ่ มีทางเลือกในการศึกษาเพื่อฝึกทักษะเฉพาะด้านที่มีประโยชน์กับการพัฒนาตนเองและสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นได้ นโยบายการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาสายอาชีพ เพื่อปรับปรุงคุณภาพโดยรวมของแรงงาน เพิ่มทางเลือกของงานและอาชีพ และสุดท้ายคือการยกระดับโครงสร้างอุตสาหกรรมของประเทศให้ดีขึ้นได้

สาระสำคัญเกี่ยวกับหลักการและความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ ความร่วมมือจัดการเรียนการสอนระบบทวิวุฒิ Co-Certificate ระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศไทยกับสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพของสาธารณรัฐประชาชนจีนที่มีแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษา มีการจัดการศึกษาในหลักสูตรใหม่ ๆ โดยมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา นำระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะเห็นได้ว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพอย่างมาก สำหรับความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิของสาธารณรัฐประชาชนจีนกับประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่สถานศึกษาอาชีวศึกษาจะดำเนินลงนามความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกันในสาขาวิชาที่ตอบโจทย์ต่อการผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาในประเทศไทยได้เป็นอย่างดี โดยมีการจัดหลักสูตรและบูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอนในสาขาวิชาเดียวกัน หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน รวมถึงการจัดการเรียนการสอนในสาขาที่คล้ายกันหรือใกล้เคียงกัน อาทิ เช่น

ตารางที่ ๓.๓ ตัวอย่างแนวทางการบูรณาการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ

สาขาวิชาของสาธารณรัฐประชาชนจีน	สาขาวิชาของประเทศไทย
- สาขาวิชาเทคโนโลยีแมคคาทรอนิกส์ - สาขาวิชาเทคโนโลยีหุ่นยนต์อุตสาหกรรม	- สาขาแมคคาทรอนิกส์และหุ่นยนต์
- สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมรถไฟ - สาขาวิชาเทคโนโลยีการบำรุงรักษาที่ครอบคลุมของรถไฟความเร็วสูง - สาขาวิชาอาณัติสัญญาณและควบคุมรถไฟอัตโนมัติ - สาขาวิชาเทคโนโลยีการจ่ายพลังงานรถไฟ	- สาขาเทคนิคเครื่องกลและระบบขนส่งทางราง - สาขาเทคนิคบำรุงรักษาในระบบขนส่งทางราง - สาขาเทคนิคควบคุมและซ่อมบำรุงระบบขนส่งทางราง - สาขาระบบขนส่งทางราง - สาขาไฟฟ้าระบบราง

สาขาวิชาของสาธารณรัฐประชาชนจีน	สาขาวิชาของประเทศไทย
- สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์สมัยใหม่	- สาขาการจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชน - สาขาการจัดการโลจิสติกส์
- สาขาวิชาการบำรุงรักษาอุปกรณ์เครื่องกลและไฟฟ้าของอากาศยาน	- สาขาช่างอากาศยาน
- สาขาวิชาเทคโนโลยียานยนต์อัจฉริยะ - สาขาวิชาเทคโนโลยียานยนต์พลังงานใหม่	- สาขายานยนต์ไฟฟ้า - สาขาเทคนิคยานยนต์ไฟฟ้า - สาขายานยนต์สมัยใหม่
- สาขาวิชาเกษตรสมัยใหม่	- สาขาเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming)
- สาขาวิชาอีคอมเมิร์ซข้ามพรมแดน	- สาขา E-commerce

จากแนวทางการบูรณาการจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ ตามที่ได้แสดงรายละเอียดไว้ข้างต้นแล้วนั้น มีการพิจารณาเทียบเคียง สาขาวิชาจากหลักสูตรของสาธารณรัฐประชาชนจีน มาบูรณาการและเทียบเคียงกับหลักสูตรอาชีวศึกษาของประเทศไทย ที่ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นที่ต้องการ และสอดคล้องกับกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่ในประเทศไทยด้วยนั้น มีแนวคิดและหลักการในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในสาขาวิชาเดียวกัน สาขาวิชาที่ใกล้เคียงกันหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน และจัดกระบวนการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่คล้ายคลึงกันหรือใกล้เคียงกัน ตามที่ปรากฏในตารางที่ ๓.๓ ซึ่งเป็นตัวอย่างแนวทางในการบูรณาการและการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ ในภาพรวมจะมีหลักสูตรต่างๆ ที่สามารถบูรณาการความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกันได้ในหลายหลักสูตร และสามารถบริหารจัดการหลักสูตรร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้เห็นได้ว่าการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิ นั้น สถานศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่ จึงเลือกที่จะทำความร่วมมือกับสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษา กับสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นเป้าหมายสำคัญในลำดับต้น ๆ ของการทำความร่วมมือจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิ

ในการจัดทำหลักสูตรการเรียนร่วมกันของสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งสองประเทศนั้น จะต้องมีการประชุมหาข้อสรุปในบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาร่วมกัน โดยจะมีการบูรณาการหลักสูตรในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาสาระและรายละเอียดของเนื้อหาวิชาที่ใกล้เคียงกัน และสามารถที่จะจัดการศึกษาได้ทั้งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของทั้งสองประเทศ รวมทั้งการฝึกประสบการณ์วิชาชีพพร้อมกันไปด้วย ดังนั้น เพื่อความชัดเจนในการศึกษาและการทำความเข้าใจในกระบวนการจัดทำหลักสูตรการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ หรือการจัดทำหลักสูตรการศึกษาร่วมในระบบทวิวุฒิ จึงขอเสนอตัวอย่างแนวทางการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนที่เป็นการบูรณาการและจัดทำหลักสูตรร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ ระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศไทย คือ วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน คือ Hebei Software Institute ในการบูรณาการความร่วมมือจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนร่วมกันในหลักสูตรการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาเทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล สาขางานธุรกิจ E-Commerce ที่แสดงรายละเอียดในการจัดการศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ ดังภาพ

วิทยาลัยพัฒนบริหารการสูงศักดิ์
แผนกลยุทธ์ฉบับปรับปรุง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 (ปรับปรุง พ.ศ. 2563) ประเภทวิชา บริหารการสูงศักดิ์
สาขาวิชาเทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล สาขางานธุรกิจคอมพิวเตอร์ (รหัส 66) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีการเกษตร ๖-๖-5

ภาคเรียนที่ 1/2566			ภาคเรียนที่ 2/2566			ภาคเรียนที่ 3/2567			ภาคเรียนที่ 4/2567		
รหัส	รายวิชา	ท ป น	รหัส	รายวิชา	ท ป น	รหัส	รายวิชา	ท ป น	รหัส	รายวิชา	ท ป น
30000-1101	1. หมวดวิชาเตรียมความพร้อม ศึกษาศาสตร์วิชาชีพ	3 0 3	30000-1401	1. หมวดวิชาเตรียมความพร้อม ศึกษาศาสตร์วิชาชีพ	3 0 3				30000-1301	1. หมวดวิชาเตรียมความพร้อม ศึกษาศาสตร์วิชาชีพ	2 2 3
30000-1201	2. หมวดวิชาเตรียมความพร้อม ศึกษาศาสตร์วิชาชีพ	3 0 3	30000-1501	2. หมวดวิชาเตรียมความพร้อม ศึกษาศาสตร์วิชาชีพ	3 0 3				30000-1605	2.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	2 0 2
30000-1610	3. หมวดวิชาเตรียมความพร้อม ศึกษาศาสตร์วิชาชีพ	0 2 1	30000-1203	3. หมวดวิชาเตรียมความพร้อม ศึกษาศาสตร์วิชาชีพ	1 2 2				30000-1216	3.1 การศึกษานานาชาติ และการศึกษานานาชาติ	0 2 1
56 นบ	2. หมวดวิชาเตรียมความพร้อม ศึกษาศาสตร์วิชาชีพ	2 2 3	30001-1055	2. หมวดวิชาเตรียมความพร้อม ศึกษาศาสตร์วิชาชีพ	2 2 3				30000-1001	2.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์	2 2 3
15 นบ	2.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	2 2 3	30200-1002	2.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	2 2 3				30204-2003	2.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	2 2 3
30001-1002	2.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์	2 2 3	30204-2004	2.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์	2 2 3				30204-2006	2.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์	2 2 3
21 นบ	2.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ วัฒนธรรม และสุนทรียะ ศึกษา	2 2 3	30204-2005	2.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ วัฒนธรรม และสุนทรียะ ศึกษา	2 2 3				30204-2007	2.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ วัฒนธรรม และสุนทรียะ ศึกษา	2 2 3
30204-2001	2.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ	2 2 3	30204-2002	2.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ	2 2 3				30204-2401	2.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ	2 2 3
30204-2002	2.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	2 2 3	30204-2405	2.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	2 2 3				30204-2403	2.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	2 2 3
30204-2003	2.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	2 2 3	30204-2401	2.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	2 2 3				30204-8001	2.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	2 2 3
12 นบ	2.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	2 2 3	30204-2403	2.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	2 2 3				30204-8001	2.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	2 2 3
30204-2404	2.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ	2 2 3	30204-2401	2.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ	2 2 3				30204-8001	2.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ	2 2 3
6 นบ	2.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	2 2 3	30204-2405	2.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	2 2 3				30204-8001	2.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	2 2 3
30204-2004	2.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	2 2 3	30204-2401	2.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	2 2 3				30204-8001	2.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	2 2 3
30000-2001	3.1 การศึกษานานาชาติ และการศึกษานานาชาติ	0 2 0	30000-2002	3.1 การศึกษานานาชาติ และการศึกษานานาชาติ	0 2 0				30000-2001	3.1 การศึกษานานาชาติ และการศึกษานานาชาติ	0 2 0
	รวม (ตามข้อได้ค่า)	18 16 25		รวม (ตามข้อได้ค่า)	20 14 26					รวม (ตามข้อได้ค่า)	18 20 28

Confidential

นอกจากความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิ ร่วมกับสาธารณรัฐประชาชนจีนแล้ว เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้เข้าถึงการเรียนรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ลักษณะงานที่มีอยู่จริงในปัจจุบัน การพัฒนาระบบงานในอนาคต รวมทั้งโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ การได้งานทำหลังสำเร็จการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงควรต้องพิจารณาแนวทางการทำความร่วมมือและบูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอนในการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิวุฒิกับกลุ่มประเทศต่าง ๆ เพิ่มเติม โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่มีความโดดเด่นในการจัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพ ซึ่งจะเป็แนวทางหนึ่งในการขยายผลและความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิร่วมกันต่อไปในอนาคตได้ โดยสรุปแนวทางในการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศต่าง ๆ ที่ควรมีการขยายผลความร่วมมือในการจัดการศึกษาระบบทวิวุฒิเพิ่มเติม มีดังนี้

๑) สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี โดยที่เยอรมนี คือต้นแบบการจัดการอาชีวศึกษาที่ประสบความสำเร็จแห่งหนึ่ง ซึ่งหลายประเทศได้นำแนวคิดของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมาปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งในส่วนของประเทศไทยเองก็ได้นำ "ระบบคู่ขนาน (Dual System)" หรือที่คุ้นเคยกับชื่อ "ทวิภาคี" มาใช้ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ห้องเรียนอาชีวศึกษาของนักเรียนเยอรมันจะเน้นการลงมือทำหรือเน้นภาคปฏิบัติเป็นหลัก โดยมีหลักสูตรที่ได้รับการรับรองกว่า ๓๕๐ วิชาชีพ ผู้เรียนจะได้ลงนามในสัญญาฉบับกับบริษัทหรือสถานประกอบการในฐานะนักศึกษาใน ๑ สัปดาห์ และจะต้องไปเรียนในสถานศึกษาที่สถานประกอบการจัดให้ ๑ - ๒ วัน ควบคู่กับการเรียนภาคปฏิบัติในบริษัทหรือสถานประกอบการอีก ๓ - ๔ วัน แน่นนอนว่าขณะเรียนได้ทั้งประสบการณ์ในวิชาชีพ เงินเดือน เมื่อจบการศึกษาผู้เรียนมีอาชีพมั่นคง เพราะมีคุณวุฒิการศึกษาได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศ แม้จะไม่ได้ทำงานต่อในบริษัทเดิม ก็ยังมีบริษัทอื่นพร้อมรับเข้าทำงานตลอด

๒) ประเทศญี่ปุ่น ห้องเรียนอาชีวศึกษาของประเทศญี่ปุ่นขึ้นชื่อเรื่องความหลากหลายจากสถิติที่เคยมีการสำรวจ พบว่า ศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพและวิทยาลัยอาชีวศึกษาทั่วไป มีการเปิดสาขาวิชาชีพให้เลือกเรียนรวมถึง ๓,๙๖๘ สาขา เพื่อผลิตแรงงานระดับกึ่งฝีมือ+ช่างฝีมือ และทำให้นักเรียนมีโอกาสเลือกเรียนในสาขาที่ตรงกับสิ่งที่ "อยากเป็น" มากที่สุด นอกจากนี้ ญี่ปุ่นยังมีการจัดตั้งกรมการตรวจสอบและปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรการอาชีวศึกษาโดยเฉพาะ เพื่อให้การศึกษาด้านสายอาชีพมีประสิทธิภาพสูง สามารถเพิ่มเครื่องมือ และอุปกรณ์ที่เอื้อประโยชน์ด้านการศึกษาได้ทันต่อการพัฒนาของอุตสาหกรรม นักเรียนญี่ปุ่นที่จบมามีความรู้ ทักษะและมีความชำนาญการในสาขานั้น ๆ ซึ่งอัตราการได้งานทำของผู้เรียนก็จะสูงตามไปด้วย

๓) สหรัฐอเมริกา ห้องเรียนอาชีวศึกษาของสหรัฐอเมริกาแบ่งหลัก ๆ ได้เป็น ๕ ประเภท คือ อาชีวศึกษาเกษตร การบริการและจำหน่าย การช่างและการอุตสาหกรรม คหกรรมศาสตร์ และผู้ช่วยทางสาธารณสุข แต่แตกออกไปหลายหลักสูตร โดยทั่วไปการจัดการเรียนการสอนจะใช้ระยะเวลาเรียนน้อย ส่วนใหญ่อยู่ที่ ๑ - ๒ ปี ค่าใช้จ่ายในการเรียนไม่สูงและถูกกว่าการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีระบบการเรียนที่เข้มข้น เมื่อสำเร็จการศึกษาออกมาก็จะมีตำแหน่งงานรองรับพร้อมเงินเดือนที่ได้รับค่อนข้างสูง

๔) เครือรัฐออสเตรเลีย ออสเตรเลียเป็นประเทศที่เห็นความสำคัญของการศึกษากับตลาดแรงงานค่อนข้างมาก ผู้เรียนที่เลือกเดินเส้นทางสายอาชีพจะมีระบบการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ (VET) รองรับ เป็นการจัดการศึกษาที่มีความหลากหลายมาก มีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่ผสมผสานการเรียนกับการทำงานเข้าด้วยกัน ผู้เรียนหรือที่นี้เรียกว่าช่างฝึกหัดต้องเข้าไปเรียน

ที่สถาบันเทคนิคและการศึกษาต่อเนื่อง TAFE ของรัฐบาล เพื่อฝึกอาชีพและทักษะฝีมือให้เป็นไปตามความต้องการของอุตสาหกรรม นายจ้างสามารถเข้าร่วมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะให้กับพนักงานได้ เรียกว่าตัวหลักสูตรตอบสนองได้ทั้งความต้องการของนายจ้างและลูกจ้าง

๕) ประเทศสิงคโปร์ รัฐบาลสิงคโปร์เอาจริงเอาจังกับปัญหาด้านอาชีวศึกษามาก แต่เดิมสิงคโปร์มีวิทยาลัยอาชีวศึกษากระจายตัวกว่า ๑๐ แห่ง แต่ปัจจุบันสิงคโปร์ได้ยุบรวมและจัดตั้งวิทยาลัยใหญ่ ๓ แห่งขึ้นมาเป็นสถาบันเทคนิคทางการศึกษา หรือ ITE คือ ITE ตะวันตก ITE กลาง และ ITE ตะวันออก ผู้ที่ต้องการทักษะทางช่างและช่างฝีมือก็จะมาเรียนที่นี่ นอกจากนี้ การวางหลักสูตรและการลงทุนด้านเครื่องมือและอุปกรณ์การเรียนการสอนมีการลงทุนค่อนข้างสูง ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากการที่รัฐบาลทุ่มงบประมาณซื้อเครื่องบิน เครื่องบินพาณิชย์ เครื่องบินเล็กส่วนบุคคล เรือดำน้ำ รวมถึงจำลองอู่ซ่อมเครื่องบินให้ผู้เรียนได้ลองฝึกปฏิบัติในหลักสูตรเทคโนโลยีอากาศยานและการเดินทะเล ห้องเรียนอาชีวศึกษาของประเทศสิงคโปร์มีการฝึกอบรมโดยเน้นประสบการณ์ เพื่อปั้นและสร้างผู้เรียนให้เก่งและมีทักษะเฉพาะด้านโดยแท้จริง

๖) สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) เกาหลีใต้เป็นประเทศอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก ห้องเรียนอาชีวศึกษาของเกาหลีใต้จึงเน้นสอนทั้งในระดับช่างฝีมือ และช่างเทคนิค เปิดช่องให้ผู้เรียนได้ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อฝึกทักษะฝีมือให้ตรงตามความต้องการของโรงงาน อุตสาหกรรมในการจัดการเรียนการสอนนั้นมีการแบ่งสัดส่วนชั่วโมงเรียนโดยเน้นการเรียนการสอนในภาคทฤษฎี ร้อยละ ๓๐ และเน้นภาคปฏิบัติ ร้อยละ ๗๐ โดยรัฐบาลได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน สนับสนุนค่าใช้จ่ายเรียนภาคปฏิบัติให้ผู้เรียนด้วย นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับเรื่องครูผู้สอน โดยครูผู้สอน ร้อยละ ๘๐ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกจากต่างประเทศ ทำให้มั่นใจได้ว่าครูผู้สอนมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่สอน และผู้เรียนที่จบมามีความรู้แน่น มีงานทำ ๑๐๐% เพราะผลิตกำลังคนตามความต้องการของตลาดแรงงาน

จากสาระสำคัญและรายละเอียดข้างต้นจะเห็นได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร และการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดการศึกษา ทั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา เครือรัฐออสเตรเลีย สิงคโปร์ และสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) ล้วนแล้วแต่ประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา และใช้กลไกการจัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพ ไปพัฒนาเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น ดังนั้น การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิของไทย จึงควรต้องพัฒนาและขยายความร่วมมือไปยังกลุ่มประเทศต่าง ๆ ด้วย เพื่อสร้างโอกาสให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยการพัฒนาศูนย์ให้มีความทันสมัย มีความเป็นสากล เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับประเทศ ระดับอาเซียนและระดับนานาชาติ ย่อมจะส่งผลดีกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย

แนวทางการจัดทำหลักสูตรการศึกษาร่วมในระบบทวิวุฒิ

เป็นที่ทราบกันว่า การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษาในลักษณะความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านวิชาชีพของประเทศไทยกับต่างประเทศ โดยจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาเดียวกันหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน จัดการเรียนการสอนในสาขาที่วิชาคล้ายคลึงกันหรือใกล้เคียงกัน โดยมีการให้ประกาศนียบัตรหรือวุฒิปัตรร่วมกันระหว่างสถาบันที่ร่วมจัดการศึกษาด้วยกัน หรือให้ประกาศนียบัตรหรือวุฒิปัตร์โดยออกเป็นสองใบของแต่ละสถาบัน ผู้สำเร็จการศึกษาในระบบทวิวุฒิ

จึงต้องเข้าเรียนในสถาบันการศึกษาทั้งสองแห่งทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศที่ทำความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกัน จึงจะได้รับวุฒิปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตรจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งสองแห่งตามข้อตกลงและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่สถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง ร่วมกันพิจารณาและกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการ การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิถือเป็นนวัตกรรมในการจัดการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่จำเป็นจะต้องอาศัยความร่วมมือกัน ระหว่างสถาบันการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน โดยจุดเน้นที่แท้จริงของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ คือ สร้างจุดเด่น เน้นเสริมจุดต่าง ปิดช่องว่างอันเป็นจุดด้อย การสร้างจุดเด่นของอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิเป็นการจัดการที่ร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีจุดเด่นที่ต่างกัน การนำจุดเด่นของแต่ละสถานศึกษาอาชีวศึกษามาทำให้เป็นจุดต่างจากสถานศึกษาอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาตามปกติ จุดเด่นของความร่วมมือกันในรูปแบบและทิศทางต่าง ๆ ก็จะทำให้สร้างความแตกต่างจากการศึกษาปกติ อันจะเป็นการปิดข้อด้อย ที่อาจเป็นปัญหาของแต่ละสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี

จากสถานการณ์ในการดำเนินการที่ผ่านมาแล้วนั้น สามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อสรุปเป็นแนวทางและขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรการศึกษาร่วมในระบบทวิวุฒิ และกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตามที่ได้มีการประชุมหารือและมีข้อสรุปและข้อตกลงร่วมกันของสถานศึกษาอาชีวศึกษาของไทยและต่างประเทศในการทำความร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิร่วมกันแล้วนั้น จะมีกลไกและขั้นตอนการดำเนินการในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาร่วมในระบบทวิวุฒิ และการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ สามารถสรุปเป็นขั้นตอนได้ ดังนี้

๑) จัดประชุมหารือกันในเรื่องของโครงสร้างหลักสูตรที่จัดการศึกษาระบบทวิวุฒิระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้ง ๒ ฝ่าย ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศไทยและสถานศึกษาอาชีวศึกษาของต่างประเทศที่บรรลุข้อตกลงในการทำความร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิร่วมกัน

๒) เปรียบเทียบข้อมูลความสอดคล้องของรายวิชา/เนื้อหาสาระของรายวิชาที่ได้ทำความร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิร่วมกันของสถานศึกษาอาชีวศึกษาของทั้ง ๒ ฝ่าย

๓) สรุปข้อมูลและรายละเอียดจากการเปรียบเทียบข้อมูลความสอดคล้องของรายวิชา/เนื้อหาสาระของรายวิชา ที่สามารถเทียบเคียงรายวิชา/เนื้อหาสาระของรายวิชาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาของทั้ง ๒ ฝ่าย ซึ่งจะทำให้ทราบถึงรายละเอียดในรายวิชานั้นและเนื้อหาสาระของรายวิชานั้น ทั้งในส่วนที่สามารถเทียบเคียงกันได้และในส่วนที่ไม่สามารถเทียบเคียงกันได้

๔) วางแผนจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ได้บรรลุข้อตกลงในการทำความร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิร่วมกัน โดยเฉพาะในส่วนของรายวิชา/เนื้อหาสาระของรายวิชาที่สามารถเทียบเคียงกันได้ พร้อมปรับปรุง แก้ไขรายวิชา/เนื้อหาสาระของรายวิชาที่ไม่สามารถเทียบเคียงกันได้ให้สามารถที่จะเทียบเคียงกันได้ในทุกมิติ โดยครอบคลุมทั้งในส่วนของแผนการจัดการเรียนการสอน แผนการฝึกปฏิบัติการ รวมทั้งแผนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

๕) จัดการเรียนการสอนตามแผนการเรียนการสอนและตามหลักสูตรที่ได้บรรลุข้อตกลงในการทำความร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิร่วมกันระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของทั้ง ๒ ฝ่าย

๖) ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนร่วมกันของสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้ง ๒ ฝ่ายตามหลักเกณฑ์ ข้อกำหนดและเงื่อนไขที่ได้บรรลุข้อตกลงร่วมมือกัน

๗) พิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนในหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ ระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของทั้ง ๒ ฝ่าย ตามหลักเกณฑ์ ข้อกำหนดและเงื่อนไขต่าง ๆ ตามที่ได้ บรรลุข้อตกลงร่วมกัน

๘) จัดให้มีการมอบประกาศนียบัตร / วุฒิบัตร สำหรับผู้เรียนที่เข้ารับการศึกษาศึกษาและ สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและสาขาวิชาชีพที่ศึกษา และบรรลุข้อตกลงในการทำความร่วมมือ จัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิร่วมกัน

ภาพที่ ๓.๒ แนวทางและขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรการศึกษาร่วมในระบบทวิวุฒิ

จากภาพที่ ๓.๒ เป็นการนำเสนอแนวทางและขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรการศึกษาร่วม ในระบบทวิวุฒิ ซึ่งมีกลไกการดำเนินงานที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้ง ๒ ฝ่าย ต้องดำเนินการให้บรรลุ ข้อตกลงในการจัดการศึกษาร่วมกัน โดยเฉพาะการจัดประชุมเพื่อหาข้อสรุปร่วมกันของสถานศึกษา อาชีวศึกษาทั้ง ๒ ฝ่าย ในเรื่องของการจัดโครงสร้างหลักสูตรการศึกษา การเปรียบเทียบรายวิชาและ เนื้อหาสาระของรายวิชาที่มีความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกัน เพื่อเป็นการหาเนื้อหาของรายวิชา ที่ขาดไปในหลักสูตรนั้น และต้องเพิ่มเติมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเนื้อหาส่วนที่ขาดไป การวางแผนการ จัดการเรียนการสอน การวางแผนการฝึกปฏิบัติการ การวางแผนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ รวมทั้ง การประเมินผลการจัดการศึกษาร่วมกัน จนกระทั่งผู้เรียนในระบบทวิวุฒิสำเร็จการศึกษา ตามหลักสูตร ที่กำหนด โดยมีเป้าหมายสำคัญในการจัดการศึกษาระบบทวิวุฒิ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน ในระบบทวิวุฒิที่ต้องมีความรู้ มีทักษะ หรือรวมเรียกว่ามีสมรรถนะในวิชาชีพ ตามหลักสูตรที่สำเร็จ การศึกษาจากทั้งสองสถานศึกษา ซึ่งได้มีการออกแบบหลักสูตรการจัดการศึกษาร่วมกัน

๓.๖ บทวิเคราะห์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิเพื่อเพิ่มโอกาสสำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษา

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิภูมิตั้งขึ้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในฐานะหน่วยงานที่กำกับดูแลการบริหารจัดการของสถาบันการอาชีวศึกษา และสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในสังกัดได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาในระบบทวิวุฒิ ซึ่งเป็นความร่วมมือในการจัดการศึกษาของผู้เรียนอาชีวศึกษาในอีกมิติหนึ่งของการจัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพที่จะเป็นการเพิ่มโอกาสให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษาที่เข้าสู่ระบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิ ได้มีโอกาสในการศึกษาเรียนรู้วิชาชีพที่สำคัญและผู้เรียนสามารถเข้าสู่การทำงานในสถานประกอบการได้ทันที หลังจากสำเร็จการศึกษา อีกทั้งยังเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและบูรณาการเชื่อมโยงศาสตร์เหล่านั้นเข้าด้วยกันจนกลายเป็นองค์ความรู้หรือศาสตร์ใหม่ที่จะพัฒนาต่อยอดไปสู่การเป็นผู้ประกอบการได้เอง รวมทั้ง การเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศเหล่านั้น

ถึงแม้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จะให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษา และความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิภูมิตั้งกล่าว แต่ในความเป็นจริงกลับพบข้อมูลว่า กลไกความร่วมมือและกระบวนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภูมิตั้ง สถานศึกษาอาชีวศึกษา และสถาบันการอาชีวศึกษา ส่วนใหญ่จะดำเนินการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา ของต่างประเทศ เพื่อบรรลุข้อตกลงในการทำความร่วมมือจัดการศึกษาระบบทวิภูมิตั้งกันเอง ทั้งที่ กลไกและบทบาทหน้าที่ในการทำความร่วมมือดังกล่าว ควรจะต้องประสานงานและดำเนินการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในฐานะหน่วยงานที่กำกับดูแล ทั้งสถาบันการอาชีวศึกษา และสถานศึกษาอาชีวศึกษา การทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ ที่ดำเนินการ ประสานความร่วมมือโดยสถาบันการอาชีวศึกษา หรือสถานศึกษาอาชีวศึกษาเองนั้น มีผลต่อความยั่งยืน และความร่วมมือในระยะยาว ซึ่งอาจจะไม่มีความต่อเนื่องในการดำเนินการ เมื่อผู้บริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษา หรือผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษา มีการโยกย้ายปรับเปลี่ยนตำแหน่ง หรือเกษียณอายุ ราชการไปแล้ว บางแห่งอาจจะไม่มีความต่อเนื่องในการทำความร่วมมือต่าง ๆ จึงทำให้เกิดการขาดช่วง ในการประสานความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกันกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาต่างประเทศที่มีความร่วมมือ จัดการศึกษามาก่อนหน้านี้ และปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การดำเนินการทำความร่วมมือในการจัดการศึกษา อาชีวศึกษาในระบบทวิภูมิตั้งกล่าว คือจะต้องมีงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินการทั้งระบบ อย่างต่อเนื่องในทุกปีการศึกษา ซึ่งการดำเนินการประสานความร่วมมือจัดการศึกษาโดยสถาบันการ อาชีวศึกษาและสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในปัจจุบัน พบว่า มีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณที่จะนำมา สนับสนุนในเรื่องดังกล่าว ซึ่งเป็นปัญหาที่จะส่งผลถึงความต่อเนื่องและความยั่งยืนในความร่วมมือจัด การศึกษาในระบบทวิภูมิตั้งอย่างแน่นอน

ในขณะที่เดียวกันหากการทำความร่วมมือจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิภูมิตั้งกล่าว ที่เป็นความร่วมมือโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการ จัดทำความร่วมมือในลักษณะรัฐกับรัฐ (Government to Government : G2G) ซึ่งเป็นการทำธุรกรรม ระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารระหว่างกันและกัน เช่น ความร่วมมือในโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ความร่วมมือในการจัด การศึกษาร่วมกัน การพัฒนาและแลกเปลี่ยนครูผู้สอนอาชีวศึกษาร่วมกัน การให้การส่งเสริมหรือ การสนับสนุนภารกิจร่วมกันระหว่างรัฐ มีข้อควรระวังในแต่ละเรื่องที่สำคัญ เพื่อให้ปฏิบัติงานสอดคล้อง ซึ่งกันและกัน เป็นต้น ซึ่งความร่วมมือในลักษณะดังกล่าวจะมีความยั่งยืนและยาวนานมากกว่า อีกทั้ง

จะเป็นความร่วมมือที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณและค่าใช้จ่ายที่อาจจะเกิดขึ้นในการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง และเป็นการทำความร่วมมือในระดับประเทศที่มีความเข้มแข็ง สามารถขยายผลความร่วมมือนั้นให้กว้างขวางขึ้นอย่างต่อเนื่องอีกด้วย ทั้งนี้ เพื่อสร้างความเข้มแข็งในความร่วมมือจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิดังกล่าวนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต้องนำสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งหมดเข้าอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสถาบันการอาชีวศึกษา ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม (ซึ่งรายละเอียดการดำเนินการดังกล่าวปรากฏในรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ยุทธศาสตร์และการขับเคลื่อนสถาบันการอาชีวศึกษาสู่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ) และเมื่อนำสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งหมดเข้าสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาแล้วนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะต้องกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะการกระจายอำนาจทางด้านวิชาการไปยังสถาบันการอาชีวศึกษา ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐(๑) เพื่อให้สถาบันการอาชีวศึกษามีหน้าที่และอำนาจในการทำความร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถานการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านวิชาชีพของประเทศต่าง ๆ ได้โดยอิสระ ภายใต้กรอบของกฎหมาย หลักเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง โดยที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะมีหน้าที่ในการกำกับดูแลในภาพรวม อำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อการทำความร่วมมือจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งจัดสรรหรือให้การสนับสนุนงบประมาณที่เกิดจากความร่วมมือจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิหรือระบบอื่นให้มีความต่อเนื่อง ซึ่งก็จะทำให้ทั่วโลกต่าง ๆ ในความร่วมมือมีความเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้นและพร้อมที่จะขยายความเข้มแข็งนั้นให้เกิดกาต่อยอดในการทำความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นด้วย

นอกเหนือจากเรื่องกลไกในการทำความร่วมมือจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิโดยภาครัฐ ที่จะต้องดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมควบคู่ไปกับการสนับสนุนงบประมาณค่าใช้จ่ายที่อาจจะเกิดขึ้นจากความร่วมมือในการบรรลุข้อตกลงที่จะจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิร่วมกันแล้ว หลักการสำคัญในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิก็เพื่อเป็นการสร้างและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาที่เข้ารับการศึกษาในระบบดังกล่าว โดยประเด็นในเรื่องโอกาสของผู้เรียนอาชีวศึกษาในระบบทวิภูมินั้น นอกจากจะเป็นการสร้างและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้เข้าถึงทั้งหลักวิชาการ เทคนิคและทักษะต่าง ๆ ในวิชาชีพที่ศึกษา เข้าถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการจัดการศึกษาที่ทันสมัยเพิ่มขึ้นแล้วนั้น ผู้เรียนอาชีวศึกษายังจะได้รับโอกาสในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

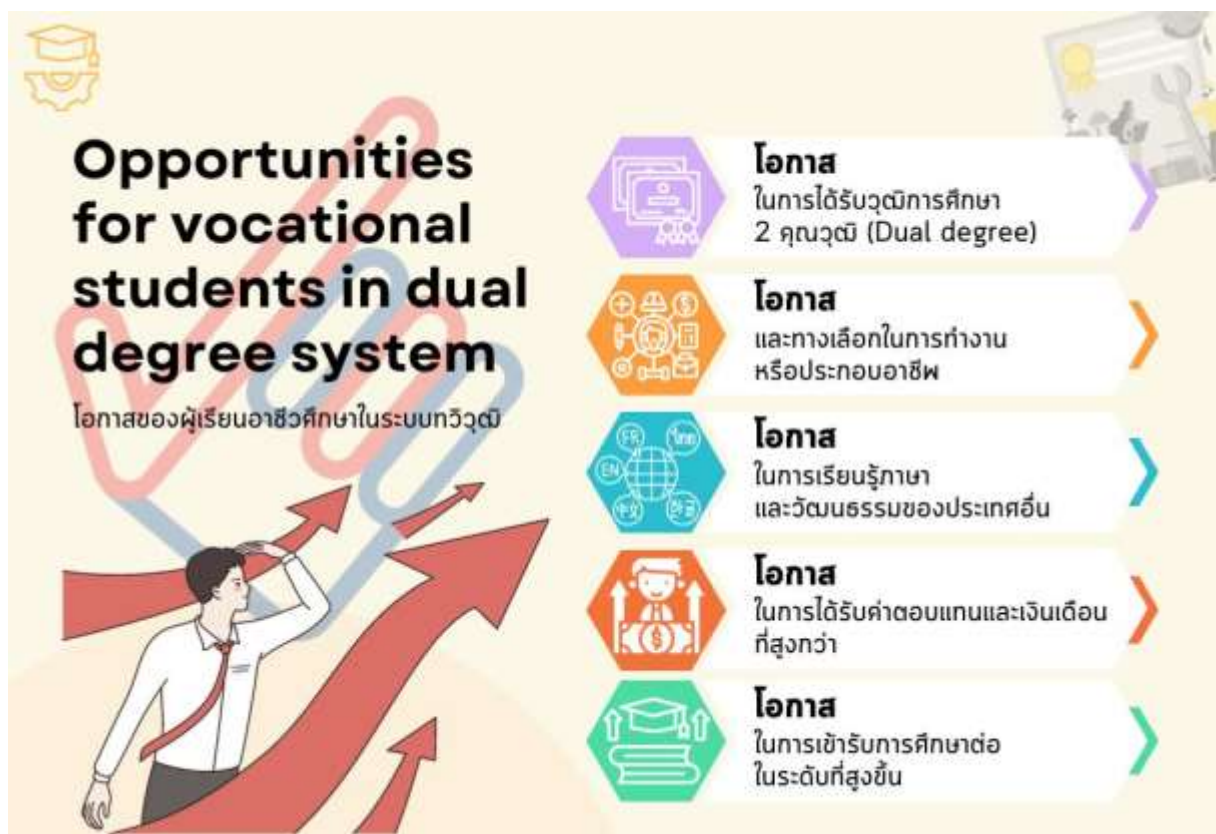
๑) โอกาสในการได้รับวุฒิการศึกษา ๒ คุณวุฒิ ทั้งวุฒิการศึกษาจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศไทย และวุฒิการศึกษาจากสถานศึกษาจากต่างประเทศที่มีความตกลงในการทำความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกัน

๒) โอกาสและทางเลือกในการทำงานหรือประกอบอาชีพ ทั้งสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย และสถานประกอบการของต่างประเทศ โดยเฉพาะสถานประกอบการในต่างประเทศที่มีความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกัน

๓) โอกาสในการเรียนรู้ภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมของประเทศอื่นที่ทำความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกัน

๔) โอกาสในการได้รับค่าตอบแทนและเงินเดือนที่สูงกว่าผู้สำเร็จการศึกษาในประเทศ

๕) โอกาสในการเข้ารับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ทั้งสถาบันการศึกษาในประเทศและสถานการศึกษาในต่างประเทศที่มีความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกัน

ภาพที่ ๓.๓ โอกาสของผู้เรียนอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิ

ความร่วมมือจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิ สามารถดำเนินการประสานความร่วมมือได้โดยหน่วยงานภาครัฐ เป็นผู้กำหนดแนวทางและกลไกความร่วมมือในระดับประเทศร่วมกัน นอกเหนือจากโอกาสข้างต้นที่ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับแล้วนั้น ที่ผ่านมามีผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับโอกาสที่ดีตามข้อสรุปข้างต้นในจำนวนที่น้อย เนื่องจากปัญหาและอุปสรรคบางประการที่อาจจะทำให้ขาดความต่อเนื่องในเรื่องของการทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ การประสานและนำส่งผู้เรียนเข้ารับการศึกษาในระบบทวิวุฒิ การสนับสนุนงบประมาณและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่าง ๆ ที่สถานศึกษาอาชีวศึกษา และสถาบันการอาชีวศึกษา ต้องเป็นผู้หางบประมาณในการดำเนินการเองทั้งหมด หากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ มีแนวนโยบายที่จะขับเคลื่อนกลไกการดำเนินการต่าง ๆ ให้มีความต่อเนื่องพร้อมขยายผลหรือเปิดโอกาสให้สถาบันการอาชีวศึกษา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาต่าง ๆ ในสังกัดได้มีโอกาสที่จะจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิ เพื่อสร้างและเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้อย่างกว้างขวางเพิ่มมากขึ้น สถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำความร่วมมือจัดการศึกษาในระบบทวิภูมินั้น จะต้องเป็นพี่เลี้ยงให้กับสถานศึกษาอาชีวศึกษาต่าง ๆ ที่มีความพร้อม และประสงค์ต้องการจัดการศึกษาระบบทวิวุฒิ เพื่อเรียนรู้แนวทางและขั้นตอนในการทำความร่วมมือจัดการศึกษาระบบทวิวุฒิร่วมกับประเทศต่าง ๆ อีกทั้งจะต้องแสวงหาแนวทางในการขยายความร่วมมือการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิภูมินี้ไปยังประเทศอื่นเพิ่มเติม ภายใต้เงื่อนไขและกลไกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สิงคโปร์ เวียดนาม หรือกลุ่มประเทศยุโรป อีกด้วย

การพิจารณาและจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ระบบทวิวุฒิ โอกาสของผู้เรียน อาชีวศึกษานั้น เป้าหมายสำคัญ คือ การจัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพ โดยการทำงานร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกันของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศไทยและสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านวิชาชีพของต่างประเทศ ก็เพื่อแสวงหาแนวทางเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้เข้ารับการศึกษานในหลักสูตรของทั้งสองประเทศที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับคุณวุฒิการศึกษาจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาของทั้งสองประเทศ เพิ่มโอกาสและช่องทางในการทำงานของผู้เรียนได้ทั้งสองประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ ในส่วนของยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความตระหนักรู้ในตนเอง มีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ การดำรงชีวิตและการทำงานโดย การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะและขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจัดการตนเอง มีความสามารถในการสื่อสาร ทำงานเป็นทีม มีการคิดขั้นสูงด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การยกระดับการอาชีวศึกษา โดยการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มอาชีพ ผู้ประกอบการ เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามความต้องการของตลาดงาน มีงานทำและมีรายได้ตามสมรรถนะ และเป็นผู้ประกอบการใหม่ได้ เป็นการพัฒนาวัยแรงงานให้มีสมรรถนะที่จำเป็นเพื่อการประกอบอาชีพและเชื่อมโยงกับโลกของการทำงานในอนาคต โดยส่งเสริมและกระจายโอกาสในการพัฒนาสมรรถนะให้กับแรงงานทุกกลุ่ม ทั้งการเพิ่มพูนและพัฒนาทักษะความรู้ใหม่ เพื่อให้มีทักษะตรงกับงานและอาชีพที่เปลี่ยนแปลงไป และการพัฒนาทักษะเดิมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการทำงาน ให้เกิดการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต โดยส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนบูรณาการและเชื่อมโยงความร่วมมือด้านการศึกษาฝึกอบรม และร่วมจัดการเรียนรู้ตามโลกสมัยใหม่ที่ครอบคลุมทั้งความสามารถในงาน ทักษะในการใช้ชีวิต สมรรถนะดิจิทัลเพื่อการประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิตประจำวัน รวมทั้งสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะที่มีความสามารถในการสร้างและใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมตลอดกระบวนการผลิตและบริการ การจัดการและการตลาด โดยการสร้างและพัฒนาทักษะองค์ความรู้รอบด้านที่จำเป็นต่อการประกอบธุรกิจยุคใหม่ รับผิดชอบต่อสังคม รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม รับผิดชอบต่อสังคม รับผิดชอบต่อชุมชน จากข้อมูลเพื่อการวางแผนธุรกิจ และสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงทางธุรกิจได้ อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาทางเลือกในการเข้าถึงการเรียนรู้ โดยการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางเส้นทางการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายในอนาคตของตนเอง

ทั้งยังเป็นไปในทิศทางเดียวกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ในส่วนของการยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา ทั้งในส่วนของหลักสูตรและกระบวนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ (educational core processes) ที่ยืดหยุ่น หลากหลาย ถูกต้อง ทันสมัย ทันเวลา ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยีที่สนับสนุนการเรียนรู้ โอกาสในการได้รับทางเลือกในการศึกษาและการเรียนรู้พัฒนาที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน โอกาสในการได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพตามความถนัดของผู้เรียน มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งการปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา สอดคล้องตามหลักการในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ที่มี

เป้าหมายให้ผู้เรียนได้เข้าถึงการศึกษาและได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างเท่าเทียม สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ โดยเป็นระบบการศึกษาที่สนองตอบ และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง ตามนโยบายของรัฐบาลที่มีแนวคิดในการเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัด เพื่อสร้างอนาคต สร้างรายได้เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าถึงการเรียนรู้อย่างทั่วถึง การใช้ระบบเทคโนโลยีการศึกษาสมัยใหม่ จัดทำหลักสูตรและให้คำแนะนำที่เหมาะสมกับความรู้และความสนใจของผู้เรียน โดยที่นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ) ก็ได้มีแนวนโยบายในการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างจริงจัง ร่วมกับสถานประกอบการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ การจัดทำระบบหรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนสามารถเข้าสู่แหล่งความรู้ โดยไม่มีค่าใช้จ่าย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ การจัดทำระบบการเทียบเคียงหรือเทียบโอนผลการเรียน ทักษะความรู้ ประสบการณ์ หรือสมรรถนะจากระบบเดียวกันแต่ต่างสถานศึกษาหรือจากระบบหนึ่งไปสู่อีกระบบหนึ่ง หรือจากต่างประเทศ เพื่อใช้ประโยชน์ในการเข้าศึกษา หรือการรับรองระดับการศึกษาต่างสถานศึกษาหรือต่างระบบได้ รวมทั้งการจัดให้มีการเชื่อมโยงหลักสูตรของสายอาชีวศึกษากับมาตรฐานวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อเป็นการเสริมศักยภาพแก่ผู้เรียน (Up-Skills) หรือการเพิ่มพูนทักษะใหม่ (Re-Skills) โดยได้รับการรับรองตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ และผู้เรียนจะได้รับประกาศนียบัตรตามสมรรถนะอาชีพเพื่อนำไปใช้ในการสมัครงาน การขอปรับอัตราเงินเดือนและการประกอบวิชาชีพ

ในการพิจารณาและจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาประเด็นดังกล่าว มีกฎหมายและแนวนโยบายในหลายระดับที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรต้องเร่งดำเนินการที่เกี่ยวข้องโดยด่วน เพื่อพัฒนาและยกระดับการอาชีวศึกษาของไทยให้มีคุณภาพในระดับสากล สร้างโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาทุกคน ทุกระดับการศึกษาได้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาอาชีวศึกษาในระดับต่าง ๆ ที่เป็นการเพิ่มช่องทางในการได้รับคุณวุฒิการศึกษาเพิ่มขึ้น และทางเลือกในการเข้าสู่การทำงานที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

๓.๗ สถาบันการอาชีวศึกษากับการพัฒนาระบบทวิวุฒิ

จากรายละเอียดและสาระสำคัญการจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิข้างต้นจะเห็นได้ว่าเมื่อพิจารณาประเด็นเรื่องของระยะเวลาในการเรียนอาชีวศึกษาตามระบบทวิวุฒิ ดังกล่าวแล้วนั้น ความร่วมมือที่เกิดขึ้นจากการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิ ระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของไทย กับสถานศึกษาอาชีวศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่ดำเนินการอยู่ในช่วงปัจจุบัน ผู้เรียนที่เข้าสู่ระบบการศึกษาดังกล่าวจะต้องใช้เวลาเรียนเพิ่มขึ้นจากเดิมอีก ๑ ปี กล่าวคือ โดยปกติการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จะใช้เวลาเรียนเพียง ๒ ปี ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรจะได้รับคุณวุฒิการศึกษาดังกล่าวในประเทศไทย แต่ในกรณีที่ทำความร่วมมือจัดการศึกษาระบบทวิวุฒิกับสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น จะต้องใช้เวลาในการเรียนเพิ่มอีก ๑ ปี รวมระยะเวลาในการศึกษาทั้งหมด ๓ ปี โดยในปีที่ ๓ นั้น ผู้เรียนจะสามารถเลือกที่จะเข้าศึกษาต่อหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการก็ได้ตามความเหมาะสม เมื่อครบเงื่อนไขตามหลักสูตรแล้ว ผู้เรียนก็จะได้รับคุณวุฒิการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จากสถานศึกษาอาชีวศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนที่มีความร่วมมือกันอีก ๑ คุณวุฒิ ซึ่งหากพิจารณาในเรื่องเวลาที่ใช้ในการศึกษาแล้วนั้น การศึกษาในระบบทวิวุฒิที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศไทยและสถานศึกษาอาชีวศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน ก็อาจจะเป็นการเสียเวลาในการเรียนเพิ่มขึ้นหนึ่งปี

ในขณะเดียวกัน หากพิจารณาในเรื่องของโอกาสอื่นที่ดี ที่จะตามมากับผู้เรียนในระบบทวิวัฒนธรรมนั้นก็คุ้มค่ากับระยะเวลาที่เสียไป เป็นที่น่าสังเกตว่าเหตุใดสาธารณรัฐประชาชนจีนจึงเปิดรับผู้เรียนจากประเทศไทย ในการทำความร่วมมือจัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพ ส่วนหนึ่งสาธารณรัฐประชาชนจีนต้องการที่จะเผยแพร่ศิลปะและวัฒนธรรมของประเทศ ให้กว้างขวางและเป็นที่ยอมรับกับนานาอารยประเทศให้มากขึ้น ซึ่งผู้เรียนจะเป็นทูตวัฒนธรรมที่ดีที่จะช่วยเผยแพร่วัฒนธรรมต่าง ๆ อันนำไปสู่การท่องเที่ยวที่สามารถสร้างรายได้ให้สาธารณรัฐประชาชนจีนมากมาย นอกจากนี้ สาธารณรัฐประชาชนจีนต้องการถ่ายทอดเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้กับผู้เรียน ซึ่งรวมไปถึงเทคโนโลยีทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรมและภาคบริการ อันนำไปสู่เส้นทางการค้าขายและการส่งออกสินค้าต่าง ๆ ที่สามารถสร้างรายได้ให้ประเทศ ตามมาอีกมากมาย รายละเอียดระยะเวลาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวัฒนธรรมระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ปรากฏตามภาพที่ ๓.๔

ภาพที่ ๓.๔ ระยะเวลาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวัฒนธรรมระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน

จากภาพที่ ๓.๔ เป็นภาพแสดงระยะเวลาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวัฒนธรรมระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งผู้เรียนอาชีวศึกษาในระบบทวิวัฒนธรรมดังกล่าวจะต้องเข้ารับการศึกษาคู่ขนานตามหลักสูตรที่ได้ออกแบบและมีความร่วมมือกัน โดยผู้เรียนอาชีวศึกษาที่เข้าสู่ระบบการศึกษาดังกล่าวจะต้องใช้เวลาเรียนเพิ่มขึ้นจากเดิมอีก ๑ ปี และรวมระยะเวลาเรียนทั้งหมดตามหลักสูตรกำหนด จำนวน ๓ ปี จึงจะได้คุณวุฒิการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของสาธารณรัฐประชาชนจีนตามแนวทางที่นำเสนอไว้แล้วข้างต้น ซึ่งในปีที่ ๓ นี้ผู้เรียนในระบบทวิวัฒนธรรมจะต้องผ่านการเรียนภาษาจีน HSK (Hànyǔ Shuǐpíng Kǎoshì, 汉语水平考试) ในระดับ ๔ ทุกคน ซึ่งผู้เรียนสามารถที่จะสื่อสารกับเจ้าของภาษาได้เป็นอย่างดี และสามารถที่จะปฏิบัติงานในสถานประกอบของสาธารณรัฐประชาชนจีนที่เข้ามาลงทุนและดำเนินกิจการในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อมิให้ผู้เรียนต้องเสียเวลาอีก ๑ ปี จึงจะได้รับคุณวุฒิการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของสาธารณรัฐประชาชนจีน แต่ถ้าสถาบันการอาชีวศึกษาที่สามารถจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรระดับปริญญาตรีได้ และมีความร่วมมือจัดการศึกษาระบบทวิวัฒนธรรมกันอยู่แล้ว ควรพิจารณาในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ใช้ระยะเวลาการเรียนเพิ่มอีก ๑ ปีการศึกษา เพื่อให้สามารถได้รับคุณวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีของทั้ง ๒ ประเทศได้ด้วย โดยจะต้องมีการประสานงานและความร่วมมือกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาของทั้งสองประเทศที่บรรลุข้อตกลงในการจัด

การศึกษาระบบทวิวุฒิร่วมกัน เพื่อที่จะพิจารณาแนวทางการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีที่ใช้ระยะเวลาเรียนเพิ่มเติมในสาขาวิชาที่ผู้เรียนสนใจแบบต่อเนื่องอีก ๑ ปีการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนในระบบดังกล่าวได้รับคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีระบบทวิวุฒิ ในสาขาวิชาที่เรียนนั้น ๆ จากทั้งสองประเทศ ซึ่งจะเป็นอีกแนวทางในการจัดการศึกษาระบบทวิวุฒิที่จะได้รับความสนใจจากผู้เรียนอาชีวศึกษามากขึ้น และเป็นอีกช่องทางที่สำคัญในการเพิ่มและขยายโอกาสให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษาในระบบทวิภูมิดังกล่าว ได้รับคุณวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้รับโอกาสต่าง ๆ มากกว่าแบบเดิมที่ใช้เวลาถึง ๓ ปี จึงจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จากสองประเทศ โดยการพัฒนาและขยายผลการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิสู่ระดับปริญญาตรี ร่วมกับสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีแนวทางปรากฏตามภาพที่ ๓.๕

ภาพที่ ๓.๕ การพัฒนาและขยายผลการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิสู่ระดับปริญญาตรี

จากภาพที่ ๓.๕ เป็นแนวทางและรูปแบบในการพัฒนาและขยายผลการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิสู่ระดับปริญญาตรี โดยที่สถาบันการศึกษา หรือสถานศึกษาอาชีวศึกษา จะต้องประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่บรรลुข้อตกลงความร่วมมือในการจัดการศึกษา ร่วมกัน โดยที่ผู้เรียนจะต้องเรียนเพิ่มในสาธารณรัฐประชาชนจีนอีก ๑ ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วนั้น จะได้คุณวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีทั้งในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนพร้อมกันไป แนวทางดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนในระบบทวิวุฒิไม่เสียเวลาในการเรียน อีกทั้งยังเป็นแนวทางหนึ่งที่เป็น การเพิ่มและขยายโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิ ได้มีคุณวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้นทั้งในและ ต่างประเทศตามเงื่อนไขความร่วมมือของสถาบันการศึกษา ซึ่งก็จะทำให้ผู้เรียนได้รับโอกาสต่าง ๆ ที่ดีเข้ามามากมาย ทั้งโอกาสในการเลือกทำงานตามที่สนใจ การมีงานทำที่ดีและมีความมั่นคงในชีวิต การได้รับค่าตอบแทนที่สูงขึ้นกว่าเดิม รวมทั้งการขยายผลการจัดการศึกษาในระบบทวิวุฒิไปสู่การศึกษา ในระดับที่สูงขึ้นกว่าระดับปริญญาตรี ต่อไป

บทที่ ๔

สรุปผลการพิจารณาศึกษา ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

๔.๑ สรุปผลการพิจารณาศึกษา

การพิจารณาศึกษา เรื่อง ระบบทวิวุฒิ โอกาสของผู้เรียนอาชีวศึกษา เป็นการศึกษา และวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน แนวคิด ที่มา กฎหมาย กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ เพื่อแสวงหาแนวทางสร้างโอกาส ให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้เข้าถึงระบบการจัดการเรียนรู้ทางด้านอาชีพที่เป็นความร่วมมือระหว่าง สถานศึกษาอาชีวศึกษาของไทยกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพจากต่างประเทศ ระบบทวิวุฒิเป็นการจัดการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษาในลักษณะความร่วมมือระหว่างสถาบัน การศึกษาในสาขาวิชาเดียวกันหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน จัดการเรียนการสอนในสาขา ที่คล้ายคลึงกันหรือใกล้เคียงกัน โดยสามารถให้ประกาศนียบัตรหรือวุฒิปัตรร่วมกันระหว่างสถาบัน หรือ ให้ประกาศนียบัตรหรือวุฒิปัตรเป็นสองใบของแต่ละสถาบัน ดังนั้น ผู้สำเร็จการศึกษาในระบบทวิวุฒิ จึงต้องเข้าเรียนในสถาบันการศึกษาทั้งสองแห่งและได้รับวุฒิปัตรหรือประกาศนียบัตรจากสถานศึกษา ทั้งสองแห่งตามข้อตกลงและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่สถาบันการศึกษาแต่ละแห่งจะร่วมกันกำหนดแนวทาง ในการบริหารจัดการร่วมกัน การจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิวุฒิถือเป็นนวัตกรรมใหม่ในการศึกษาทางด้าน อาชีวศึกษา โดยหลักการสำคัญในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิก็เพื่อเป็นการสร้างและ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาที่เข้ารับการศึกษาระบบทวิภูมิดังกล่าวได้เข้าถึงหลักวิชาการ เทคนิค และทักษะต่าง ๆ ในวิชาชีพที่ศึกษา เข้าถึงแหล่งเทคโนโลยีและการบูรณาการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย ในการจัดการอาชีวศึกษา ซึ่งผู้เรียนอาชีวศึกษาจะได้รับโอกาสต่าง ๆ ทั้งการได้รับวุฒิการศึกษา ๒ คุณวุฒิ โอกาสและทางเลือกในการทำงานหรือประกอบอาชีพ โอกาสในการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของประเทศ ที่ทำความร่วมมือ โอกาสในการได้รับค่าตอบแทนและเงินเดือนที่สูงกว่าผู้สำเร็จการศึกษาในประเทศ รวมทั้งโอกาสในการเข้ารับการศึกษต่อในระดับที่สูงขึ้นทั้งในและต่างประเทศ

เมื่อการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิ เป็นการสร้างโอกาสที่ดีให้ผู้เรียน อาชีวศึกษา และถึงแม้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาและ ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิภูมิดังกล่าวก็ตาม แต่ในความเป็นจริงกลับพบว่า กลไก ความร่วมมือและกระบวนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภูมินั้น ส่วนใหญ่สถานศึกษาอาชีวศึกษา และสถาบันการอาชีวศึกษาจะดำเนินการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาของต่างประเทศ เพื่อบรรลุข้อตกลงในการทำความร่วมมือกันในการจัดการศึกษาระบบทวิภูมิตั้งแต่ที่กลไกและ บทบาทหน้าที่ในการทำความร่วมมือดังกล่าวควรจะต้องประสานงานและดำเนินการโดยสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาในฐานะหน่วยงานที่กำกับดูแลทั้งสถาบันการอาชีวศึกษา และสถานศึกษา อาชีวศึกษา ความร่วมมือในการศึกษาระบบทวิวุฒิที่ดำเนินการโดยสถาบันการอาชีวศึกษา หรือ สถานศึกษาอาชีวศึกษามีผลต่อความยั่งยืนในระยะยาวและอาจจะไม่มีความต่อเนื่องในการดำเนินการ เนื่องจากเมื่อผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษา มีการโยกย้าย ปรับเปลี่ยนตำแหน่งหรือมีการเกษียณอายุราชการไปแล้ว การประสานความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกัน กับประเทศต่าง ๆ จะไม่มีความต่อเนื่อง นอกจากนี้ การทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา

ในระบบทวิวุฒิดังกล่าว จำเป็นที่จะต้องมีงบประมาณในการดำเนินการและสนับสนุนอยู่ตลอดเวลาและต่อเนื่องโดยตลอด ซึ่งการประสานความร่วมมือจัดการศึกษาระบบทวิวุฒิโดยสถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาอาชีวศึกษานั้นก็ยังมีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณเพื่อสนับสนุนดังกล่าว กรณีนี้ก็ยิ่งจะเป็นการตอกย้ำถึงความต่อเนื่องและความยั่งยืนในความร่วมมือจัดการศึกษาต่าง ๆ ตามมามากมาย

นอกเหนือจากเรื่องโอกาสที่ดีสำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิ และความร่วมมือในการจัดการศึกษาดังกล่าวโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการที่จะต้องรับผิดชอบและเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินการแล้วนั้น สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและเป็นข้อสังเกตในประเด็นสำคัญในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ ที่ส่งผลกระทบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาในระบบดังกล่าวค่อนข้างมาก ดังนี้

๑) ประเด็นในเรื่องเวลาเรียน ความร่วมมือที่เกิดขึ้นจากการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิกับสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยผู้เรียนที่เข้าสู่ระบบการศึกษาดังกล่าวจะต้องใช้เวลาเรียนเพิ่มขึ้นจากเดิมอีก ๑ ปี รวมระยะเวลาในการศึกษา ๓ ปี จึงจะได้คุณวุฒิการศึกษาจากสาธารณรัฐประชาชนจีนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ซึ่งหากพิจารณาในเรื่องเวลาที่ใช้ในการศึกษาแล้วนั้น การศึกษาในระบบทวิภูมิดังกล่าวก็อาจจะเป็นการเสียเวลาเพิ่มขึ้นหนึ่งปี แต่หากพิจารณาในเรื่องของโอกาสอื่นที่ดีที่จะตามมานั้นก็คุ้มค่ากับเวลาที่เสียไป

๒) ประเด็นในเรื่องภาษา การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้เรียนทุกคนจะต้องผ่านการสอบภาษาจีน HSK (Hànyǔ Shuǐpíng Kǎoshì, 汉语水平考试) ไม่ต่ำกว่าระดับ ๒ ในขณะที่ภาษาอังกฤษมีความจำเป็นอย่างมากในการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน แต่การเรียนการสอนอาชีวศึกษาที่เป็นความร่วมมือระหว่างประเทศในสาธารณรัฐประชาชนจีนกลับไม่ใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสาร ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาจะสามารถทำงานในภาคประกอบการได้เฉพาะในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนเท่านั้น แต่ในประเทศอื่นอาจประสบปัญหาในเรื่องการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร ดังนั้น ในการทำความร่วมมือหรือขยายผลการทำความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิไปยังประเทศอื่น ๆ ควรต้องให้ความสำคัญในเรื่องภาษาที่เป็นสื่อกลางในการจัดการเรียนการสอนด้วย เพื่อให้การจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิเป็นการสร้างและเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างแท้จริง

๓) ประเด็นในเรื่องความต่อเนื่องและความเข้มแข็งในความร่วมมือระดับประเทศ ระบบการจัดการอาชีวศึกษาทวิวุฒิ เป็นการจัดการศึกษาที่อาศัยความร่วมมือของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศไทยกับต่างประเทศ ความร่วมมือที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาจะดำเนินการประสานความร่วมมือกันเองเท่าที่พอจะมีกำลังทำได้ โดยที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาแทบไม่ได้มีส่วนร่วมในความร่วมมือดังกล่าวเลย ส่งผลในเรื่องของความต่อเนื่องและความเข้มแข็งในการทำความร่วมมือ หรือการขยายความร่วมมือจัดการศึกษาในระยะต่อไป ซึ่งรวมไปถึงงบประมาณที่ให้การสนับสนุนด้วย เรื่องดังกล่าวมีความสำคัญต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างมาก ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการต้องเข้ามาให้การส่งเสริมสนับสนุน และอำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ ทั้งการเป็นเจ้าภาพหลักในการจับคู่ทำความร่วมมือกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาของต่างประเทศ และการสนับสนุนงบประมาณให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

๔) ประเด็นการขยายผลการจัดการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เป็นหลักการที่เกี่ยวข้องและต่อเนื่องจากประเด็นในข้อ ๑) ในเรื่องเวลาเรียน โดยความร่วมมือที่เกิดขึ้นจากการศึกษาอาชีวศึกษา

ในระบบทวิวุฒิกับสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น ผู้เรียนที่เข้าสู่ระบบการศึกษาดังกล่าวจะต้องใช้เวลาเรียนเพิ่มขึ้นจากเดิมอีก ๑ ปี รวมระยะเวลาทั้งหมด ๓ ปี จึงจะได้คุณวุฒิการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และเพื่อมิให้เวลาดังกล่าวสูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ก็ควรที่จะต้องประสานงานกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศที่มีความร่วมมือและบรรลุข้อตกลงในการจัดการศึกษาร่วมกันเพื่อที่จะขยายระยะเวลาเรียนเพิ่มเติมแบบต่อเนื่องอีก ๑ ปี เพื่อให้ผู้เรียนได้รับคุณวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาที่เรียน ซึ่งแนวทางดังกล่าวนอกจากจะลดการสูญเสียเวลาในการศึกษาส่วนหนึ่งไปแล้วนั้น ยังจะเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่เป็นการเพิ่มและขยายโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาในระบบทวิภูมิดังกล่าวได้มีคุณวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีที่เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งก็จะทำให้ผู้เรียนได้รับโอกาสต่าง ๆ เข้ามามากมายจากเดิม

๕) ประเด็นในเรื่องตำแหน่งงานรองรับในประเทศไทย ข้อมูลสำคัญส่วนหนึ่งที่ได้รับ การสะท้อนจากการเดินทางลงพื้นที่ไปศึกษาดูงาน โดยเฉพาะตำแหน่งงานในประเทศไทยในบางสาขาวิชา สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิภูมิตั้งแต่ไม่มีตำแหน่งงานรองรับที่ชัดเจน ส่งผลให้ผู้เรียนในระบบทวิวุฒิจำนวนหนึ่งไม่มีงานทำในประเทศ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ จะต้องประสานความร่วมมือตั้งแต่ต้นทาง ไปยังสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เพื่อทราบ ความต้องการกำลังคนวิชาชีพที่แท้จริง และเพื่อให้ระบบในการผลิตกำลังคนมีปริมาณที่เพียงพอกับ ความต้องการและสอดคล้องกับกลุ่มวิชาชีพที่เป็นไปตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรมของประเทศ ต่าง ๆ ที่สามารถรองรับตำแหน่งงานได้

ทั้งนี้ ประเด็นข้อสังเกตข้างต้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้รับทราบข้อมูลและข้อเท็จจริง มาจากการเดินทางลงพื้นที่เพื่อศึกษาดูงาน ซึ่งอาจมีปัญหาลักษณะอื่น ที่รอการแก้ไขอยู่อีกบ้าง แล้วแต่บริบทแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ทั้งนี้ การขับเคลื่อน กลไกการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือ การดำเนินการในทุกระดับกับภาคส่วนต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากความร่วมมือของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ของสองประเทศ ซึ่งหมายถึงความร่วมมือกับสภาอุตสาหกรรม หอการค้าและสภาหอการค้า รวมทั้ง สถานประกอบการต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งภาคประกอบการจะเป็นผู้กำหนดคุณสมบัติบุคลากร หรือกำลังคนว่าต้องการคนที่มีคุณสมบัติอย่างไรในการทำงาน ดังนั้น ความร่วมมือที่มีความยั่งยืน ก็จะเป็นความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันของ ๓ ส่วนหลัก ประกอบด้วย ๑) สถานศึกษา อาชีวศึกษาในประเทศ ๒) สถานศึกษาอาชีวศึกษาต่างประเทศ และ ๓) ภาคประกอบการที่ร่วมจัด การศึกษาทั้งในและต่างประเทศ จึงจะเป็นความร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิที่มีความเข้มแข็ง

๔.๒ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษา เรื่อง ระบบทวิวุฒิ โอกาสของผู้เรียนอาชีวศึกษา หลักการสำคัญก็เพื่อเป็น การสร้างและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาที่เข้ารับการศึกษาในระบบทวิวุฒิได้เข้าถึงหลักวิชาการ เทคนิคและทักษะในวิชาชีพที่ศึกษา เข้าถึงแหล่งเทคโนโลยีและการบูรณาการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย ในการจัดการอาชีวศึกษา ซึ่งผู้เรียนอาชีวศึกษาจะได้รับโอกาสต่าง ๆ ทั้งการได้รับวุฒิการศึกษา ๒ คุณวุฒิ โอกาสและทางเลือกในการทำงานหรือประกอบอาชีพ โอกาสในการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของ

ประเทศที่ทำความร่วมมือ โอกาสในการได้รับค่าตอบแทนและเงินเดือนที่สูงกว่าผู้สำเร็จการศึกษาในประเทศ รวมทั้งโอกาสในการเข้ารับการศึกษต่อในระดับที่สูงขึ้น ทั้งในและต่างประเทศ

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้ตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าว ถึงแม้กลไกการดำเนินการและความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒินี้ยังไม่กว้างขวางเพียงพอ การทำความร่วมมือจัดการศึกษาในระบบดังกล่าว ยังไม่มีความต่อเนื่องเพราะติดปัญหาในเรื่องงบประมาณ รวมทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาบางแห่งก็ยังไม่ได้มีแนวคิดหรือความประสงค์ในการจัดการศึกษาระบบดังกล่าวก็ตาม แต่ภาพรวมแล้วการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิภูมินี้ก็เป็นระบบหนึ่งที่เป็นการเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับโอกาสต่าง ๆ ที่ดีเข้ามาในชีวิต คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา มีประเด็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่ต้องการสะท้อนไปยังสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนและขยายผลความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิไปอย่างกว้างขวางมากขึ้น และสร้างความเข้มแข็ง สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องดำเนินการ ดังนี้

๑.๑) นำสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐทั้งหมดเข้าอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสถาบันการอาชีวศึกษา ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม (แนวทางการนำสถานศึกษาอาชีวศึกษาเข้าสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา อาจพิจารณาข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ในรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ยุทธศาสตร์และการขับเคลื่อนสถาบันการอาชีวศึกษาสู่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มาใช้พิจารณาประกอบการดำเนินการ)

๑.๒) กระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ไปยังสถาบันการอาชีวศึกษา เพื่อให้สถาบันการอาชีวศึกษามีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการในเรื่องความร่วมมือจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภูมิตกับสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านวิชาชีพของประเทศต่าง ๆ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษารับผิดชอบในด้านนโยบาย (Policy) ด้านกำกับดูแลส่งเสริม (Regulator) ด้านการสนับสนุน (Supporter) ส่วนด้านการดำเนินการหรือการปฏิบัติการ (Operator) จะต้องกระจายอำนาจในการดำเนินการไปยังสถาบันการอาชีวศึกษาต่าง ๆ ให้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจและเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

๑.๓) ทำหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการประสานงานและทำความร่วมมือจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิให้กับสถาบันการอาชีวศึกษา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาต่าง ๆ ที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาในระบบทวิวุฒิ

๑.๔) สืบหาความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะดำเนินการเตรียมการทำความร่วมมือจัดการศึกษา และแสวงหาสถานศึกษาอาชีวศึกษาของต่างประเทศที่จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่จะทำความร่วมมือจัดการศึกษาในระบบทวิภูมิตร่วมกันได้ โดยจะต้องขยายความร่วมมือไปยังประเทศอื่นที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพ อาทิ สาธารณรัฐเกาหลี ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ หรือประเทศในกลุ่มยุโรป หรืออื่น ๆ

๑.๕) ประสานความร่วมมือไปยังสถานศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศต่าง ๆ เพื่อขยายหลักสูตรความร่วมมือในการจัดการศึกษา หรือจัดทำหลักสูตรร่วมใหม่ ๆ เพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และสืบหาความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศที่มีความพร้อมในการทำความร่วมมือจัดการศึกษาระบบทวิภูมิตร่วมกัน

๑.๖) ให้การสนับสนุนงบประมาณกับผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการจัดการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิทุกคนตามความเหมาะสม โดยมีแนวปฏิบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการที่ชัดเจน

๑.๗) ประสานความร่วมมือไปยังสถานประกอบการในประเทศ เพื่อเตรียมพร้อมและ หารองรับตำแหน่งงานสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาในระบบทวิวุฒิ ดังนี้

๑.๗.๑) ในกรณีความร่วมมือจัดการศึกษาในระบบทวิวุฒิกับสาธารณรัฐ ประชาชนจีน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการ จากสาธารณรัฐประชาชนจีนที่เปิดทำการในประเทศไทย ผ่านหอการค้าไทย-จีน ซึ่งเป็นหน่วยงาน ภาคเอกชนที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศของไทย และอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ให้แก่นักธุรกิจจากประเทศจีน (โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการ SME จีน) ที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยและสานต่อภารกิจส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีนในทุกมิติ เพื่อให้ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษามีตำแหน่งงานรองรับทุกคน

๑.๗.๒) ในกรณีความร่วมมือจัดการศึกษาในระบบทวิวุฒิกับประเทศอื่น ๆ ก็ควรจะต้องประสานความร่วมมือผ่านไปยังหอการค้าไทยกับหอการค้าของประเทศนั้น ๆ ที่ได้ลงนาม ความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันให้มีความต่อเนื่อง เพื่อประสานต่อไปยังสถานประกอบการ ของประเทศนั้น ๆ ที่เปิดและดำเนินกิจการอยู่ในประเทศไทย เพื่อให้ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษามีตำแหน่ง งานรองรับทุกคน

๑.๘) การทำความร่วมมือจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิ จะต้องเน้น ให้ผู้เรียนที่เข้าสู่ระบบการจัดการศึกษาดังกล่าวได้ใช้หลักสูตรการเรียนการสอนที่เน้นภาษาอังกฤษ เป็นสื่อกลางในการจัดการเรียนการสอน ส่วนภาษาที่สามก็สามารถที่จะสอนเสริมหรือแทรกไปในการ จัดการศึกษาแต่ละหลักสูตรได้

๑.๙) การดำเนินการประสานและลงนามความร่วมมือในการจัดการศึกษาระบบ ทวิวุฒิ ควรต้องเป็นความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันของ ๓ ส่วนหลัก คือ (๑) สถานศึกษา อาชีวศึกษาในประเทศ (๒) สถานศึกษาอาชีวศึกษาต่างประเทศ และ (๓) สถานประกอบการที่ร่วมจัด การศึกษาทั้งในและต่างประเทศ จึงจะเป็นความร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิที่มีความเข้มแข็ง

๑.๑๐) ขยายความร่วมมือในการจัดการศึกษาระบบทวิวุฒิร่วมกันในทุกระดับ การศึกษากับประเทศต่าง ๆ ให้มากขึ้น ทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรี

๑.๑๑) เร่งดำเนินการจัดตั้ง “กองทุนเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม วิชาชีพ” ตามนัยของกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๗ เพื่อนำงบประมาณที่ได้จากกองทุนฯ ดังกล่าว มาใช้สนับสนุนในการจัดการศึกษาระบบ ทวิวุฒิ นอกเหนือจากเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรในระบบปกติ ซึ่งมีไม่เพียงพอต่อการบริหาร จัดการ และให้เป็นทุนการศึกษากับผู้เรียน เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองได้อีกด้วย

๒) สถาบันการการอาชีวศึกษา ต้องดำเนินการ ดังนี้

๒.๑) สสำรวจข้อมูลความต้องการของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดที่มีความพร้อม และประสงค์ที่จะจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิกับประเทศต่าง ๆ โดยกำหนดสาขาวิชาชีพ ที่ต้องการทำความร่วมมือให้ชัดเจน เพื่อการประสานงานไปยังสถานศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศ ต่าง ๆ จะได้มีความรวดเร็วขึ้น

๒.๒) ติดต่อกับและประสานงานเพื่อคัดเลือกสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพ จากประเทศต่าง ๆ แล้วแจ้งรายละเอียดการดำเนินงานให้กับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รับทราบข้อมูลในเบื้องต้น และประสานการดำเนินการทำความเข้าใจความร่วมมือจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษา อาชีวศึกษาเป้าหมาย

๒.๓) จัดประชุมชี้แจงแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร และการจัดแผนการเรียนการสอน

๒.๔) จัดประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองนักศึกษา เพื่อให้รับทราบในเรื่อง ทุนการศึกษาที่ได้รับ และค่าใช้จ่ายที่ผู้ปกครองต้องรับผิดชอบ

๒.๕) สรุปรายชื่อและจัดส่งรายชื่อ พร้อมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของผู้เรียนที่เข้าร่วม โครงการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิ สำหรับใช้เป็นข้อมูลประกอบการขึ้นทะเบียนเป็น นักศึกษาไปยังสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อดำเนินการต่อ

๒.๖) จัดปฐมนิเทศผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการจัดการเรียนการสอนในระบบทวิวุฒิ เพื่อชี้แจงแนวทาง ขั้นตอนและการปฏิบัติตัวในการศึกษาเรียนรู้ รวมทั้งการศึกษาขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และการปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศต่าง ๆ ที่จะต้องเดินทางไปศึกษา

๒.๗) จัดส่งครูนิเทศก์ไปทำการนิเทศการเรียนการสอนนักศึกษาที่ร่วมเข้าโครงการจัดการ การศึกษาในระบบทวิวุฒิในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพที่มีความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกัน

๒.๘) ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนร่วมกันของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ของทั้งสองประเทศที่บรรลุข้อตกลงในการจัดการศึกษาร่วมกัน

๒.๙) ประสานงานและจัดให้มีการมอบประกาศนียบัตร / วุฒิบัตร สำหรับผู้เรียน ที่ร่วมเข้าโครงการจัดการศึกษาในระบบทวิวุฒิที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและสาขาวิชาชีพต่าง ๆ

๓) สถานศึกษาอาชีวศึกษา ต้องดำเนินการ ดังนี้

๓.๑) แจ้งความประสงค์ไปยังสถาบันการอาชีวศึกษาที่สังกัดและประสงค์ที่จะจัด การศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิกับประเทศต่าง ๆ โดยกำหนดสาขาวิชาชีพที่ต้องการความร่วมมือ จัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิวุฒิให้ชัดเจน

๓.๒) เปิดรับสมัครผู้เรียนที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการจัดการศึกษาในระบบทวิวุฒิ โดยมีกลไกและแนวทางการคัดเลือกผู้เรียนที่ชัดเจนและมีความพร้อมจะเข้ารับการศึกษาในระบบ ดังกล่าวจริง โดยกำหนดกรอบเวลาที่ชัดเจนและเหมาะสม

๓.๓) สรุปรายชื่อผู้ประสงค์ที่จะเข้าร่วมโครงการจัดการศึกษาในระบบทวิวุฒิ พร้อมเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำส่งข้อมูลดังกล่าวไปยังสถาบันการอาชีวศึกษาที่สังกัด เพื่อรวบรวมข้อมูลและดำเนินการที่เกี่ยวข้องต่อไป

๓.๔) ประสานไปยังสถาบันการอาชีวศึกษาที่สังกัด เพื่อเตรียมพร้อมในเรื่องของครู นิเทศก์ เพื่อวางแผนและขั้นตอนการดำเนินงาน และเตรียมความพร้อมที่จะเดินทางไปนิเทศผู้เรียน ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาต่างประเทศ

๓.๕) สร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้ปกครอง และผู้เรียน เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ระบบทวิวุฒิ โดยเฉพาะในเรื่องของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการเดินทางไปศึกษาในต่างประเทศ

บรรณานุกรม

หนังสือและเอกสารทางวิชาการ

ชินชูลา ชัยรัตน์วารรณ. แนวทางการขับเคลื่อนและพัฒนาอาชีวศึกษาไทย. วารสารการอาชีวศึกษา
ภาคกลาง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา. นโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา
สู่สากล (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๕), กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๕.

ณัฐสิฏ รักษ์เกียรติวงศ์. การปฏิรูปอาชีวศึกษาของประเทศไทย, (กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา
ประเทศไทย (TDRI), ๒๕๖๒.

อรรถพล สังขวาสี และคณะ. อนาคตภาพการอาชีวศึกษาไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๕).
วารสารวิชาการธรรมทัศน์ ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๔).

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒
(พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕), กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ, ๒๕๕๙.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. นโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง
ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา, กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น, ๒๕๕๔.

_____. แนวปฏิบัติเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและ
วิชาชีพ, ๒๕๕๑.

_____. อนาคตภาพของการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาตามความต้องการของตลาดแรงงาน
และทิศทางการพัฒนาประเทศ, นนทบุรี : บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี่ จำกัด, ๒๕๖๑.

ยุทธศาสตร์ นโยบาย แผน และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๓๕ ตอนที่ ๘๒ ก,
ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๑.

ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและ
พัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๕)

แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา. คณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา, สำนักงานเลขาธิการ
สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๖๐.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๕

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี. นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา
วันจันทร์ที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๖ ณ อาคารรัฐสภา.

<https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/21750>.

นโยบายการจัดการศึกษา ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ)
<https://moe360.blog/2021/04/16/education-policy/>

บรรณานุกรม (ต่อ)

กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและประกาศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕

และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

เว็บไซต์

“เมืองเงินพัฒนาอาชีวศึกษา มุ่งยกระดับขับเคลื่อนเทคโนโลยี.” สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๖,

https://thaibizchina.com/article/sz_vocational_education/.

“สุดยอด “อาชีวศึกษา” ๒๐ สาขาของจีน.” สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๖,

<https://www.salika.co/2022/06/03/20-best-vocational-education-in-china/>.

“แอบส่อง “ห้องเรียนอาชีวะใน ตปท.” สู่แนวคิด “ทำไมเด็กไทยควรเรียนสายอาชีพ.” สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๓

ธันวาคม ๒๕๖๖, <https://www.dek-d.com/education/48598/>.

“New China Insights : จีนจัดให้การศึกษาสายอาชีพพัฒนาชาติอย่างไร?” สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๓

ธันวาคม ๒๕๖๖, <https://mgronline.com/china/detail/9650000093961>.

ภาคผนวก

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาและการบูรณาการหลักสูตร
การเรียนการสอน”

ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาและการบูรณาการหลักสูตร
การเรียนการสอน”
ณ วิทยาลัยพาณิชย์การเชตุน เขตราชฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา”
ณ วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา”
ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีพังโคนพาณิชย์การ อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา”
ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีการโรงแรมและการท่องเที่ยวไทย อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา”
ณ วิทยาลัยเทคนิคมินบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา” ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา” ณ วิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา” ณ มหาวิทยาลัยนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา
และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา”
ณ วิทยาลัยเทคนิคบึงกาฬ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา
และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา”
ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือนครศรีธรรมราช อำเภอปากพนัง
จังหวัดนครศรีธรรมราช

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา
และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา”
ณ วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา” ณ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา
และการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการศึกษา”
ณ วิทยาลัยเทคนิคตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ
“กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเข้าสู่อาชีพและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่”
ณ ศูนย์การเรียนรู้ บริษัท สมบูรณ์ แอ็ดวานซ์เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน) (Somboon Learning Academy)
และสถานประกอบการในเครือบริษัทฯ นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ อ่าวพลวงแดง จังหวัดระยอง
การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ
“การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาทักษะและการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่”
ณ ศูนย์การเรียนรู้ True Digital Academy โครงการ ทрудิจิทัลพาร์ค ทู ดิจิทัล อคาเดมี แคมปัส
ถนนสุขุมวิท เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ
“การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาทักษะและการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่”
ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวันดี แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ
“การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาทักษะและการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่”
ณ วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

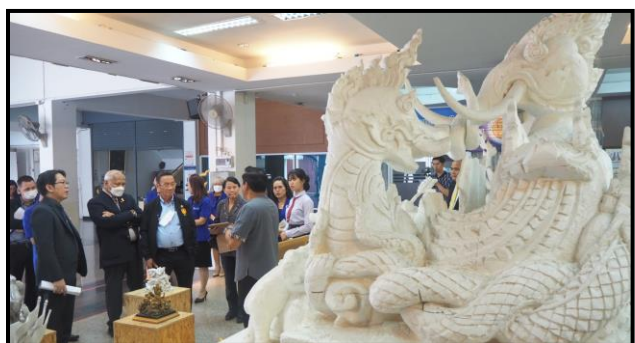
การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่”
ณ บริษัท ภูพานเฮ 2021 (ไทยแลนด์) จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ
“การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาทักษะและการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่”
ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาบุคลากรและการพัฒนา
องค์การนักวิชาชีพ และการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center)”
ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาบุคลากรและการพัฒนา
องค์การนักวิชาชีพ และการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center)”
ณ วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ
“การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาบุคลากรและการพัฒนาองค์การนักวิชาชีพ
ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ
“การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์เพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา”
ณ อาคารสำนักงาน บริษัท เลิศวิลัยแอนด์ซันส์ จำกัด เขตบางแค กรุงเทพมหานคร
และศูนย์บูรณาการระบบอัตโนมัติ ถนนเศรษฐกิจ ๑ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

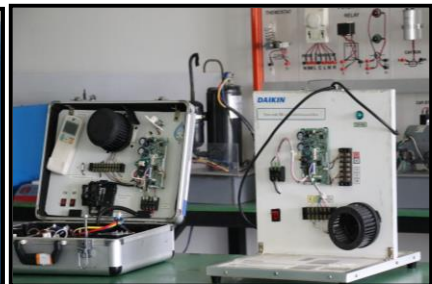
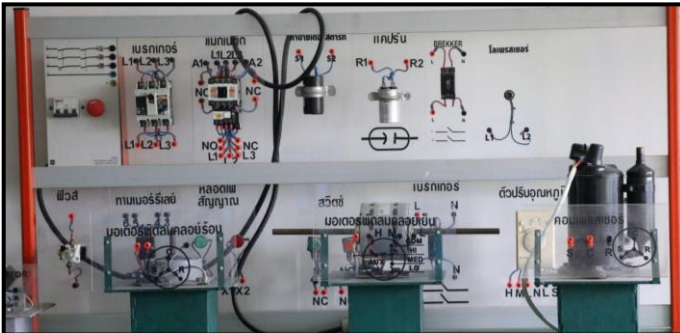
การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ
“การพัฒนากระบวนการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่”
ณ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ
“การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาภายใต้สถาบันการอาชีวศึกษา”
ณ สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ
“แนวทางการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center)”
ณ วิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชราม เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร

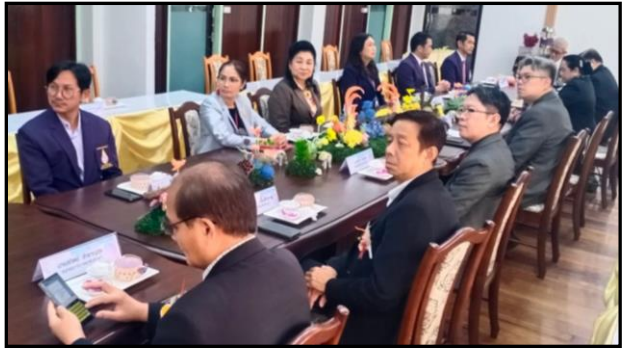
การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การจัดการเรียนการสอนรูปแบบเรียนคู่งาน – งานคู่เรียน”
และ “การจัดหลักสูตรการเรียนรู้อู่การมีงานทำโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล”
ณ สถาบันเทคโนโลยีจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ”
และ “การพัฒนาศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (CVM)”
ณ วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การพัฒนาศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิต
และพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (CVM)”
ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษานบุรี เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “แนวทางการขับเคลื่อนและพัฒนาอาชีพศึกษาเอกชน
ตามสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลง”
ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม (สยามเทค) เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “แนวทางการขับเคลื่อนและพัฒนาอาชีวศึกษาเอกชน
ตามสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลง”
ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีพณิชยการราชดำเนิน เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “แนวทางการขับเคลื่อนและพัฒนาอาชีพศึกษาเอกชน
ตามสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลง”
ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “แนวทางการขับเคลื่อนและพัฒนาอาชีวศึกษาเอกชน
ตามสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลง”
ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “รูปแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา”
และ “ความร่วมมือในการจัดสอนวิชาชีพให้กับผู้เรียนในสถานศึกษา”
ณ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๕ (เวียงเก่าแสนภูวิทยาระสาท) อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิวุฒิ”
“กองทุนในการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา” และ “การพัฒนาศูนย์บริหาร
เครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (CVM)”
ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

០០១១២២២២២២២២២២

ស្នាក់ការកណ្តាល អគ្គនាយកដ្ឋានការងារ

០ ខែសីហា ២០២២, ០ ខែសីហា ២០២២, ០ ខែសីហា ២០២២, ០ ខែសីហា ២០២២

